

ΠΡΧΑΙΑ 57/1
= 29

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ
ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΣΤ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
567

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΑΠΑΛΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΛΟΙΠΛΑ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ

89

ΕΧΘ

Λογισμική

ΣΤ' 89 ΣΧΒ

Λογομαχία
(Π. Ν.) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
Λογομαχία

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ
2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΕΛΛΑΣ

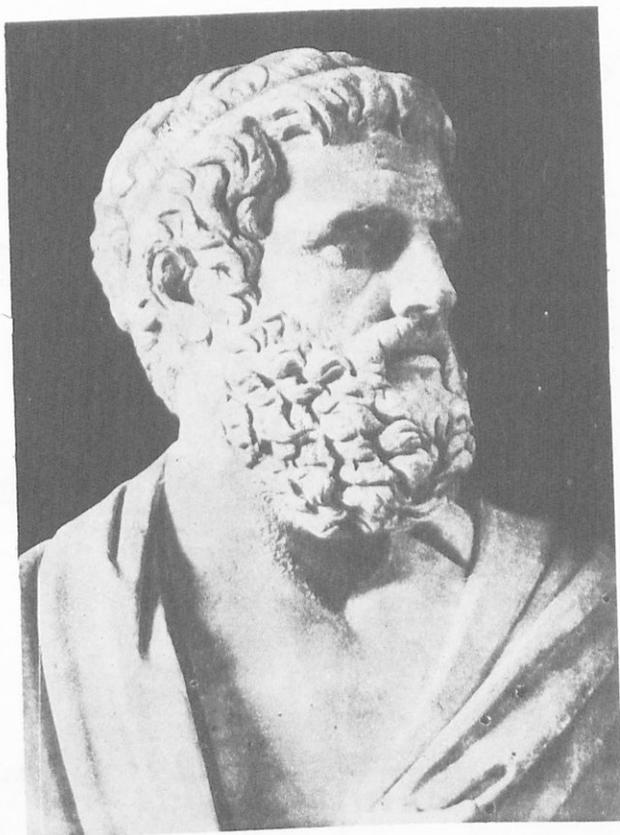

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΟΥΛΗ
 Ο. Ε. Δ. Β.
 αριθ. απότ. είσοδ. 2122 του έτους 1941

ΔΩΡΕΑ
 ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

009
482
ΣΤ9Β
567

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημοῦργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προῆλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἄδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ ἀλοῦ καὶ ὄρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος δι θ υ ρ ἄ μ β ο υ . Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀ ρ ἰ ο ν ο ς τοῦ Μ η θ υ μ ν α ἰ ο υ καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λ ἄ σ ο υ τοῦ Ἐ ρ μ ι ο ν ἑ ὄ ς, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Π ε ι σ ι σ τ ρ ἄ τ ο υ, εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σ ο β α ρ ο ῦ δι θ υ ρ ἄ μ β ο υ, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὰ Λήνια, καθ' ἃ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρσμον τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθρήνον δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ τ ρ α γ ω δ ἰ α (τράγου ᾠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγου, διὸ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φ α ἰ δ ρ ο ῦ δι θ υ ρ ἄ μ β ο υ, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀγαγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κ ω μ ῳ δ ἰ α.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητῆς Θ ἑ σ π ι ς, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπειῶν ἐξ ὀθόνης. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτῆς, διάφορον τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορὸν, ὠμίλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῷ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περὶχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλοῦσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἠγοίχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θεσπίδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυγίχου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρόμους τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Ἀισχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδου, ὅφ' ὧν τὸ δράμα ἀνήχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτουξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικὸν πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσόληπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χροστήρου οἱ μεγάλοι καλλιτέχνη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἵτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ

πάθη και τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρποὺς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δράμα δὲν ἦτο ἀθρόομητον δημοῦργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖον τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλείδι τὸ προῖον ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς των καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἄνθρωποι προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διδασκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἐθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριο εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσσετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μετὰ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστίων.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν τῷ Ἰπίω Κολωνῷ, ὅστις ἦτο θελκτικώτατος ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Σοφοκλῆς, ὡς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντας ἐργοστάσιον μαχαροποιίας, ἔτυχεν ἐπιμεμηλεμένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἀρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἡ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ του εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἱκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ

ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐρωτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχώρευσε ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἡμερος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετοπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτράπη εἰς τὴν ποιήσιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατήλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἰ κ η σ ε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκείνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμιον τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσηλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, ὅστις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τσοῦτον ἠδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθῆς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέως γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς ἐννοούμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὐρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, ἐνπροσήγορος καὶ πολὺ προσήνης, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἄ. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβής, ἀνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος. ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἀξίον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγωδιῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὄλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ βαθεῖαν πεῖραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τραφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξ αἴρετον ἀγάπην τοῦ πρὸς τὰς Ἀθῆνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὅπως ἐπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς αὐτὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας εὐθυμον χαρᾶκτῆρα, ἐδοκίμασεν ὅμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἱκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ υἱοῦ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγείραντος δίκην πωαναοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυνθῆναι διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δράματός του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶν*.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδείσις Ἑλλάδος, Ἑλλὰς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστὰς του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπερβλήτον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας μὲ διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠῤῥησεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω ὁ Θεσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὁμοίως ἠῤῥησεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἕκαστον δράμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει ἀρίστην ἠθοποιίαν, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν, πού πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτὰ ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεσιότη καὶ χαριεσιότη ἀρετῆ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὡραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπειᾶς καὶ χάριτος.

Ὅμοιος, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλου τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θείου ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἢ Μοῖρα ἢ ὁ Θεὸς διεσθύνουν μὲν μέχρις ἐνός σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια παρορμοῦν αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετὰς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγράφων δι' ὄλον τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὄλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἑπτὰ: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαί, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκλήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαὶ δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὑπ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστός ὁ περὶ τοῦ Λαῖου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμόν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὅποιον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῇ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαῖος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρύπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινοῦ, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρώνα διὰ τὰ χυθῆ. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ νόθετότησεν αὐτόν, διότι ἔστερεῖτο τέκνων καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαυτομόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ τὰ ζήτησιν πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κορίνθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαῖον καὶ φονεύει αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρώχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἰνίγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἰνίγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σύζυγον τὴν χήραν βασιλίσσαν.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδημῶν ἐν Θήβας, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφυΐας του νὰ λύσῃ τὸ αἰνίγμα καὶ γὰρ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασιλίσσαν σύζυγον. Ἀποκτήσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, Ἐτεοκλέα, τὸν

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτυχίης, ὅτε αἴφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δεόν νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἄρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος σχετικοῦ μύθου, ἐφόρευεν ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λάϊον καὶ συνεζεύχθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὅτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μιαινοῦ γάμου, ἡ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπους, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσεν ἑαυτόν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνεφώνησαν νὰ βασιλεύῃ ἑκάτερος τῶν δύο κατ' ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρήλαθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἤρνεϊτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε ὁ Πολυνείκης μεταβὰς εἰς τὸ Ἄργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀδράστου ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπτὰ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἕνατι μᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερήσπιζον. Ἐνῶ δὲ τοιοῦτοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κριθῆ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφοτέροι κατ' αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖος των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηνέχθη κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου θῆμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἄρεως ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Μεγαρέως, νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δράμα, τὸ ὅποιον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἠθοποιίαν του καὶ ἴσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἄρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονουθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΕ Δ.Ι.Κ.Ε.Β.)
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

Ἦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνη τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἂν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἂν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρᾳς μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηγός, οἶδε δ' ἠθέων

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φύλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεῖα σποδοῶ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 "Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσούμενόν σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι.
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστῃ Καδμεῖον μολών, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταυθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίου κάρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἶτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθ' αὐτοῦ·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχεσθε ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.
 ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὡσπερ κρατεῖς,
 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, 55
 ὡς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

ΟΙ.

ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὔ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.

τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμῇ
 ψυχῇ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὑπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.

ἦν δ' εὔ σκοπῶν εὕρισκον ἴασι μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ἱρυσαιίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75

ΙΕ.

ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
 ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.

ΟΙ.

ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

- σωτῆρι βαίη λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ἸΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ᾧδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως,
 τὴν ἡμῖν ἤχεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

85

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλῆν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὄρθον ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῶ γε νῦν λόγῳ.
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοῖμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὖδα· τῶνδε γὰρ πλεόν φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα.
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῆδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρμῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρῆλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ᾧναξ, Λαίῳσ ποθ' ἡγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω.
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

90

95

100

105

- KP. ἐν τῆδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λάιος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῶδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἵκεθ', ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
 κατεῖδ' ὅτου τις ἐμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἰς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
 ῥώμῃ κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσειτ' ἐθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν; Λαίου δ' ὀλωλότος,
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναί;
- KP. ἢ ποιικιλῶδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὔθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε καμὲ σύμμαχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῶ θεῶ θ' ἅμα.
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
 κάμ' ἄν τοιαύτῃ χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι· 140

κείνῳ προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάθρων
 ἴστασθε, τούσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἑμοῦ δράσοντος· ἦ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.
 ἸΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἴκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματα
 ἰήιε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθανα, 160
 γαιάοχόν τ' ἀδελφεὰν
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὑπερ
 ὀρнуμέναις πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

πήματα νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτὰς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰήϊων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἅπερ εὔπτερον
 [ὄρνιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ᾧν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδω 180
 θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιᾶν δὲ λάμπει στενόεσρά τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ᾧν ὕπερ, ᾧ χρυσεὰ θύγατερ Διός.
 εὐῶπα πέμψον ἀλικάν·

ἀντιστρ. β' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσυτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γάρ, εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἄναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἀρωγὰ προσταθέντα, τὰς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἴγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,

τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,
 αἰνῶπα Βάχχον εὖιον,
 Μαινάδων ὀμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον

210

πεύκα ἔπι τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν.

215

ΟΙ.

αἰτεῖς· ἃ δ' αἰτεῖς, τὰμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·

ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν
 ἴχνηυον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.

220

νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἄστος εἰς ἀστους τελεῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάϊον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο,

225

τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελεῖν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν

ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελεῶ ἔγω γῆ χάρις προσκείσεται.

230

εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπώσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τότε,
 ἃ ἔκ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρὴ κλύειν ἐμοῦ.

235

τὸν ἀνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῶ τε δαίμονι
 τῶ τ' ἀνδρὶ τῶ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἶτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἶτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτριψαί βιον.
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
 ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως ἔαν,
 ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἄς ἐκεῖνος εἶχε πρίν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἄδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τὰδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρὸς
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῶ Λαβδακείῳ παιδί Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἣ τε σύμμαχος Δίκη
 χοί πάντες εὖ ζυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὡσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἀναξ, ἐρῶ·
 οὐτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἴργασταί ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνήρ.
 XO. τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἔστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταμαι
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν 285
 σκοπῶν τάδ', ᾧναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
 OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἐπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεταιι.
 XO. καὶ μὴν τὰ γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινων ὀδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα κάγῳ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρα.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
 OI. ᾧ μὴ 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἷα νόσῳ σύνεστιν ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὄναξ, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λαίον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μῆτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μῆτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ.
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λῆ φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδῶς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
 ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
 ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκουσ· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σύ 320
 καὶ γὰρ ἀνοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
 ΟΙ. οὔτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἣ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
 ΤΕΙ. ὀρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτὸν πάθω... 325
 ΟΙ. μῆ, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.

- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε,
τᾶμ' ὡς ἂν εἴπω, μὴ τὰ σ' ἐκφῆνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- ΟΙ. οὐκ, ᾧ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σὺ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ᾧδ' ἄτεγκτος κάτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμφω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἃ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρῆ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημ'. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοί
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄλθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαιδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίῳ μιάστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τᾷλθές γὰρ ἰσχυῖον τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προυτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὖθις, ὡς μάλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ ἔκπειρά λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὖθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δὲς γε πημονάς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἐν' ὀργίῳ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρήσεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λελθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλότατοις
αἰσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄρα, ἐν' εἴ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξειν δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἐστὶ, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδιζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὃς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπράξει μελεῖ.
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν, ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ', ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἰμείρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.

ἐπεὶ, φέρ' εἶπέ, ποῦ σὺ μόντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ῥάψωδός ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἠΰδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρός διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προουφάνης ἔχων 395
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μῆδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὄν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγῆλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοικες γέρων
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἄν οἶά περ φρονεῖς.
 ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τότε σκοπεῖν.
 εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ καγὼ κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας κοῦ βλέπεις ἴν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ' ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπι γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

ΧΟ.

ΤΕΙ.

ποιὸς Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλήθος οὐκ ἐπαισθάνῃ κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμὸν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.

ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θάσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄφορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;

ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
 ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῇ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.

ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφουμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.

ΟΙ. ποίοισι; μείνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;

ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.

ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.

ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440

ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδίζ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.

ΤΕΙ. αὐτῆ γε μέντοι σ' ἦ τύχη διώλεσεν.

ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.

ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.

ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθεῖς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύναις πλέον.

ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ' ὦν οὐνεκ' ἤλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔοθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.

ΟΙ. λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λατῆιον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

- ξένος, λόγω μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενὴς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι 455
σκήπτρω προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κᾶξ ἧς ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
ὀμόσπορός τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ' ἰὼν 460
εἴσω, λογίζου· κᾶν λάβῃς ἐψευσμένον,
φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.
ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄθεσπιέπεια Δελφὶς εἶπε πέτρα
ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
ὥρα νιν ἀελλάδων
ἵππων σθεναρώτερον
φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
ἐνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
δειναὶ δ' ἄμ' ἔπονται
Κῆρες ἀναπλάκητοι.
ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφοέντος ἀρτίως φανεῖσα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἵχνεύειν· 475
ῦλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρας, ὡς ταῦρος,
μέλεος μελέω ποδὶ χηρεύων,
τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
ζῶντα περιποτᾶται.
στροφὴ β' δεινὰ μὲν οὔν, δεινὰ τaráσσει σοφὸς οἶω-
[νοθέτας, 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅτι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.

τί γάρ ἢ Λαβδακίδαις,
ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθ' 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνω πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἴμ' Οἰδίποδα, 495
Λαβδακίδαις ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὁ τ' Ἀπόλλων ξυνετοῖ

ἀντιστρ. β'

[καὶ τὰ βροτῶν

εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γῶ
[φέρεται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθῆς· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμείψειεν ἀνῆρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,
μεμφομένων ἂν καταφαίην. 505

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἤλθε κόρα
ποτέ, καὶ σοφὸς ὤφθη βασάνω θ' ἠδύπολις·
τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

KP.

ἄνδρες πολῖται, δεῖν' ἔπη πεπυσμένους
κατηγορεῖν μοι τὸν τύραννον Οἰδίπου,

πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515
ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακραίωνος πόθος,
φέροντι τήνδε βάξιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν
ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520

ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO.

ἀλλ' ἤλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν
ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν.

- KP. τούπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- XO. ἠὺδᾶτο μὲν τὰδ', οἶδ' δ' οὐ γνώμη τίτι.
- KP. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε κάξ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- XO. οὐκ οἶδ'· ἅ γὰρ δρωῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρω. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἔξω περᾶ.
- OI. οὔτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθες; ἦ τοσόνδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμάς στέγας
 ἴκου, φονεὺς ὧν τοῦδε τάνδρος ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
 φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδῶν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἦ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῦμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- KP. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, κάττα κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- OI. λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
- KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- OI. τοῦτ' αὐτὸ μὴ μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- KP. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶνά τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- OI. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρωῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὔφρονεῖς.
- KP. ζύμφημί σοι ταῦτ' ἐνδικ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ
 πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- OI. ἐπειθες ἦ οὐκ ἐπειθες, ὡς χρεῖη μ' ἐπὶ 555

- ΚΡ. τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΟΙ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι.
 ΚΡ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 ΟΙ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΚΡ. ἀφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΟΙ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΚΡ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΟΙ. σοφός γ' ὁμοίως κάξ ἴσου τιμώμενος.
 ΚΡ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΟΙ. οὐκουν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΚΡ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΟΙ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΚΡ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΟΙ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγαῖν φιλῶ.
 ΚΡ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὔφρονῶν. 570
 ΟΙ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΚΡ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς
 ΟΙ. οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαίου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ' αὐτὸς οἶσθ'. ἐγὼ δὲ σοῦ
 ΟΙ. μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΚΡ. ἐκμάνθαν· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΟΙ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΚΡ. ἀρνησις οὐκ ἐνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΟΙ. ἀρχεῖς δ' ἐκείνῃ ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΚΡ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΟΙ. οὐκουν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΚΡ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνῃ φίλος.
 ΟΙ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγὼ, σαυτῷ λόγον.
 ΚΡ. σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ΟΙ. ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ΚΡ. ἄτρεστον εὔδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὔτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κἂν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὔπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρήζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεταιται,
 νῦν οἱ σέθεν χρήζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἔνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ὄφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὔτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὔτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβῃς 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοτον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ κἂν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ.
 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ' φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΧΟ.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχύν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήζεις; ἦ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἤκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμειν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφους κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνω.
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἴοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

630

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὅμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους, ὁ σὸς πόσις,
δραῖσαι δικαιοῦ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἦ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ζύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

3

- KR. εἴληφα τοῦμὸν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὦν ἐπαιτιᾷ με δρᾶν. 645
- IO. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἳ πάρεισί σοι.
- XO. στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
- OI. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
 XO. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 OI. οἴσθ' οὖν ἃ χρήζεις; [ταίδεσαι.
 XO. οἶδα.
 OI. φράζε δὴ τί φῆς. 655
 XO. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
 OI. εὔ νυν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- XO. στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὃ τι πύματον
 ὀλοίμην, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμῶρῳ γὰρ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 OI. ὄδ' οὖν ἴτω, κεῖ χρὴ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὗτος δ', ἐνθ' ἂν ᾗ, στυγῆσεται.
 KR. στυγνὸς μὲν εἰκὼν δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἰ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγιστα φέρειν. 675
 OI. οὐκουν μ' ἐάσεις κάκτὸς εἶ;
 KR. πορεύσομαι,

σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

- XO. ἀντ. α' γύναι, τί μέλλεις κομίζεις δόμων τόνδ' ἔσω;
- IO. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη. 680
- XO. δόκησις ἀγνώς λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ τὸ μὴ ἴνδικον.
- IO. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- XO. ναίχι.
- IO. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- XO. ἄλις ἔμοιγ' ἄλις, γὰς προπονουμένης, 685 φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- OI. ὄραξ ἴν' ἤκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνῆρ, τοῦμὸν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- XO. ἀντ. β' ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον, 690 ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι ὅς τ' ἐμὸν γὰν φίλον ἐν πόνοισιν ἀλύουσιν κατ' ὄρθον οὐρίσας· 695 τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνα, γενοῦ.
- IO. πρὸς θεῶν διδάζον κάμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
- OI. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω· 700 Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
- IO. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
- OI. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.
- IO. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;
- OI. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705 τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- IO. σὺ νυν ἀφεις σεαυτὸν ὢν λέγεις πέρι, ἐμοῦ ἴπάκουσον καὶ μάθ' οὔνεκ' ἐστὶ σοι βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης. φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

- χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φονεύουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
 κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἤνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικάι διώρισαν·
 ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὦν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
 ΟΙ. οἶόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
 ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσάι σου τόδ', ὡς ὁ Λάϊος
 κατασφαγείη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
 ΙΟ. ἡδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὗ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας ἄγει.
 ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξεληλυθώς; 735
 ΙΟ. σχεδόν τι, πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστί σοι τοῦτ', Οιδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λάϊον, φύσιν 740
 τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης ἔχων.

- IO. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθῆς κάρα,
 μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάται πολὺ.
- OI. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἄρας
 δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- IO. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
- OI. δεινῶς ἄθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
 Δεῖξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπτῃς ἔτι.
- IO. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἃ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- OI. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
 ἄνδρας λοχίτας, οἳ' ἀνὴρ ἀρχηγέτης;
- IO. πέντ' ἦσαν οἱ ζύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
 κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάιον μία.
- OI. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
 ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- IO. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἴκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- OI. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- IO. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κείθεν ἦλθε καὶ κράτη
 σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαῖόν τ' ὀλωλότα,
 ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν 760
 ἀγροὺς σφεπέμψαι κάπτι ποιμνίων νομάς,
 ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
- OI. κάπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιός γάρ, οἳ' ἀνὴρ
 δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μεῖζω χάριν.
- OI. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
- IO. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- OI. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
 εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- IO. ἀλλ' ἴξεται μὲν ἀξία δέ που μαθεῖν
 κἀγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
- OI. κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
 ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μεῖζονι

λέξαιμ' ἂν ἦ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦσδ' ἰών;
 ἐμοὶ πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος, 775
 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμην δ' ἀνὴρ
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
 τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
 σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια.
 ἀνὴρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
 καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί. 780
 καὶ γὰρ βαρυθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
 μόλις κατέσχον· θατέρᾳ δ' ἰὼν πέλας
 μητρὸς πατρὸς τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφύρως
 τοῦνειδος ἤγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
 καὶ γὰρ τὰ μὲν κείνοι ἐτερπόμεν, ὅμως δ' 785
 ἐκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
 λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
 Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὃν μὲν ἰκόμην,
 ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια 790
 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηνεν λέγων,
 ὡς μητρὶ μὲν χρεῖή με μιχθῆναι, γένος δ'
 ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρα,ν,
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
 καὶ γὰρ, ἰπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν 795
 ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα
 ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
 χρησμῶν ὀνειδή τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβῶς, οἶον σὺ φῆς,

Ξυνηντίαζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἠγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἠλαυνέτην. 805
 κάγῳ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχληάτην,
 παίω δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρᾳ
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσῃν γ' ἔτισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπῆνης εὐθύς ἐκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λατῷ τι συγγενές,
 τίς τοῦδέ γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος,
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνῆρ;
 ὃν μὴ ξένων ἔξεστι μῆδ' ἀστῶν τινα
 δόμος δέχεσθαι μῆδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τὰδ' οὔτις ἄλλος ἦν 820
 ἢ γῶ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς.
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὤλετ'· ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρὴ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς ἰδεῖν,
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε κάξέθρεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον;
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὧ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἀφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
 ἡμῖν μὲν, ὧναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὖν

ΧΟ.

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'. ἦν γὰρ εὐρεθῆ ἰλέγων
σοὶ ταῦτ', ἐγὼ γ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
- εἰ δ' ἄνδρ' ἓν οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ᾧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῶ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
- εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', ὦναξ, τόν γε Λαίτου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
- καίτοι νιν οὐ κεῖνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο·
ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχύνας· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοι φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἶ μοι ξυνεῖη φέροντι
μοῖρα τὰν εὐσεπτον ἀγνεῖαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

ὕψιποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατῆρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθα κατακοιμάση. 870
 μέγας ἔν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.

ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴκταιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἔνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.

στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων, 885
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματᾶζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἱ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τι δεῖ με χορεύειν;

- ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἀβαῖσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν,
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαῖτου
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κούδαμοῦ.
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα.
- ΙΟ. χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὕψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποῖ' ἀνήρ
 ἔννοος τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἄγχιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφῖγμαί τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν,
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεῶς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίπου;

μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὅπου.

- ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
- ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελής δάμαρ. 930
- ΙΟ. αὐτως δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν'· ἄξιός γάρ εἶ
 τῆς εὐπειρίας οὔνεκ'· ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρήζων ἀφῖξαι χῶτι σημῆναι θέλων.
- ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῶ σῶ, γύναι.
- ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνοσ δ' ἀφιγμένος; 935
- ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὔξερω τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
- ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ὧδ' ἔχει διπλῆν;
- ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὔπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠῦδατ' ἐκεῖ. 940
- ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
- ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
- ΙΟ. πῶς εἶπας; ἢ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον;
- ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
- ΙΟ. ὦ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἔστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπο.
- ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα, 950
 τί μ' ἐξεπέμψω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
- ΙΟ. ἄκουε τᾶνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
- ΟΙ. οὔτος δὲ τίς ποτ' ἔστι καὶ τί μοι λέγει;
- ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα. 960
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῶ μακρῶ γε συμμετρούμενος χρόνω.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω 965
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑψηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανῶν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῶ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἄν θανῶν εἴη 'ξ ἐμοῦ. 970
- ΟΙ. τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Αἰδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
 ΙΟ. οὐκουν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἠϋδας· ἐγὼ δὲ τῶ φόβῳ παρηγόμην.
 ΙΟ. μή νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναίτο τις.
 οὐ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηυάσθησαν. Ἀλλὰ ταῦθ' ὅτῳ
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἄν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ἄκει μέτα. 990
 ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ξένε.
 ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτόν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶων αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὦν οὐνεχ' ἦ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μέν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἦ γὰρ τὰδ' ὀκνῶν κείθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἄναξ,
 ἐπεῖπερ εὐνους ἦλθον, ἐξελευσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμεην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ὅλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὄμοῦ.
 ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδώς τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, διδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέληθι σαφής.
 ΑΓ. ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσε με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε ἀνδρός, ἀλλ' ἴσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
- ΟΙ. καὶθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἦ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
- ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπτι θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἴ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρός; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ'· ὁ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶφον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἦ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαΐου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτήρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστῶτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτῆρ' ὃν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
- XO. οἴμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὄν κάματευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τάδ' οὐχ ἦκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὗτος λέγει; 1055
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μῆδεν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῤηθέντα βούλου μῆδὲ μεμῆσθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγὼ λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
κῆδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστά σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἶθε μήποτε γνοίης, ὃς εἶ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἔᾳτε πλουσίω χαίρειν γένοι. 1070
- IO. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὔποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οἰδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποια χρεῖζει ῤηγνύτω· τοῦμὸν δ' ἐγώ,
κει σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνή μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος. 1085

ΧΟ. στρ. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμὶ
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπείρων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὖριον πανσέλγηνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095

ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.
 ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρός
 πελασθεῖς, 1100

ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἶθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσει,
 εἶθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ'
 εὔρημα δέξατ' ἐκ τοῦ
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίζει. 1105

ΟΙ.
 εἰ χρή τι κάμει, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ,
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἐν τε γὰρ μακροῦ 1110

γῆρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῖ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἔμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμη σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος. 1115

ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαῖτου γὰρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνὴρ.

ΟΙ. σέ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;

ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς.

1120

ΟΙ. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαῖτου ποτ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.

ΟΙ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;

ΘΕ. ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην.

1125

ΟΙ. χῶροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὦν;

ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.

ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα τῆδέ που μαθῶν;

ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;

ΟΙ. τόνδ' ὃς πάρεστιν· ἢ ξυναλλάξας τί πως;

1130

ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.

ΟΙ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς

ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι

κάτοιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον

ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ

1135

ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῖ τρεῖς ὅλους

ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·

χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά, τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ

ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαῖτου σταθμά.

λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον;

1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ νῦν, τότ' οἶσθα παῖδά μοι τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῶ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἔστιν, ὃ τᾶν, κείνος, ὃς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὗτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν;
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾶ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβῶν; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κακ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δεσποθ' ἰστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαίτου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῶ γ' εἰμὶ τῶ δεινῶ λέγειν.
 ΟΙ. κᾶγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον.
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'· ἢ δ' ἔσω 1170

κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.

- ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι;
 ΘΕ. μάλιστ' ἄναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὦ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὄν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰοὺ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὐς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
- ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν.
 ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
 τὸ σόν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σόν, ὦ
 τλᾶμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
 οὐδένα μακαρίζω·
 ὅστις καθ' ὑπερβολὰν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

ἀντιστρ. α'

πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμφώνυχα παρθένον
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
 χώρα πύργος ἀνέστας.
 ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαιον ἀνάσσων.

1200

στρ. β'

τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαίς, τίς ἐν πόνοις
 ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;

1205

ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 ᾧ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν,
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-
 αὶ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;

1210

ἀντιστρ. β'

ἐφεῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.

1215

ἰὼ, Λαίτιον, ὦ τέκνον,
 εἶθε σ', εἶθε σε μήποτ' εἰδόμαν·
 δύρομαι γὰρ ὡς περίαλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμὸν ὄμμα.

1220

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' ἀεὶ τιμώμενοι,
 οἷ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίψαι καθαρμῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κούκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
 λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθηγε θεῖον Ἴοκάστης κάρα. 1235
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 1240
 πεύσῃ τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.
 ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἴετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 'κάλει τὸν ἤδη Λαίον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίχτουςαν λίποι
 τοῖς οἴσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 1250
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι.
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν, 1255

γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα, μητρώαν δ' ὅπου
 κίχροι διπλῆν ἄρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῶ δαιμόνων δείκνυσι τις
 οὐδείς γὰρ ἀνδρῶν, οἳ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' αὖσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος 1260
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλινε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη.
 οὐ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρα·
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 οὔθ' οἳ ἔπασχεν οὔθ' ὅποι' ἔδρα κακά,
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖσθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοῖατο.
 τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κούχ' ἄπαξ 1275
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσταν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστι' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

- ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κλῆθρα καὶ δηλοῦν τινα
 τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
 τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑκυτὸν οὐδ' ἔτι
 1290
 μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἤρασατο.
 ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
 δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
 δείξει δὲ καὶ σοί· κλῆθρα γὰρ πυλῶν τάδε
 1295
 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
 τοιοῦτον, οἶον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
 ὦ δεινότατον πάντων, ὅ σ' ἐγὼ
 προσέκυρσ' ἤδη· τίς σ', ὦ τλῆμον,
 1300
 προσέβη μανία; τίς ὁ πηδήσας
 μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
 πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
 φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
 δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
 1305
 πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι·
 τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγὼ.
 ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
 φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
 1310
 ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω.
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκότου
 νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
 1315
 ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἶμοι,
 οἶμοι μάλ' αὔθις, οἶον εἰσέδου μ' ἅμα
 κέντρων τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
 καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πήμασιν
- ΧΘ.

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.
- ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτῳ γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ. ἦν ταῦθ' ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἦ
 στερκτόν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστά με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ. δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γυνῶναί ποτ' ἂν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ' ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσω.

- τότε γὰρ ἂν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἔμοι τοσονδ' ἄχος.
 XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
 OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεύς
 ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
 βροτοῖς ἐκλήθην
 ὦν ἔφυν ἄπο.
 νῦν δ' ἄθλιος μέν εἰμ', 1360
 ἀνοσίων δὲ παῖς,
 ὁμογενῆς τ' ἀφ' ὦν
 αὐτὸς ἔφυν τάλας.
 εἰ δέ τι πρεσβύτερον
 ἔφυ κακοῦ κακόν, 1365
 τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
 κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὦν ἢ ζῶν τυφλός.
 OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
 μὴ μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
 ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὄμμασιν ποίοις βλέπων
 πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
 οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἔμοι δυοῖν
 ἔργ' ἔστι κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
 ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
 βλαστοῦσ' ὅπως ἐβλαστε, προσλεύσσειν ἔμοί;
 οὐ δῆτα τοῖς γ' ἔμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε
 οὐδ' ἄστου γ', οὐδὲ πύργος, οὐδὲ δαιμόνων
 ἀγάλαθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγώ,
 κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
 ἀπεστέρησ' ἑμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
 ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμήν
 ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄραν; 1385
 ἤκιστα γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὠτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμόν ἄθλιον δέμας,
 ἔν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γάρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβῶν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια 1395
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ', οἷον ἄρά με
 κάλλος κακῶν ὕπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, 1400
 αἶ τοῦμόν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο
 ἐπίετε πατρός, ἄρά μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποῦ ἔπρασσον αὖθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν 1405
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἃ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἐνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιόσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν·

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰ μὰ γὰρ κακὰ
οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- ΧΟ. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- ΟΙ. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- ΚΡ. οὐθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήλυθα
οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἑλίου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
μήτ' ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε·
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῆ μάλισθ' ὄραν 1430
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- ΟΙ. πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γάρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω. 1435
- ΚΡ. καὶ τοῦ με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν;
ΟΙ. ῥῖψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ' ὅπου
θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- ΚΡ. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- ΟΙ. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- ΚΡ. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἕσταμεν
χρείας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- ΟΙ. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεθ' ὕπερ;

KP.
OI.

καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῶ θεῶ πίστιν φέροις. 1415
καὶ σοί γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέφομαι,
τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
θεοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ.
ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιοθήτω τόδε
πατρῶον ἄστου ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
ἀλλ' ἕα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κλήζεται
οὐμὸς Κιθαιρῶν ἴστος, ὃν μήτηρ τέ μοι
πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον 1455
μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῃ δεινῶ κακῶ.
ἀλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω.
παιδῶν δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέων,
προσθῆ ἡμέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἐνθ' ἂν ὧσι, τοῦ βίου.
ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιν ἐμαῖν,
αἶν οὐποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' ἀεὶ μετειχέτην· 1465
ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
ψαῦσαί μ' ἕασον κάποκλαύσασθαι κακά.
ἴθ' ὦναξ,
ἴθ', ὧ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
τί φημί;
οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοι
δακρυρροοῦντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων
ἐπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν;
λέγω τι; 1475

- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἢ σ' εἶχεν πάλαι.
 ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ὦδ' ὄραν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα·
 ὅς ὑμῖν, ὦ τέκν', οὐθ' ὄρων οὐθ' ἱστορῶν
 πατῆρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἐορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1485
 πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἠνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδίη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1490
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι· τὸν πατέρα πατῆρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἴσων
 ἐκτήσαθ', ὑμᾶς ὦν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατῆρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε δὴ περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ζύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐᾶ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λῶονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 ἄλις ἔν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 ΚΡ. πειστέον, κεί μηδὲν ἠδύ.
 ΟΙ. πάντα γὰρ καιρῷ καλά.
 ΚΡ. οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 ΟΙ. λέξεις, καὶ τότε εἴσομαι κλύων.
 ΚΡ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 ΟΙ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 ΚΡ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
 ΟΙ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 ΚΡ. φῆς τάδ' οὖν;
 ΟΙ. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλω λέγειν μάτην. 1520
 ΚΡ. ἀπαγέ νῦν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 ΟΙ. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 ΚΡ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 ΟΙ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ζυνέσπετο.
 ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἐνοικοι, λεύσσειτ' Οἰδίπους ὄδε,
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 - 13

Λεξιλογικαί . νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις· ἡ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιάν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ῥίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενές πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενές πρὸς τὸ **θέω**, **θεός** καὶ σημ. κινουῖμαι ταχέως. **ἔδρα**, ἡ πρᾶξις τοῦ **θοάζειν** = κάθησθαι, **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἤτοι **τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἅς θοάζετε;** τὸ **μοι** εἶναι **δοτ.** ἡθικῆ. **ἰκτηρίος** = ἰκετευτικός. **ἔκστέρω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· **ἔδω ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης, ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζευγμα = ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μὲν, ὁμοῦ δὲ σχῆμα** ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = ἄ ἐγῶ = τούτων δὲ ἐγῶ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριάσμον τῆς περιαιτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφυς** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοι ἔφυ** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δεῖσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλητος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφοτέρα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικῆ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα τοῦ ὑπάρχει ἢ ἄρνησις ;). **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικά . Οιδίπους, ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δράμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἐνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οιδίπους ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀφ' ἐτέρου δὲ πρὸς δήλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἐξεληθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἰκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφὴ** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὔρη τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἔκτισεν ἐν Θήβας τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίους κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἰκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμμον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτὸν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 - 57

Λεξιλογικά . κρατύνω καὶ **κρατῶ** τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων τινός. **προσημαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλικοί προσήμεθα** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλικοί. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦθει** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανία. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταρασσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχους). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶχος). **ἀγέλη βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**

μετοχαί εἶναι ἀμφοτέρα ; ὄρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξις, (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος, καί—καί ὁμοιωματ., ἡ σύνταξις : ὡσπερ γάρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχεσ ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ εἶπερ ἄρξεις = ἂν θέλῃς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). μὴ ξυνοικούντων ἐπέξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἐρῆμος. ὡς οὐδὲν ἐστίν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. βωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἀγοραῖσι**· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεῦετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δρᾶμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ἰσμηνός**· ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῶ**· ὀνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. **σαλεύει...κἀνακουφίσαι κἀρα** κτλ. ἡ θεομηνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἥτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζώων. **δῶμα Καδμεῖον**· ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. **μέλας Ἀδης**· ὁ Ἀδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλανα. **στεναγμοῖς καὶ γόοις**· αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἀδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. **ὄρνιθι αἰσίῳ**· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἡ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντεῖαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνι, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικά. οἰκτρός = ἄξιος οἴκτου. **γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα**· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύσταρχον ἀντικείμενον τοῦ ἱμείροντες. **ἱμείρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). **οὐκ ἐστίν ὅστις** = οὐδεὶς.

νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματική, ἔπρεπε νὰ τεθῆ : οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῆ κατὰ γεν., ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτόν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμόν). **πόλιν κάμει καὶ σέ** σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. **ὁδός** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαρτ. ἡ γενικὴ **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν**· καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασι, ἀντὶ ὁμοίως **ταύτην** ἀντὶ τοῦτο. **γὰρ** ἐπεξηγημ. **γαμβρός** = κηδεστής, (ὁ γυναικάδελφός του). **Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις. ὅ,τι ῥυσαίμην**, πλαγία ἐρώτησις. **ῥύομαι** = σφύζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἤμαρ** = τότε, ἤμαρ δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μετὰ τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιχρὶ τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιχρὶ τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **λυπεῖ**· βραχυλογία· ἀντὶ τοῦ : με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλείω** (χρόνον) **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρέποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. τίνος εἶδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι ; τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν ; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαίρως. **οἶδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. **προσστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γὰρ** = εἴθε. **σωτήρι** = σωτεῖρα. **ὥσπερ** ἐνν. βαίνει. **λαμπρός** = φαιδρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὁμως λαμβάνει τό : ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νὰ συμπεράνη τις. **μὲν** τοῦλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαρὰν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδώ. **ἡδύς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρπω** = ἔρχομαι, **πολυστεφής** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γὰρ ἂν εἴρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως : εἰ μὴ ἔβαινεν ἡδύς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμεθα** (β. οἶδα). **ξύμμετρος** = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφηρ. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικά. πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανάρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης**· δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη. ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βαία. **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα...** πολλὰ προσφωνήσεις δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἄναξ**· ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπίσημους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικά. ἐσθλός = αἴσιος. **δύσφορος** = δύσκολος, πολύμοχος. **κατ' ὀρθὸν ἐξέρχεσθαι** = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἔκβασιν. **καὶ ἐπιδοτ.** = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. **πάντα** = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. **ἂν εὐτυχεῖν**· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσ. **εἰ τύχοι.** **ἔπος** = ὁ χρησμός. **θρασύς εἰμι** = ἔχω θάρρος. **προδείσας εἰμι** = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. **χρῆζω** = ἐπιθυμῶ. **εἴτε καὶ στείχειν ἔσω** (ἐνν. εἴτε χρῆζεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). **αὐδάω-ῶ** = λέγω. **τῶνδε** ἐνν. ἡ περί. **πλέον** (κατηγορ. τοῦ πένθος). **λέγοιμι ἂν** = ἠμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἡπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). **ἄνωγα** = προτρέπω. **ἐμφανῶς** = σαφῶς. **ἐλαύνω** = ἀπομακρύνω. **ὡς τεθραμμένον** = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξηθῆ. **ἀνήκεστον** (ἀ στερητ. καὶ ῥ. ἀκέομαι = θεραπεύομαι) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. **καθαρμός** = ἐξαγνισμός. **ποιῶ καθαρμῶ** (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). **ξυμφορὰ** = δυστυχία, τὸ μίασμα. **ὁ τρόπος** = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. **ἀνδρηλατῶ** = (ἀνδρα-ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. **λύω φόνον** = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν.** **χειμάζω** = κατατρύχω διὰ θυέλλης καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρύχω. **τόδ' αἶμα**· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. **ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος** (αἰτιολ.). **ὡς ὑποκειμενικ.** (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). **ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;** βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γὰρ ἀνδρὸς ἐστὶν ἥδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); **μηνύω** = δηλῶ, καταγγέλω. **ἀπευθύνω** = κυβερνῶ. **ἔξοιδ' ἀκούων** = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω. **αὐτοέντης** = ὁ πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : **χειρί**. **τινάς** ἀορίστως = οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ **τόδε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς **αἰτίας**. **αἰτία** = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἔνν. εὐρεθήσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημανσίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου : **ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν**). **ἄλωτός** = ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῇ. **συμπίπτω φόνω** = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς συχναίως ἀπαντᾷ ; **θεωρός** (θεὸς - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοὺς διὰ χρησμόν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α'· ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατῆς. **ἔφασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνοδοιπόρος, ἀκόλουθος. **κατεῖδ'** = κατεῖδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. **δοῦ** = παρὰ τοῦ ὁποίου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν : **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἰς τις** ἀορίστως καὶ μετὰ τίνος περιφρονήσεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημανσίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆται ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὅς φυγῶν φόβω οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν. εἰδῶς** = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον**; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἔν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο ; **ἐν γὰρ ἐξεύροι ἂν** (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χερῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεῦοντο ταῦτα. **Λαίτου** γεν. ἀντικείμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε**, πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλῶδός** = ἡ αἰνιγματώδη ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἡ ποικιλῶδός Σφίγξ προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τάφανῃ, σκοπεῖν τὸ**

πρὸς ποσίν. τάφρανη ἔνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. **μεθί-
μι** = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικά. ἐσθλήν. ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρει τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφήμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῇ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντας αὔδα.** ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαράν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγείλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς.** θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μῖασμα.** οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιὰρὸς μετέδιδε τὸ μῖασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῇ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπη-τεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατὴν, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. "Ἄλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λάιον, τώρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός.** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφούς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέχνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.** ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε ταιούτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ δειλὸς καὶ τιμωρηθῇ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι λησταὶ καὶ ὄχι ληστής συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-

στοτεχνική πλοκή του μύθου. εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι :

ε') 132 - 150

Λεξιλογικαί. φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὐτ' = αὐτά, ἐπαξίως — ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸς τοῦ θανόντος = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τινος = στρέφω τὴν προσοχὴν μου, πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. ἐνδίκως = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. ἀπωτέρω· ἐνν. ἐμαυτοῦ. οἱ ἀπωτέρω φίλοι = οἱ μακρινοὶ φίλοι. ἀποσκεδάννυμι = ἀπομακρύνω. αὐτοῦ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) μύσος = μίσημα. τάχα = ἴσως. προσαρκῶ τινι = προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. ἴσταμαι = ἀνίσταμαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βωμῶν)· ἄλλος δὲ (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). πεπτωκότες = δυστυχεῖς. ὦν· ἔλξις ἀντὶ τοῦ ἄ. ἐξαγδέλλομαι = ὑπόσχομαι. ἄμα· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτὴρ· ἴκοιτο· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος = παυστήρ.

Πραγματικά. ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἐνν. τὸν Λάιον. ἄραντες· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἰκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. ἄλλος (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). σωτήρ· ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σῶζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν· σωτήρ θ' ἴκοιτο κτλ. μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παιδῶν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151 - 215)

Στροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικαί. φάτις (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. ἀδυεπής = ἡδυεπής = γλυκυλόγος· τὸ ἡδυεπής πλεοναεῖται ἢ φάτις.

στικῶς ἀντὶ ἡδεῖα. τίς = τί δηλοῦσα. ἀγλαός = λαμπρός. ἔβας δω-
 ρικῆ κατάληξις = ἤλθεσ. ἔβας Πυθῶνος Θήβας· συνετάχθη μετὰ γε-
 νικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. ἐκτέταμαι = ἐκ-
 πέπληγμαι = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. φοβερός· ἄλλοτε μὲν μεταβ. =
 ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθα-
 νόμενος φόβον. φρένα = αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. πάλλων ἀμετ. =
 παλλόμενος. δεῖμα = φόβος. ἰήιος· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως
 ἰή, ἰή· παιάν· δωρικὸς τύπος τῆς λέξεως παιήων, ὅστις ἦτο ὁ ἰατρὸς
 τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως ὡς ἰατρικὸς
 θεός. ἀμφὶ σοί· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. ἄζομαι = εὐλα-
 βοῦμαι, φοβοῦμαι. τί μοι... πλαγία ἔρωτ. πρότασις, ἐξαρτωμένη ἐκ
 τοῦ ἐννοουμ. μετὰ τὸ ἀζόμενος, ἔρωτῶ. ἐξανύτω = ἐκτελῶ. τί χρέος
 ἐξανύσεις μοι = τί καθήκον (πρὸς ἐξίλασμον) θὰ μοῦ ἐπιβάλῃς νὰ
 ἐκτελέσω. ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν = ἢ μετὰ παρέλευσιν
 χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. εἶπέ μοι (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό)-
 φράμα, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλ-
 λωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός;

Ἀντιστρ. α' (159 - 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἄορ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλα-
 σιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ
 κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ μοι, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ.
 εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος;
θάσσω συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = κάθημαι. **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλεέα-
κυκλόεντα θρόνον ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχού-
 σης πολλοὺς κύκλους (ἢ ἰδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ
 τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), **ἐκαβόλος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν
 βάλλων. **ἰώ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως
 βοήθειας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξίμοροι** (οἱ ἀλέζοντες τὸν
 μόρον = θάνατον) = διώχται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ
 προελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως.
προτέραν ἄταν· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προελθοῦσαν. **ὑπερόρ-
 νυμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι
 προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἡ φλόξ.
καὶ νῦν (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Λεξιλογικαί. ὦ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὄλος ἐν γένει. **ἐνι** = ἐνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω** καὶ **ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ᾧ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. **γὰρ** αἰτιολ. τό : νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτὸς** = ἔξοχος, ἐξαιρέτος. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τοκετῶν. **ἰήσιος** (ἐκ τοῦ ἐπωφών. ἰή) = θρηνητικός. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβῶντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. **ὄρμενον** μεσ. ἀόρ. τοῦ ὄρνωμαι = τρέχω, πετῶ. **εὔπτερος** = καλλιπτερος. **ὄρνις** (ὁ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὄρμητικώτερον, **ἀμαιμάκετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἄμαχος**, **ἀμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὡσπερ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεσ· **προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὔπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἀμαιμάκετου πυρός.**

Ἄντιστρ. β' (178 - 189)

Λεξιλογικαί. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). **ἄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι, **νηλεῆς** (νή-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχὼν ἐλέου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θαναταφόρος** = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. **ἀνοίκτως** = ἀνοικτιρμόνως. **ἐν δὲ ἐπιρρηματ.** = ἐν τῶ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (α ἄθροιστ. καὶ λέχος) (ἡ) = σύζυγος. **ἐπὶ** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἀκτὰν** **παρὰ βῶμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν** ἀντὶ ἄλλοθεν. **λυγρὸς** = θλιβερός, λυπηρὸς. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν ἄναψε τὸ γλέντι) = ζωνοῦσιν ἀντηχεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. **στονοεῖς** (στόνος = στε-

ναγμὸς) = τεθλιμμένος, πλήρης στεναγμῶν. γῆρυς, υος (ή) = φωνή (περιλ.). **δμαυλος** = σύμφωνος, ὁμοῦ ἡχῶν. ὦν ὑπερ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. **εὐὼψ**, ὠπος (εὔ-ὠψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν, ἀλκά = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρηκτικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. **φλέγει** = καίων βασανίζει (ὕπαινισσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). **περιβόητος** = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. **ἀντιάζω** = ἔρχομαι εἰς ἐχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω, **παλίσσυτος** (πάλιν — σεύομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ποιήσον ἢ δός. **δράμημα** = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. **ἄπουρος** (ἐκ τοῦ ἀπό - ἄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων ὦν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα = ὥστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. **ἀπόξενος** = ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος** = πόντος. **κλύδων** = θαλασσοταραχὴ. **Θρηκ. κλύδωνα** = Εὐξείνιον πόντον. **τέλει** = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. **ἀφήμι** = καταλείπω τι σῶον. **τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται** (τμησις ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. **τόν** = τοῦτον (τὸν Ἄρη). **κράτη νέμω**, ἄρχω. **φθίνω**· ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαβ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. **ἀγκύλη** (ἄγκος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικου. **ἀδάματος** = ἀκαταδάματος, ἀήττητος. **ἐνδατέομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. **προσταθέντα** (τοῦ ῥημ. προΐσταμαι) = προστάντα· **ἀρωγὰ προσταθέντα** = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. **ἀρωγὰ** εἶναι κατηγορ. ἢ σειρὰ τῶν λέξ.: θέλοισ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ. — **διάσσω**

(διαίτσω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσοῦς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κικλήσκω** = ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὠπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. **εὖσιος** (ἐκ τοῦ εὐοῦ, ὅπως ἰήσιος ἐκ τοῦ ἰή) = ἐνθουσιαστικός. **ὄμοστολος** = ὁμοδίαιτος, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. **ἀγλαώψ**, ὠπος = φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα** = πάλλοντα. **ἀπότιμος** = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν **Θηβαίων**, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χρησμός λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεὺς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμῶν ἠδυσπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος**· Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τὰς πολυχρύσου** διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε**· ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν**· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὴ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἰατρικὸς καὶ οὕτος θεός. **γαιήοχος**· τοιοιτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιούχος τῶν Θηβῶν· συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλον τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας**· ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ᾧ τις ἀλέξεται**· ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηριου ὄπλου. **κλυτᾶς**· ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιοιτοτρόπως δηλοῦται ἢ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαίρετου οὐσης τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** κλπ. εἰκῶν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθνησκόντων. **πρὸς ἄκταν ἐσπέρου θεοῦ**· ὁ Ἄδης ὠνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὀμηρον κατῴκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικῆς μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλώτων καλεῖται καὶ ἄλλως **ἔσπερος θεός**. **θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως**, διότι, φοβούμενοι ἔσπερος θεός, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς, μὴ μολυνθῶσιν,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοικτώσ θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρὸν. **θύγατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηνᾶν πρώτην καὶ τελευταίαν. **Ἀρεά τε**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλα συμφοραὶ καὶ νόσοι ὤφειλοντο εἰς τὸν Ἄρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηνᾶν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις ('Ομ. Ἰλιάδ. E 856, Φ. 406). εἶτ' ἐς μέγαν θάλαμον κτλ.· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις : **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλειῶν στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρηκίον**, διότι ἡ Θράκη ἔθεωρεῖτο ὡς πατρίς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ**· ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ρίζ. λυκ. —, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινα μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἶγλας**· ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἄρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὀμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάχχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάχχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῖαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἄρη, διότι ἔθεωρεῖτο ὡς, εἵπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἑάων** (ἀγαθῶν).

κοινωνόν, συμμετόχον. **θύματα** = θυσίαι. **χέρνιψ**, ἴβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ᾠθεῖν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾷ ἀριστότερον τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζωὴν. **κακόν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρίψαι. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοῖρᾳ, δυστυχῆς. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀπκρύπτουσι αὐτόν. **ἀράομαι - ὦμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως - ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον)· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέχρι τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ). **ἔξερευνᾶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις** πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε νὰ εἴπη: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ'** ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὅποια ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθῆκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὁμόσπορος** παθητ. σημασίας = ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὁμοσπόρος** = ὁμοῦ σπεῖρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**· νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ᾠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἢ ὅλη πρότασις **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κάρα = κεφαλή). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας)· **τάδε** σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... **ἄφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακίῳ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδί** δοτ. χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ῥημάτων **εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μήτ' ἀνιέναι** = μήτε νὰ

ἐπιτρέψουν νὰ γίνη. **ἄροτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθηρεῖσθαι** = φθαρῆσθαι. **καὶ τοῦδ' ἐχθίονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὕμῖν δὲ ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῖς μὴ δρῶσιν...** **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἶθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά. αἰτεῖς. ὁ Οἰδίπους, ὅτε ᾔδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις.** ὁ χορὸς ἀντιστροφῆς πρὸς τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον προσώπειε τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιαζέτο δι' ἐμβαπτίζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγγιζον αὐτούς. **Δίκη.** θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μῖα τῶν Ὠρῶν, ἀπαιρέτος τοῦ πατρὸς τῆς οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποιήσις τῆς δικαιοσύνης. **εὖ ξυνεῖεν.** ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέττει ἀρετάς, εἶναι ἰδικόν του ἔγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικά. ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ὦδε** = τοιούτῳ, ὡς τὸ βᾶρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γὰρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε** πλάγ. ἐρωτ. πρότ., ἀντικεῖμ. δὲ τοῦ εἴργασται ἔνν. τὸν φόνον. **δίκαία** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἐστὶ**, τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρήμι** = ἀφίνω τοῦ ῥήματος τούτου, ὡς κωλυτικῶς, τίθεται συμπλήρωμά τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταῦθ' ὀρῶντα** = ταῦτ' εἰδόμενα. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὕπερ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις).

ἡ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρῶντα ταῦτά ἄνακτι Φοίβῳ. οὐκ ἐν ἀργοῖς = οὐχὶ μεταξύ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. ἐπραξάμην = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). διπλοῦς = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). θαυμάζεται μὴ παρῶν προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπ. : θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. καὶ μὴν = καὶ βεβαίως. κωφὸς ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκούμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. τὰ ποῖα; (ἴδε στίχ. 120). ὁδοιπόρων ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὁδοιπόρων, ἕπερ ἐγγίζει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. τὸν δ' ἰδόντα = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. εἰ δείματός γ' ἔχει μέρος = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. οὐ μενεῖ = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι, νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν. : ἀλλὰ θὰ ἐμφανισθῇ. τάρβος (τὸ) = φόβος. δρῶντι τάρβος ἐστὶ· τί διαφέρει τοῦ τάρβος ἐστὶ δρᾶν; οὐδ' ἔπος = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). γάρ = δηλαδή. οἶδε· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὁδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. ἐμπέφυκε τάληθές = εἶναι ἔμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικά. ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἰς... πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἐναντὶ τῶν θεῶν; ἄνακτα· ἀποκαλεῖ ἄνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. Κρέοντος εἰπόντος· τὴν συμβουλήν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἢ κατωτέρω σηματοσησομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικά. νωμάω-ῶ (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. πάντα ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. ἄρρητα μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδόμενων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμυημένους. χθονοστιβῆς = ὁ

πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί: φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσῳ πόλις σύνεστιν. **νόσῳ** προσωποποιῶν τὰ ῥήματα **ἐξευρίσκομεν** καὶ **κλύεις** με σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). **ἀντέπεμψεν** = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. **ἐκλυσίς** = ἀπολύτρωσις. **ἂν ἔλθειν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως: εἰ ἐκπεμψάμεθα. **νὺν** = κατὰ ταῦτα. **φθονῶ** = ἀρνοῦμαι. **φράτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντείαν ἀπὸ οἰωνοσκοτίας. **ὁδὸν** = τρόπον. **ῥύομαι** = ὑπερασπίζομαι, σφίζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥύσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε: **ῥύσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος** = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν** = διότι ἀπὸ σοῦ ἔξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν) ἢ σειρά τῶν λέξεων: **κάλλιστος δὲ πόνος** (ἐστίν) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο**.

Πραγματικά. διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε κλπ. διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μετὰ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. **ῥύσαι** ἢ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαίρει τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. **ἄλλην μαντικῆς ὁδὸν** ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἦτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικά. φρονῶ = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλαδὴ ὅτι δεινὸν ἐστὶ φρονεῖν ἔνθα). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην**, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως; **ἄθυμος** = δύσθυμος. **ἄφες μ' ἐς οἴκους**, ἐνν. ἰέναι. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω μέχρι τέλους. **τὸ σὸν - τοῦμόν** = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. **τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τοῦμόν**, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἐμοὶ πίθη** (δηλ. με ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). **ἐννοημα** = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). **τῆνδε φράτιν** τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. **ἀποστερῶ** =

ἀποκρύπτω. γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἔννομα οὔτε προσφιλῆ. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ = οὔτε καὶ οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἀγαθόν σου. φώνημα ἔννοσεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτ' ὀνόμαζα, ἐπρόκειτο νὰ εἶπῃ τὴν λέξιν σιγήσομαι ἢ μᾶλλον ἄπειμι, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγῃ. φρονῶν γε = ἐνῶ βέβαια ἤξευρες. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης· προσκυνοῦμεν ἰκτῆριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσην ἰσχυρᾶς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. οὐ μὴ ποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονον ἄρνησιν. μὴ ἐκφήνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φῆς; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἀλλῶς = μᾶτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὀργαίνω· ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἡ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κακῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. ἐξερεῖς τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. ἄτεγκτος, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. ὀργή σημαίνει γενικῶς ἤθος, χαρακτηριστ., ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἔννοσεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα δξυθυμίαν. τὴν σὴν ναίουσαν· ὑπαινίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον τοῦ Ἰοκάστην. ψέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμψω, χάριν ἐμφάσεως. γὰρ αἰτιολογ. τὸ ἔννοοῦμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργὴν. ἃ ἀτιμάζεις πόλιν· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἤξει γὰρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνον τῶν θᾶ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς τάδε· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἔναντι τούτων. θυμόομαι-οὔμαι = ὀργίζομαι, καὶ μὴν παρήσω (παρήμι) γ' οὐδὲν = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. ἄπερ = ἐκείνων ἄ. ξυμφυτεύω = συμπράττω. καὶ ἐπίδοτ. = ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... ὅσον μὴ χερσὶ καίνων (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον πού δὲν τὸν ἐφόνευσες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. ἀληθες = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. ὦπερ (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. προσαιδῶ = προσφωνῶ, ὡς ὄντι· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. κάφ' = καὶ ἀπό. τοῦτο· ἔνν. τὸ ἐκκινήσαι τότε τὸ ῥῆμα, ἦτοι τὰ ἐπα-

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) **τὸ αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντος. προυφάνης** = ἐφανερώθησ' ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἦν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νῖν** = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας** = ἐπιτυχὼν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. **ἐκβαλεῖν** ἐνν. θρόνων. **παραστατῶ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας** = πλεονασμός. **χῶ συνθείς** = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω-ῶ** = τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν** = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ συνετίζεσο.

Πραγματικά. φρονεῖν· ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ Λαίου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ δισταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῥᾶστα γὰρ τὸ σόν... αἱ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. πλοῦτος καὶ τυραννίς**, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὑψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**· ἀγύρται παρ' ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοι τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἠρμήνευον τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροιμιώδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν ὁ παθὸς μαθὸς).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικά. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς τοιοῦτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὄπως λύσομεν** πλαγ. ἐρωτ. πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον** (σοι) = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γούν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει** (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε** δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρκομαι** (ἐξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὀράσεως. **καί... καὶ ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν**

μενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρῆσμον τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστελλε εἰς ὄλεθρον. **ἐκφύει**, ἴστωρ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατὴρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του) **αἰνικτὰ** = αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσης τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατι κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν με ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι με κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τήνδ' ἐξέσωσα** = ἀρκεῖ, ποῦ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;) **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τὴν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὀχλῶ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησιμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἀόριστος τοῦ σέυομαι = κινουῖμαι ταχέως) = ἐὰν ἐπέλθῃς ἀμέσως. **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** (προσδιορ. τελ. αἰτίου). **ὄπου ἀντὶ ὅπως.. οὐκ ἔσθ' ὄπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτίαν. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμ. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. **λόγω**· ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης : ξένος μὲν λόγω μέτοικος ὦν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὦν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδορκότος** ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. **σκήπτρω** προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῷ τὴν ὁδόν. **ἐμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος. ὁ **ὀμόσπορος** = ὀμόγαμος. **ἰὼν εἴσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορον σου. **κἂν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.) **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνῶσιν (ιδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικαί. Λοξία· τοιοιουτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διαφορούμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου**. ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. Ἄρά· ἢ Ἄρὰ προσωποποιηθεῖσα ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν· ὄρμον ἄνορμον· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλουν ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι**, οὐ τὸ σὸν δείσας... ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεῖς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τῶρα· σάδι· αὐτὸν ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἢ δὲ φράσις **οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον** δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463-472)

Λεξιλογικαί. Θεσπιέπεια (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμ-
πουσα θεῖα ἔπη, ἢ προφητικῆ. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βρά-
χος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρητων** τί-
θεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή,
καίτοι ἐξαρτᾶται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **τίς** (ἐστίν)
ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ'
ἄρρητ' ἄρρητων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; ὦρα (ἐνν. ἐστίν)
= εἶναι καιρός. **ἀελλᾶς** - δος = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων
ὑπὸς ἢ θύελλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ.
ταχύτερον. **ἐπενθρῶσκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θράσκω, ἀόρ.
β' ἔθορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς σχῆμα**
ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνῶ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῶ, προσδιορίζει ὡς
ὄργανικ. δοτ. τὸ ἐνοπλος, **γενέτας** σημ. πατὴρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ
δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπι-
ζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαίου. **ἀναπλάκητοι** = ἀναμ-
πλάκητοι (παρελείφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στε-
ρητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀόρ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναί** κατηγοροῦμι. τοῦ Κῆρες.

Ἄντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. ἔλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γὰρ ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμὸς ἢ σειρά τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόεντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἄδηλος ἀνὴρ, ὁ φονεύς. γὰρ αἰτιολ. τὸ ἰχνεύει. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **μελέω ποδὶ** = μὲ τὸν δυστυχή του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγήν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὐρίσκειτο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κύρος. **περιποτῶμαι** = περιπίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Ὁ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾶ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμη μνεῖαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὀμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς**· λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπεὶδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μὲ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσε ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηγήθησαν

μακραίων = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ β. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρὸν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ** = **μὴν δὴ** = ἀλλὰ βεβαίως. **ἦλθε** = ἐξεφράσθη. **ὄργῃ βιασθέν ἄν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τὸ ὅποῖον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμαϊαίας ὄργῆς παρά ἐξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἦλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους**· ἔθηκε τὸ ἄρθρον διὰ τὴν δηλώσιν τοῦ γνωστοῦς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ, **οἶδα δ' οὐ**· ἐτέθη ἢ ἄρνησις μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἕξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = με ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὠμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ **οἶδα δ' οὐ** γνώμη τίνι διὰ τὴν μετριάσιν τὴν κακὴν ἐτύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = με ἀνοικτὰ (μὴ παραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = με ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω) = κατηγορία. **οἶδε** = ἰδοῦ.

Πραγματικά. **τύραννος**· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαίωματι βασιλεὺς. **ταχ' ἄν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἃ γὰρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ**· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὕψεώς του καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

β') 532 - 633

Λεξιλόγιον. **οὗτος σὺ** = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην σοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαῖου, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρὸς** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὥς οὐ γνωριοῖμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδῶν ὑπονοουμένης κατὰ ζευγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβῶν, νομίσας. **προσέρπω**· = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπόυλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ὄψεων). **ἀλέξομαι** μέλλ. τοῦ ἀλέξω = ἀποκρούω. ὡς οὐ γνωριοῖμι
ἢ οὐκ ἀλεξοίμην ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἤτοι κατὰ
 σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἢ μωρίαν. **ἐγχείρημα** = ἐπι-
 χεῖρημα. **δ** = ἦ. **οἴσθ' δ ποίησον**; = οἴσθ' δ χρή σε ποιεῖν; τίθε-
 ται δηλ.. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν **οἴσθ' δ** ἢ
 προστακτικὴ **ποίησον** πρὸς δήλωσιν συμβουλῆς. **ἀντί** = ἔναντι, εἰς
 ἀπόκρισιν. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν** = ἀντιπαθητικόν,
 φορτικόν· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἀκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ**
 (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ
 Κρέοντος διὰ νὰ σκώψῃ αὐτόν. **αὐθαδία** = αὐταρέσκεια, αὐθαιρεσία.
κακῶς δρῶ σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ παθητ. τὸ κακῶς πά-
 σχω. **ὑπέχω δίκην** = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = τὴν
 προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ** ποιητ. αἴτ. τοῦ εἰρηῆσθαι. **ἔν-**
δικα = δίκαια, ὀρθά. **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰ-
 ρων.). **ἐπὶ τὸν** = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι** = τῇ συμβουλή
 (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον** διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰ-
 δίπους δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἵσταρ.
 ἐνεστώς) = ἔγινεν ἀφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = μὲ βίαιον θά-
 νατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχί-
 ναντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο
 προτάσεων ἀντί: **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἶη, εἰ μετρηθείη.**
τότε, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λαῖος. **εἰμί ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι
 (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σοφός γε** (τὸ γε βε-
 βαιωτ.). **οὐκουν...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου)**
ἐμοῦ γε (= τοῦλάχιστον) **ἐστῶτος πέλας** (παρόντος ἐμοῦ). **πα-**
ρέσχομεν = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἢ πρόθεσις παρὰ
 ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). **σοφός** εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω
 λεχθὲν ἐν στίχ. 563 **σοφός γ' ὁμοίως** κ.λ.π. **τάδε** δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα
 τῆς ἐρεύνης περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεύς. **ἐφ' οἷς** = ἐπὶ τούτοις, δι'
 αὐτῶν. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρ-**
χεται = ἐρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ;). **τὰς ἐμὰς**
χομαι = ἐρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ;). **Λαῖου** γεν. ἀντικειμ. **δισφθοραὶ** = φόνος· ἢ
 ἐρμηνεία: ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἤθε-
 λεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. **αὐτὸς**
 = μόνος σου. **ταῦθ'** = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. **ἄπερ** = καθ' ὃν ἀ-
 κριβῶς. **ἐκαμθάνω** (ἢ πρῶθ. **ἐκ** ἔχει ἐπιτακτικὴν σημασίαν). **γῆμας**

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καί
 σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νά
 μάθω. **ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;** = ἄρχεις δὲ ἐπὶ
 τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς
 αὐτὴν; **ἄν** = ἄ ἄν. **κομίζομαι** = λαμβάνω. **ἰσοῦμαι** = εἶμαι ἴσος
 ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. **σφῶν** = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.).
τρίτος ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. **ἐνταῦθα γὰρ δὴ** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς
 (δηλ. ἄν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξου-
 σίαν μου). **κακὸς** = ἄπιστος. **οὐκ**, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. **εἰ δι-
 δοίης γε σαυτῷ λόγον** = εἰ βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. **εἰ τι-
 να...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ζύν
 φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα.** ἄτρεστος (ἀ-τρέω =
 φοβοῦμαι) = ἄφοβος. **εὐδω** = κοιμῶμαι. **ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμεί-
 ρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν** = ἐγὼ τοῦλάχισ-
 στον οὔτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νά εἶμαι μᾶλλον τύραννος πα-
 ρὰ νά ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πᾶσι χαι-
 ρω** = ὅλοι μοῦ λέγουν χαιῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. **ἀ-
 σπάζομαι** = χαιρετίζω. **νῦν** τρεῖς φορές ἐπαναλαμβάνόμενον ἐξαιρεῖ
 τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσᾶρευσιν τόσων ἀγαθῶν. **ἐκ-
 καλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγο-
 μεν σήμερον εἶναι τὸ **ἐκκαλοῦσι** = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα
 μου καὶ μὲ καλοῦν). **ἅπαν** (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρεῖαν). **ἐνταῦθα** (ἐν
 τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). **ἐνι** = ἐγκείται. **κεῖνα** τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσ-
 ἀρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. **τάδε** σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ
 τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. **οὐκ ἄν...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς
 φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακὸς** = νοῦς ὑγιᾶς κρίνων τὰ πρά-
 γματα δὲν δύναται νά γίνῃ κακὸς (μοχθηρὸς), νά ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναν-
 τίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖ-
 να ἀφεις τάδε). **ἄν τλαίην** = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμεν. δρᾶν
 ἐκ τοῦ δρῶντος. **καὶ ἔλεγχον τῶνδε** προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν
 ἐπομένην πρότασιν πύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (πού
 λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι. ἐδῶ: ζητῶ νά μάθω ποιητ. τύ-
 πος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς **πυνθάνομαι**. **Πυθῶδε πύθου** παρήχησις.
τὰ χρησθέντα = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. **τοῦτ' ἄλλο** ἀντὶ
 τοῦτο δέ = ἀφ' ἐτέρου δέ. **τερασκόπος** = τερατοσκόπος = ὁ μάντις.
λαβῶν ἀφ' οὗ μὲ πιάσης· ἢ δὲ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδυναμεῖ πρὸς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαίωματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαὶ. στάσις γλώσσης = ἔρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης**, μετ. ἔνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικὰ πάθη. **οὐκ εἶ**; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς; = πήγαινε, διότι ἢ ὀριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. **μηδὲν** = μηδανινόν, ἀσήμενον· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλγος οἴσετε; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. **ἢ γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὅπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μὲ δόλια τεχνάσματα. **ὀναίμην** (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ῥήμ. ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν** συλλογιστικός. **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαίτᾱ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον**· τὸν ὁμοθέντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἶτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν εἶτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ

Στροφή (649 - 677)

Λεξιλογικαὶ. πιθοῦ = πείσθητι· αἰ μετχ. **θελήσας... φρονήσας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκω = ὑποχωρῶ· τίνας εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς. **ἐναγῆς** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλή-

ματος) καὶ ἐπομένως ἀνόσιος· ἐνταῦθα ὁμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνω-
 τέρω ἀραῖος = δεδεδεσμευμένος δι' ὄρκου, ἄγνος. **ἐν αἰτίᾳ βάλλω** = αἰ-
 τιῶμαι, ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. **φημι**
 καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντι προστακ. **αἰτία ἀφρανής λόγων** = κατηγο-
 ρία ἀσαφής, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πράγματα). **νῦν**
 = νύν. **ἐπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται·
 ἢ ἔννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι : ὅταν ὁ χορὸς θεω-
 ρήσῃ ἀθῶον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρε-
 ρσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν θεωρῆ τῶν Οἰ-
 δίποδα φονέα καὶ θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν
 ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λαίον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῆ ἢ νὰ ἐξορισθῆ πρὸς
 σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν**, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων
 παραλείπ. τὸ **μά. πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἄφιλος** = ἐγκαταλελειμ-
 μενος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. **ὄ,τι πύματον** συστ. ἀντικ. τοῦ
 ὀλοῖμαν = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χεῖριστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** =
 ἰδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω.
προσάψει (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = ἀπελθέτω
 ἐλεύθερος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **ἐλει-
 νός** = ἀξιολύπητος. **στυγήσεται**, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσε-
 ται. **στυγνός**, ἔχει ἐνεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ
 ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ἰδιοσυγκρασία. **ἄλγιστα αὐταῖς** =
 αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **ἐκτός εἶ** = θὰ ἀπέλθῃς ἐκτός
 τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. **τυχῶν σου** = ἀφ' οὗ σέ εὖρον. **τυ-
 χῶν σου ἀγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος**
 = κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὅπως
 καὶ πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς
 δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννους.

Ἐναντιοτροπή (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνω. **ἦτις ἡ τύχη** (πλαγ. ἐρώτ.)
 = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ
 μάθῃ ἡ Ἰοκάστη καὶ λόγῳ τῆς γυναικείας περιεργίας καὶ διὰ νὰ δυ-
 νηθῆ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** =
 ὑπόνοια στηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως).
ἀγνώως = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα· ἐπομένως =
 ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἤλθεν** = ἐξεφράσθη. **δάπτω** =

πειράζω, βλάπτω, τὸ μὴ ἴδικον = ἡ μὴ δικαία κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκει. ἄλις ἐπίρρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγούμενων δεινῶν ἢ σειρὰ τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἢ φιλονικία. ἴν' ἦκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄρας). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμόν = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἴδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἐξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἂν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. εἶ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντὶ εὐκτ.) = ἂν σέ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἂν σέ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. ὃς τ' οὐρῖσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἄλύω καὶ ἄλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὐριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὄρθον = αἰσίως, ἀσφαλῶς. εὐπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραύνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά. Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἶ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλῶνι· ἐνταῦθα δὲ ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλοι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι ὁλομῶς καὶ αἶ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

TRITON EPEISODION (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικά. κάμει· ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται· ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μὴνίσαι, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. οἶα
 βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἐρεῖς (πλάγαι ἐρωτ. προτ.). ἐγκα-
 λῶν (Κρέοντι) τὸ νεῖκος (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ τὴν ἴδω
 ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονι-
 κίας εἰς τὸν Κρέοντα. καθεστάναι = εἶναι. αὐτὸς ξυνειδῶς (ἐνν. τὸ
 ῥ. φησὶ) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. μὲν οὖν τὸναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν
 προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ).
 εἰσπέμψας = ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ
 του. κακοῦργον, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν (προσ-
 διορ. ἀναφορᾶς). ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν (κατηγορ.) = παρουσιάζει
 τὸ στόμα τοῦ παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν.
 οὐδὲν βρότειον = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. μαντ. τέχν.
 γεν. μεριστ. σημεῖα = τεκμήρια, ἀποδείξεις. γάρ, διασαφ. ἤξι μοῖ-
 ρα αὐτὸν θανεῖν = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆ
 νά...). γένοιτο εὐκτ. τοῦ πλάγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν = καίτοι τοῦτον
 μὲν. ὡσπερ γ' ἢ φάτις (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἢ φήμη, ὅπως
 λέγουσιν. ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσει τρι-
 ῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. βλάστας = τὴν γέννησιν. διέχω = διαχωρίζω.
 οὐ διέσχον καί· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ.
 ἐνζεύγυμι = συνδέω. ἄβατον ὄρος (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). κἀνταῦ-
 θα = καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦ-
 τον τρόπον χαθέντος). ἀνύω καὶ ἀνύτω = κατορθῶνω. διορίζω =
 καθορίζω. τοιαῦτα (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). ὦν =
 τούτων δὲ τῶν φημῶν. ἐντρέπομαι τινος = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσ-
 παθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. λησται·
 ἀναφέρονται πολλοὶ λησται, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκλόουθος τοῦ Λαίου
 πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ
 νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς· ἐπὶ τῷ ἀκού-
 σματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἐνθα ἐφό-
 νευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπῆκαν, ὡς λέγει ὁ λαός,
 ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτο-
 τρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν· ὁ Λαῖος
 διὰ τὴν χρεμάση τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ
 μεταξύ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.
 7

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι’ ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Λεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ. στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἢ σειρὰ τῶν λέξε. : λέγεις τοῦθ', ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς ; ἔδοξ' ἀκοῦσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσοσ φοβερόν. ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι ἤκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα : ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). ηὔδατο γάρ· ναι εἶναι ἀληθές τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. τότε πάθος = αὐτὸ δὰ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαῖου). σχιστὴ = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τρίστρατον. Δελφῶν, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. τοῖσδε (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' ὅτου ἐγινεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τῶρα ὀμιλεῖς. ἐξέρχομαι = παρέρχομαι. ἐκηρύχθη = ἐγινε γνωστόν. σχεδόν τι = ὀλίγον περίπου. τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ' Οἰδίπους, ἐνθύμιον ; ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; Λαῖον προληπτικῶς ἀντί : τίνα φύσιν Λαῖος. φύσις ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα· τοῦτο λέγεται καὶ φυή. ἀκμὴ ἤβης = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. μέγας = μεγαλόσωμος. χνοάζω = ἔχω τὸ πρῶτο χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολιδὸν τρίχωμα. λευκανθές, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἐγινε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. ἀποστατῶ = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἰκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὠμοίαζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταρασσεται ὅμως ὑπερβολικᾶ καὶ ἀναφωνεῖ οἶμοι, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., οὐκ εἰδέναι = ὅτι δὲν ἀντελαμβανόμεν, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰκα οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀράς δεινὰς. ὀκνῶ = αἰσθάνομαι φόβον. ἀποσκοπῶ = προσβλέπω. δεινῶς ἀθυμῶ = ὑπερβολικᾶ φοβοῦμαι. μὴ βλέπων ὁ μάντις ἤ· ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ' ὤτα...

μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὕφεϊρπέ** (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὦν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἀ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἅ ἰκόμην. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιοθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἄξιον ἐκείνων. **προὔφηγεν** = ἐφανέρωσε. **δύστηνος** = δυστυχής. **μειχθῆναι** = νὰ συννευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὕψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὀδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἐνθα μήποτ' ὀψοίμην**, ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὀδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἡλαυνέτην**· παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης** ὁ αὐτὸς τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις** = μὲ ἐκτύπησε μὲ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσῃν** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλ' τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἴσῃν τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλύτεραν). **συντόμως** = παρευθύς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγοροῦμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀμάξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίεται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ (ἀνήκῃ) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαῖον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς ἀντὶ ἐμοῦ. ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ὠθειν**· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζευγμα ῥήματος δεῖ. τὸ **τάδε**, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ οὔτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῷ. λέχη** τὴν κλίτην, τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**· ὀργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν** ; ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν ; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινὸς** =

περευγοίην = ἤθελον εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ
 φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσόν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες,
 τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστὰς**· πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν
 (τὸν Λαῖον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, δι-
 γηγοῦμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν**· δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρ-
 τυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι,
 καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου
 τοῦ Λαῖου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή
 καὶ ἡλικία τοῦ Λαῖου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος
 τοῦ φόβου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι
 πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἐξωσμέ-
 νος μόνος αὐτὸς πρὸς ὁδοιπορίαν, μόνος ὁδοιπορῶν), μόνος (διότι
 οἱ ὁδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐξωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ
 οἶος ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν μείζονος ἐναργείας). **εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστὶν**
 = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). **ὡς φανέν**
ᾧδε τοῦπος = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν
 τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν** = ν' ἀνα-
 καλέσῃ πάλιν. **κἀκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ ἐν περιπτώ-
 σει, καθ' ἣν ἤθελον ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ'
 αὐτοῦ). **φανεῖ δικαίως ὄρθον** = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον,
 πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαῖου). **ὄν γε διεῖπε**· ἀναφορ.
 αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἶπε. **μαντείας γ' οὐνεκα** =
 ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς μαντείας. **οὔτ' ἂν**
τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ' = οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέψει τὴν προσ-
 οχλὴν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας
 ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ
 τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς
 ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικά. καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν'
ἄλλ' αὐτὸς πάροιθεν ᾧλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις
 ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύ-
 σθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ
 Λαῖος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξε-
 τέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἂν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ
 εἰπὼν αὐτὸ ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντεῖϊ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περί-

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόβητος = χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν θεϊὰν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων** = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχῆς, ἀνόσιος, ἀσεβής, **χλιδὰ** = χλιδῆ, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμου χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίτου ὑπερηφανείας του. **εἰ μὴ**· ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**· τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξε-ται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἂν δὲν ἀπομακρυνθῇ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαί τινος** = ἄπτομαί τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ῥῆμα **ἔξεται** ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερον **ματάζω**, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τῆς αὐτῆς συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὀρμάς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαί** = ἔντιμοι. **αἱ τοιαίδε** = αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορευῶ** = μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲ χορούς.

Ἄντιστρ. β' (898 - 910)

Λεξιλογικαί. ὀμφαλὸν γᾶς· ἴδε στίχ. 480. Ἄβαϊσι δοτ. τοπ. = ἐν Ἀβαῖς. **τάδε**· ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς κληῖσαι. **πάντ' ἀνάσων** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἡ ἰδιότης ἀρχὰν προσετέθη εἰς τὸ ὄλον σὲ) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίας ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἔξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἔξαιροῦσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). **φθίνοντα Λαῖτου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖτου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνουν, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγορ. κατὰ πρόληψιν). **κοῦδαμου τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καὶ οὐδαμοῦ φανερά τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρησκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θεοῦ) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐννοοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ἡτοι περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐ γὰρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὄτου φάνη». **Ὀλυμπος**· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται), δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. **Ἀβαῖσι**· εἰς τὰς Ἀβάς, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ **Ὀλυμπίᾳ** ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων Ἰαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

TETARTON EPEISODION (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικά. χώρας ἀνακτες· ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπααινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἰκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικῶς (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἔννουσ τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι** = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λάϊον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **ἀγγιστος** (ἄγγι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς τοῦ ἦτο ἐμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ** προλ. κατηγορ. = ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, πού τοῦ ἀ-

πέδωσαν. ὡς κυβερνήτην νεῶς = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεῶς. ἄρ' ἂν μάθοιμι· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). αὐτὸν εἶπατε· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. **γυνὴ δέ...** ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἤδε· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἄξιος εἶ,** ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐπέια** = εὐφημία, καλὴ εὐχή. **ὄτου χρήζων ἀφιξία**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες ; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος ;** ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημήναι ; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντί ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἦλθε· **τὸ δ' ἔπος**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἦδοιο—ἀσχάλλοις,** ἐνν. τούτῳ = τῷ ἔπει· ὁ ἂν ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλῆν δύναμιν** = διπλῆν ἐνέργειαν τοῦ ἦδεσθαι καὶ ἀσχάλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **Ἰστημι** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ **στήσουσι τύραννον** φανερῶνεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔτι** = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἐνν. ἐγκρατῆς ἔτι)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἄξιῷ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβῶσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπεινίδων, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἐστὲ** = ποῦ εἶαθε. **τοῦτον Οἰδίπους...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε**· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμήν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατήντησαν. **τὰ σεμνὰ** (εἰρων.). **ἀγγελῶν**· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = σήμηνον, ἀναγγεῖλον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν· **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἢ ξυναλλαγῆ νόσου ;** ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** =

αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὕλεθρον τοῦ). ἀλλ' ὅμως ἡδιστον= ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν 'Οδυσσεΐα ι 34 « οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων »).

β') 1000 - 1085

ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθα ἀπόπτολις; = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρῆζων = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελευσάμην σε = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμην = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὖ πράττω τι = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. ὁμοῦ, ἀντὶ ὁμοσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. φρυτεύσαντας, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγης. μὴ ἐξέλθη σαφῆς = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. μίασμα τῶν φρυτεύσαντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδόλως δικαίως. πῶς δ' οὐχί; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω; γεννητῆς = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ γεννήτης = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. ὀθούνεκα = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἴσον = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἐξ ἴσου ἐνν. τὸ ἐξέφυσε. τῷ μηδενὶ (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγείνατο = ἐγέννησε. ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνόμαζεν ὡς ἰδικόν τοῦ παιδὶ; λαβῶν, αἰτιολ. μετ. καθ' = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὦδε μέγα = τόσον μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρός, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβῶν. ἐκπέιθω = πειθναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαὶ = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ· θῆς δὲ

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶ-
 ναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔχθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σω-**
τῆρ γε = (ναὶ ὑπρέτης, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης),
 ἀλλὰ γενόμενος σωτῆρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπηρεφαναίας). **τί**
ἀλλος ἰσχοντα ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἐρώ-
 τησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν **σωτῆρ**, δηλ. ἀπὸ
 τί κακὸν μὲ ἔσωσες ;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρή-
 θρα **τὰ σά** = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις**
κακόν ; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις ; **διάττορος** =
 διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. **ἀκμαὶ ποδοῖν** = αἱ ἐξοχαὶ τῶν
 ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνελόμην** =
 φοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γί-
 νεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγο-
 νότος τούτου. **ὅς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἶος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδί-
 πους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἐνν. ἐπα-
 θον τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶν φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυ-**
χῶν = εὐρῶν κατὰ τύχην. **οὐκ**, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν· τῶν
Λαίου τις = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαίου. **δη-**
που = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν** ;
 = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; **ση-**
μήνατε = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρός** = κατάλληλος
 εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ
 ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῦς ὄντα
 καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφιέμεθα**
μολεῖν = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλή-
 ρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπῆς** =
 νὰ μὴ φροντίξῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἄν γένοιτο**
τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ = δὲν δύνανται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ
 μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη
 νὰ εὕρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του).
ἄλλις (εἰμὶ) **νοσοῦσ' ἐγὼ** προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλλις ἐστὶ
 νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρός** = δοῦ-
 λος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρός μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφραῖν καὶ**
οὐ = ὥστε μὴ
οὐ. **τάδε** = ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὔ** = κρί-

νουσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὠφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἢ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῖ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερώτατα αὐτὰ (δηλ. ἢ μὴ ἀνέυρεσις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτμος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σχίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ β. ἀἴσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὄμως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ῥήμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος). **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. **ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγή. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὐ̄ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης)· **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γάρ** = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, ποὺ με ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγεννᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζὶ τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προὐρίσαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιούσδ' ἐκφύς** = τσιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος**, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτὴν).

Πραγματικά. ἰκέτις ἀφῖγμαι τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. **ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξέ-**

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλείσης. **παντελής δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίους ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηγηθίζετο ν' ἀναγράφεται **«ἐπ' ἀρότω παίδων ἄγομαι γαμετήν»** τ.ε. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἡ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. **ῶ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων ἡμμαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῶρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπεὶπερ εὖνους ἦλθον**... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἀν τοῦ ἀναγγεῖλῃ, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην **περιπέτειαν**. **εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαίς**. τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλήγμα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρχισε νὰ ὑποπεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῇ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**. ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἐκθετον ἀνάπηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἀπελπίς ὀδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

TETARTON STASIMON (1086-1108)

Στροφή (1086-1097)

Λεξιλογικαί. εἶπερ ἐγὼ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηπῇ σύννοος καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ἰδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμην** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἀπειρος, θὰ εἶναι μέτοχος. ἡ σειρά τῶν λέξεων : **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξιν** = δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων : **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα** ὁ ποιητὴς ἐσημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** (‘Ομηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῇ βασιλικῇ οἰκογενεῖα τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**. ἰδὲ στίχ. 154.

Ἀντιστροφή (1098 - 1108)

Λεξιλογικά. **μακραιών** = μακρόβιος. **μακραιώνων** (ἔνν. κορῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὀρειναὶ πεδιάδες ἀγρῶν (ὅπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὔρημα**. = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσσηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπεται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφή. **τὰν αὖριον πανσέληνον** · ὁ χορὸς ἀναμένει αὖριον νὰ διαλευκανθῇ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτί. **μακραιώνων**, ἔννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατάκου εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔξων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν** · ἦτο ὁ ἐν Ἀρκადίᾳ κατ' ἐξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεὸς, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ῥίνα, δασύς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς** · ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος** · ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινούντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

νῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ.
ναίων ἐπ' ὄρεων εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα
 ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἑλικωνιάδων**· ἦσαν αἱ Ἑλικωνιά-
 δες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλω-
 νος εἰς τὸ ὄρος Ἑλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ
 συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικαί. **συναλλάσσω** = συντυγχάνω, συναντῶ· ἢ μετοχ.
 ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβύ-
 ται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμηλιξ (δηλ. καὶ
 αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντι
 αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντι
 ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ.
σύ, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ
 ἀνωτέρω διὰ τοῦ : **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις**
ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν
 ἐπιστήμην· τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι, **γάρ**, αἰ-
 γιωμ. τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι, **γάρ**, αἰ-
 γιωμ. τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι, **γάρ**, αἰ-
 γιωμ. τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι, **γάρ**, αἰ-
 γιωμ. τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι, **γάρ**, αἰ-
περ τις ἄλλος, ἐπιτείνει τὴν ἐννοιαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ ὡς
νομεὺς ἀνὴρ περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ
 εἶναι πιστός ἕνας ἀνὴρ βοσκός). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ
 βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης
 στάσεώς του ἀνέυρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορίν-
 θιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρω-
 τηθῇ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαίτου, εἶναι περιδεὴς καὶ βλέπει κάτω).
ἦ = ἦν. οἴκοι τραφεῖς = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τίνος ὑπερη-
 φανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυνον ἰδιαιτέρας ἐ-
 μπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος.
ἦ βίον τίνα (ἔχων) = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλίζο-
 μαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὐ ἦν ξύναυλος).
πρόσχωρος (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, τόνδε (τὸν
 Κορίνθιον ἄγγελον). **τῆδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας
 αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἢ ξυναλλάξας**, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ
 οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ
 μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξυναλλάξας δηλοῖ

ἀπλῆν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. **κούδέν γε θαῦμα** = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἦμος** = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρι**, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον** = ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρεῖς ὄλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. **τάμᾳ ἔπαυλα** = εἰς τὰ μυχδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. **πεπραγμένον** = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ **τι**). **ἐκ μακροῦ χρόνου**, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγῶ** = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἴδιόν μου τέκνον. **ἱστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν** = ὦ φίλε, φίλε μου (λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀξίωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον**; ἐνν. ἅπει. **ἄ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. **κολάζω** = τιμωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, παιδρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρων ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρέσεως τῶν γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατῆς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. **ὦ φέριστε**, Ὁμηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. **τί ἀμαρτάνω**; = ποῖαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐννέπων** (ἐνν. τὸ ῥ. ἀμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = ματαίως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). **πρὸς χάριν** = ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλὸ. **κλαίων** = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένου διὰ τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας**; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ γυρίσῃ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; **δύστηνος**, ἐνν. ἐγῶ. **ἀντί τοῦ**; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἕνεκα ποίας αἰτίας; **δν οὐ-**

τος ιστορεῖ = διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. **ὄλεσθαι δ' ὄφελον**
τῆδ' ἡμέρα = εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν
 τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε**, εἰς τὸ ὄλεσθαι. **τοῦνδικον** = τὸ ἀληθές, ἐκεῖ-
 νο πού ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβή** =
 βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβὰς ἐλᾶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ
 διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβὰς ἐλῶ).
ἔμον μὲν (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις**, ἀντὶ **τι γεννημάτων**, κατὰ σύνεσιν.
ἔγγενής = συγγενής. **λέγειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῶ τῶ δει-**
νῶ = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὐ-
 τως ἀντὶ **ἦν**, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερόν τοῦ πράγματος. **ἦ γάρ** =
 ἄλθθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας**; = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς
 ποῖον σκοπὸν; **ὡς ἀναλώσαιμί νιν** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὕπερ
 εἶναι ἱστορ. ἐνεστώσ.) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα** ἐναντιωμ.
 μετοχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσφάτων** (γεν. ἀντικ.) **ὄκνω** = φοβου-
 μένη τοὺς δυσσιώνους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, δι-
 ὅτι τοῦτο ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτιζῶ** = αἰσθάνομαι μεγάλην
 συμπάθειαν. **γεγῶς** (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἡ ἀναγνώ-
 ρις ἐπῆλθε πλήρης). **ἐξήκοι ἂν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκ-
 πληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς**,
ὄμιλῶν, κτανῶν (ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ.· τίνος εἶδους με-
 τοχαί εἶναι;). **ἀφ' ὧν**, ἐνν. τὴν μητέρα. **οὐς τε**, ἐνν. τὸν πατέρα.
ὄμιλῶ. = συνευρίσκομαι.

Πραγματικά: (στίχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλος**· ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ
 ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρὼν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολ-
 λάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων,
 ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλοι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῇ οἰκῇ
 πραγμάτων καὶ ἀπέλανον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν
 αὐτῶν. **εἰς ἄρκτουρον**· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον
 ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολή δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς
 ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἄρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνουσ χρό-**
νοὺς· καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες
 ἀκανονίζουσι τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμήνων, π.χ. ἀ-
 πὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ.
 διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς.
οὐκ εἰς ὄλεθρον κ.τ.λ.· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίππους είναι υἱὸς τοῦ Λαῖου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἑρείς**· οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβεράς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὡσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. Στίχ. 1185 μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186 - 1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαί. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. καὶ = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τᾶς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῆ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλῖναι** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικήν σου τύχην· ἡ ἀναφορὰ τοῦ : τὸν σὸν ἐξαίρει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

Ἀντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. ὅστις ἐκράτησας, ἀναφ. αἰτιολ. πρῶτ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὰν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τμησις) = ἐξολοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμφῶνυξ**, προσδιορ. τό : παρθέ-

νον χρησμοῦδόν· ὠνομάζετο δὲ χρησμοῦδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰ-
νίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἤτοι αἰγιγματῶδης.
ἀνέστας = ἠγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κα-
τὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἔννοεῖ τοὺς
προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιορ. ἀναφορᾶς ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ.
ἀθλιώτερος· ἔνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ
τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριαί, σκληραὶ δυστυχίαι, **ἐν πό-
νοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιῶνται ἀμφότερα λόγῳ τοῦ ξύνοικος.
ξύνοικος, ἔνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται
περισσότερον ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἡ ἀπλή
δοτ. **ἄταις** καὶ ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις. ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ
τῆς μεταβολῆς. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἔννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα.
θαλαμηπόλος = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς
σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὐλαξ, κοίτη, γυνὴ (μετὰ
ταφορ. ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶναι ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη.
ἐς τοσόνδε (ἔνν. χρόνον) = ἐπὶ τὸσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέ-
ρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σῖγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρητῶς.

Ἀντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφεῦρε = ἔφευρεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **ὁ πάνθ'**
ὄρων χρόνος = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ.,
προσωποποιήσις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = καχόγαμον γάμον· σχ.
ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγὴν αἰ μετοχαὶ
ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λε-
χθῆ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οἰδίποδος). **εἰδόμαν**
= εἶδον. **περιάλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐ-
πιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. **ἰαχέω** = ὠρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ
δ' ὄρθον εἰπεῖν** = διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνάπνευσα** = ἔ-
λαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχὴν. **κατεκοίμασα** = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς
μου, παραδοθεὶς εἰς ἤσυχον ὕπνον.

Πραγματικαὶ ἰὼ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στα-
σίμῳ οἰκτίζει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόῃ «οὐκ αἰνέσαμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί...» ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωπος...». **χρησιμωδός**· λόγῳ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰνιγματός καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἑξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπὸ ἀλλαγῆς τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223-1296)

Λεξιλογικαί. ἐξάγγελος· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμ. ἄρνυμαι) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως: εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ῥ. νίζω) **καθαρωῶ** = ἤθελον καθαρῶς διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλήρες θὰ ἦτο: **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ**. **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα** **κοὐκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κ.τ.λ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως: τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κára. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ. **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κára**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἥτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἔνι** = ἐνεστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρόσ. ὀριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = προπυλῶν, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα: ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξιῶς**, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά: τὸ ἐπίθ. πρὸς ἐξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπαρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρμῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαῖου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρι. παιδοποιδόν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπεξ.
 εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λατοῦ τὸν Οιδίποδα καὶ ἐκ τοῦ
 Οιδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυ-**
ται (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσ-
 ορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕφ' οὗ**, ἀναγκ. αἴτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνα-
 τὸν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λεύσ-**
σω = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ
 μανίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος
πόρω = προσφέρω, παρέχω. **γυναϊκά τ' οὐ γυναῖκα**, σχ. ὀξύμ. **ἴπου**
κίχοι (ῥ. κιχάνω = εὐρίσχω), πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνῶν,
 ὕπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλὴν ἄρουραν** =
 ὕπερ διπλοῦν ἀγρὸν (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπειρε), διπλὴν μητέρα. **οὗ** = ἐαυ-
 τοῦ. **αὖω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγὴν. **ὡς**
ὕφηγητοῦ (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὕφηγεῖτο = ὑπεδείκνυε
 τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δί-
 φυλλος θύρα. **κλήθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). **τυθμένων**
 = τῶν στηριγματῶν τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προ-
 ληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουσι κοῖλοι, νὰ καμφοῦν. **κάμπιπτει**
στέγη = καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ,
 ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος.
πλεκταῖς ἑώραις = με πλεκτὸν σχοινίον. **ὅπως** = μόλις. **δεινὰ βρυ-**
χηθεῖς = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ'
 οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἄρτάνη** (ἄρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοι-
 νίον, δι' οὗ τις ἀρτᾶ ἢ ἀρτᾶται = ἀγχόνη. **χαλάω-ω** = χαλαρώνω,
 λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄραῖν** = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς
 πρὸς τὴν ὄψιν. **εἶματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος
 ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρτης
 τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκώσας
 ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ.
 τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων** περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς
 του. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **οὐκ ὄψοιντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλ-
 λοντι. **ἔπασχε...** ἔδρα, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρός του ἀνό-
 σιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρός. **ἐν σκότῳ** = μέσα
 εἰς σκοτάδι. **ὀφείατο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου.
οὓς μὲν οὐκ ἔδει (ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδάς του. **οὓς δ' ἔχρηζεν**
 (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφυμνῶν** = ἀνομιώζων, καταρῶμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ **πολλάκις τε κούχ ἄπαξ**. **φοίνιος** = αἰμόφυρτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **όμοῦ** = όμοῦ τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. **οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας** (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάβροχος) **σταγόνας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' όμοῦ** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς** (αἱματῶεις = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κάτα** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἑνός (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **ὄνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορὰ του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἔνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμα ἀποσιωπῆσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ῥίψων**· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ῥίψῃ. **ἀραιός** (ἔνν. ὦν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμησ** = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἔνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δειξοὶ δὲ καὶ σοί**, ἔνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα. **στυγῶ** = μισῶ. **ἐποικτίζω** = οἰκτιρῶ, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στυγοῦντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικά. ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὔτ' Ἰστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἰστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

οἴσθημα κέντρων καὶ μνήμη κακῶν εἰσέδου με = ὅποια μανιώδης ὁδὸν ἔκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν** = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθύστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βᾶρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἄντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. **μὲν** = τοῦλάχιστον. **ἐπίπολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος** (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γὰρ με λήθεις** = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὦν) = ἂν καὶ περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότος, ἂν καὶ εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς ἐτόλμησες, πῶς ἐβάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα**, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. **σὰς ὄψεις μαρᾶναι** = νὰ μαρᾶνῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνῃς τὴν πηγὴν τῆς ὁράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. **ὁ κακὰ τελῶν...** ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : ὁ τελῶν ἔμοι τάδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα. **νιν**, τὰς ὄψεις. **οὐ τις ἄλλ'** = οὐ τις ἄλλος ἢ. **ὀρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτόν ἢ στερικτόν** = εἶναι δυνατόν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. **προσήγορον** = ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον**, προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ' ὀλέθριον** τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν. **δείλαιος** = δυστυχησμένος. αἱ γεν. **νοῦ** — **συμφορᾶς** εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἄντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. **ὅστις** = ὅστισδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτήρα, δηλ. τὸν Κερῖνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀόριστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). **ἀγρία** = σκληρά. **πέδη** = δέσμη τῶν ποδῶν. **νομάς**, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρῶνος. **ἐπιπόδιος** = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο**, ἀόριστ. β' (ῥύομαι) = ἀπῆλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαρίστησίν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἑμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις, **τοσόνδ'**

ἄχος = ἀφορμὴ τόσοσ μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν** = καὶ με τὴν ἰδικὴν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. **γ' ἂν ἤλθον** = ἤθελον γίνει (καταντήσει). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἐννοητέος ὁ ἂν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννουμένου θανῶν. **ἀφ' ὧν ἔφυν** = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη (δηλ. τῆς μητρός). **ὁμογενῆς** (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας με ἐκείνους. **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά. Ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσοσ οἰκτρά, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367 - 1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικά. **ὅπως σε φῶ**, πλαγ. ἐρωτ. προτ. **κρείσσων ἦσθα**, ἀντὶ ἀπροσ. συντ: κρείσσω γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. **προσεῖδον ἂν** = ἤθελον προσβλέψει. **οἷν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι** = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνει ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... **κρείσσωνα ἀγχόνης** = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. **ἐφίμερος** = ποθητός. **βλαστοῦσα**, ὑπαλλαγῆ, ἀντὶ βλαστονίων = γεννηθέντων. **προσλεύσσειν** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. **οὐ δῆτα** (ἦν ἐφίμερος). **πύργος** = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). **τῶν** = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). **κάλλιστα τραφεῖς** (ἐναντιωμ. μετχ.) = ἂν καὶ διήληθον τὸν βίον μου ἄριστα. **εἷς** = ἄνθρωπος ἐγώ, **ἀπεστέρησα**, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; **καὶ γένους τοῦ Λατοῦ**, ἐνν. ἡ μετχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λατοῦ. **κλιῖδα** = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λατοῦ). **ἐμήν**, κατηγορ. **ὀρθοῖς** = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. **τούτους** = τοὺς πολίτας. **ἤχιστα γε** = οὐδόλως βεβαίως. **τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς** = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. **εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς** = ἐὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, ἐὰν ἠδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. **οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλήσαι** = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. **ἴν' ἦν** = διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἵνα μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἠδύνατο νὰ γίνῃ, ἂν προηγεῖτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). **τὴν φροντίδα** = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. **ἰὼ Κιθαιρῶν**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. **ὡς μήποτ' ἔδειξα**, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου (ἰδὲ προηγουμένην). **λόγῳ** ἔνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὑπουλον κακῶν** = κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρύπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὅποια φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). **κάλλος κακῶν** σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κάκ κακῶν** (γονέων). **νάπη** δασώδης κοιλάς ἢ φάραγξ. **τοῦμόν αἶμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρός. **ὕμιν**, δοτ. ἡθ. **γάμοι**, ἔνν. τοὺς τοῦ Λατοῦ καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμὲ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανερόνω. **αἷμ' ἐμφύλιον** = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὐσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὸ δηλωθῆναι ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον** κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσέψεσθ' ἔτι** = ἵνα μὴ με προσατενίσητε πλέον. **ἄξιώσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον νὰ ἐγγίσητε.

Πραγματικά. ποίους ὄμμασι προσεΐδον ἄν· ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης**· ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἡ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρῶν, ὦ Πόλυβε...** ἐν τριπλαεῖς ὁδοῖς, **ὦ γάμοι**. τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικά. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὦν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι= ὥστε νὰ ἐκτελῆ καὶ ν' ἀποφασίσῃ. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος** ; = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμέ δικαίως ; τὸ πάρος = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. **γελαστής** = περιφρονητής, περιγελαστής. **οὐθ' ὡς ὄνειδῶν τι τῶν πάρος κακῶν** = οὔτε διότι νοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγλήσεις). **ἀλλ' εἰ...** διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνε-ται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. **γένεθλον** = τέτακτον, γόνος. **τὰ θνητῶν γένεθλα** = τοὺς θνητούς. **τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου** = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. **τοιόνδ' ἄγος** = τοιοῦτον ἐναγῆ, ἀνόσιον. **τοῖς ἐν γένει** = τοῖς συγγενέσιν. **τάγγενῆ** = τὰ τῶν συγγενῶν ἢ σύντ.: μόνοις γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. **εὐσεβῶς ἔχει** = εἶναι εὐσεβές καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὅποιον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἐναντί του κακῶς). **πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ** = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. **τοῦ ;** = τίνος πράγματος ; ἢ σειφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. **τοῦ ;** = ἐκλιπαρεῖς) **ὧδέ με τυχεῖν τοῦ ;** = καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιουτοτρόπως νὰ τύχῃς ποίου πράγματος ; **ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος** = ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνωμαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορευώμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον**, τί λόγος εἶναι ἐδῶ ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ. πάλιν τὸ **ἔδρασα**. **τί πρακτέον** (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμὸς εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ τῶρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὅποιος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρός του). **πατροφόντης** = πατροκτόνος. **ἀπολλύναι**, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. **ἴν' ἔσταμεν χρείας** = εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγουμένων : πευσόμεθα. **τᾶν** = τοὶ ἄν. τὸ **τοί** = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν τοῦ πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). **ἐπισκήπτω** = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος **καὶ** ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἰκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἶκου** ἦν ἀπαφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἢ γυναῖκα. αὐτὸς δὲν θέλεις τάφον τοῦ = μόνος σου κάμει τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμι : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιώθῃτω = ἄς κριθῆ ἄξιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : μήποτε ἀξιώθῃτω πατρῶν ἄστου τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κληζέται = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. ζῶντε = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. δὲν ἐθέσθην κύριον τάφον, τὸν ὁποῖον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω = ἵνα εὔρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνου, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον = τόσον μόνον. πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. θνήσκων = ἐνῶ ἀπέθνησκον. μή, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. ὅποι περ εἶσι = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. ἴτω = ἄς προχωρῆ. μὴ προσθῆς μέριμναν = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβης φροντίδα. σπάνις = ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορὰ = φαγητόν. αἶν χωρὶς = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. μάλιστα μὲν = κυρίως μὲν· ἐννοεῖται : εἰ δὲ μή. ἀποκλαίομαι κακὰ = κλαίων τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παρχαγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. θιγῶν (θιγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις; που = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι. τοῖν φίλοι, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ θυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐγγόνων ἐμῶν = τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι; = λέγω τι ἀληθές; πορσύνω (πόρω) = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. γνοὺς = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. τὴν παροῦσαν τέρψιν = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά. χώρας λείλειπται φύλαξ· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θνη-

τηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξεων : **μὴ παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἄλω-
 μένας πτωχὰς ἀνάνδρους, τάσδε** (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. ὦδε,
 συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. **τηλικόσδε** = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. **πλήν
 ὅσον τὸ σὸν μέρος** = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. **ξυννεύω** = συγκα-
 τανεύω. **ψαύσας**, ἐνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
 πους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατά-
 νευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. **εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας** = ἐὰν μὲν τώρα εἴχετε
 ὄριμον νοῦν. **πόλλ' ἂν παρήνουν** = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβου-
 λὰς. **τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί** = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ
 πρὸς σᾶς. **οὔ καιρὸς ἔἴ** (ἐπέξηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
 πουν αἱ περιστάσεις. **λῶονος** = καλυτέρου· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **κυ-
 ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶονος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. ἴνα** =
 ἐκεῖ πού. **κεῖ μηδὲν ἠδύ** = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-
 στον (δι' ἐμέ). **καιρῶ**, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. **ἐφ' οἷς ;**
 ἐπὶ ποίοις ἔροις; **λέξεις καί...** ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ
 καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἴσομαι (τοῦ ῥ. οἶδα). **ὅπως πέμψεις,**
 πλῆγ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ἄποικον γῆς** =
 μακρὰν τῆς χώρας. **τοῦ θεοῦ δόσιν** = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
 οῦ. **ἀλλὰ θεοῖς γε** = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. **τοιγαροῦν** = δι'
 αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἶσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). **τεύξῃ** (ἐνν.
 τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
 ἐξορίας). **φῆς τάδ' οὔν ;** (ἐνν. ἔσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
 ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουν ; **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοού-
 μενον : **φημὶ τάδε** = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἃ μὴ φρονῶ**
 (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ** = συνη-
 θίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἀόρ. β' προστακτ. τοῦ ῥ. ἀφήμι) = ἀποχωρίσθη-
 τι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ
 τὰς θυγατέρας του). **ἔλη** (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσῃς ταύτας. **πάντα
 κρατεῖν** = νὰ ὑπερισχῆ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας** = ἃ ἐκρά-
 τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι** = συμπαρακολουθῶ. **τῶ βίῳ**
 = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖα τοῦ πλούτου καὶ τῆς
 εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον
 του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινὰ** = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα
 τὸν Οἰδίπωνα). **οὔ τις οὐ ζήλω...** ἡ σειρά των λέξεων : **οὔ ταῖς τύ-
 χαις τις τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἐζήλευε). εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἐρωτ. (δὲν ἐζήλευε). εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβεραῶς συμφορᾶς. ὀλβίζω = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). ἐπισκοπῶ = ἐξετάζω. ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσω (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὥστε χρεῶν (ἐστὶ) ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...

Πραγματικά. δαίμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπι-
στεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς
προστάτην. **ὄνειδη·** κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βα-
ρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ'
ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ
τοῦ γάμου ἀποκατάστασις διὰ τοῦτο καὶ ἡ 'Αντιγόνη ἀπαγομένη εἰς
τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν
"Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο·** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ
Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπῆρέται εἰσέρχονται διὰ
τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι...** ἐπει-
δὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίστα-
ται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς
τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδὲν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν...**
παρεμφερῆ γνώμη ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον ('Ηρόδ. 1,32)
« σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται... »
ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν 'Α ν δ ρ ο μ ἄ χ η 102 « χρὴ δ' οὔποτ'
εἰπεῖν οὐδέν' ἔλβιον βροτῶν, πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς,
ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω ».

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ

ΑΝΤΙΦΟΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΙΑΣΤΩΝ
1971

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κἀρα,
ἄρ' οἴσθ' ὅτι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν
ὅποιον οὐχὶ νῶν ἔτι ζῶσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχροῦν οὔτ' ἄτιμόν' ἐσθ', ὅποιον οὐ 5
τῶν σῶν τε κἀμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κῆρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κεισῆχουσας ; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἔστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντων ἡμέρα διπλῆ χειρὶ·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
ἤδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύεις.

ΑΝ.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γὰρ τάφου νῶν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεῖς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνεΐκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκυσαί τινα,
 ἔαν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θησαυρὸν εισορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γὰρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδούσιν
 σαφῆ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾷ,
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. 35
 οὕτως ἔχει σοι ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερί.
 ΙΣ. ἧ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἣν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
 ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν
 αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μέρος

55

κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
 νῦν δ' αὖ μόνᾳ δὴ νῶ λειψιμμένα σκόπει
 ὄσῳ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.

60

ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
 ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
 ἔπειτα δ' οὐνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.

65

ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
 ζύγγοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

οὔτ' ἂν κελεύσαιμ' οὔτ' ἂν, εἰ θέλοισ ἔτι
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἡδέως δρώης μέτα.
 ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ
 θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν·

70

φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
 ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,

75

τὰ τῶν θεῶν ἐντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.
 ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιῶμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.

AN. σὺ μὲν τὰδ' ἂν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
 χώσουσ' ἀδελφῶ φιλτάτῳ πορεύσομαι.

80

- ΙΣ οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ ἴμοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνήσσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτως ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔση
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρή.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμήχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῆ μὲν ἐξ ἑμοῦ,
 ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη.
 ἀλλ' ἕα με καὶ τὴν ἐξ ἑμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α' ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβᾳ τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ' ποτ', ὧ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἄργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρῳ
 κινήσασα χαλινῶ·

ὄν ἐφ' ἡμετέρα γᾶ Πολυνείκης
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξέα κλάζων
 αἰετὸς ἐς γᾶν ὡς ὑπέρεπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός,
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσι.

110

115

στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων
 αἰμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 νά τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' "Ηφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος "Αρεος, ἀντιπάλῳ
 δυσχείρωμα δράκοντι.

120

125

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῶ βέβηματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίας,
 παλτῶ ρίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρων ἤδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι.

130

Στροφή β'

ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμᾷ
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

135

εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν,
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων
 [μέγας Ἄρης
 δεξιόσειρος.

140

ἑπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἑπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγγαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὧ πατὴρ ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν
 δικρατεῖς λόγγας στήσαντ' ἔχετον
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

145

ἀντιστρ. β

ἀλλὰ γὰρ ἁ μεγαλῶνυμος ἦλθε Νίκα
 τῶ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν,
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίοις πάντας ἐπέλθωμεν,
 [ὁ Θήβας δ' ἐλελίχθων

150

Βάκχιος ἄρχοι.

ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας,
 Κρέων ὁ Μενοικέως, νέον εἰληχῶς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην,
 κοινῶ κηρύγματι πέμψας ;

155

160

Κ Ρ Ε Ω Ν

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλιος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῶ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λατοῦ 165
 σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων αἰεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὖθις, ἡνίκ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
 κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν. 170
 ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
 καθ' ἡμέραν ὄλοντο παῖσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων. 175
 ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῇ.
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἀπτεται βουλευμάτων, 180
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει,
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὄρων αἰεὶ,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὄρων 185
 στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἀνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θεῖμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
 ἦδ' ἐστὶν ἡ σφάζουσα καὶ ταύτης ἔπι 190
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.
 τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν.
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παιδῶν τῶν ἀπ' Οἰδίου πέρι·

- Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί, 195
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλῶσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαί τινα,
 ἔαν δ' ἄθαρπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας 205
 καὶ πρὸς κυνῶν ἔδεστον αἰχισθὲν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται. 210
- XO σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆδε δύσθουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ πού γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῶπόσοι ζῶμεν πέρι.
- KP ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων. 215
- XO νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθεος.
- KP. ἀλλ' εἴς' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
- XO. τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
- KP. τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
- XO. οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. 220
- KP. καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ

- ἀναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὕπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 225
 πολλές γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
 ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠῦδα πολλά μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς, οἷ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὖ ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 230
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ;
 τοιαῦθ' ἐλίσσων ἦνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 235
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τὰμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' ἔδρασ' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 240
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι.
 ΚΡ. εὔ γε στοχάζῃ κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεῖς ἄπει ;
 245
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως
 θάψας βέβηκε κάπι χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ἂ χρή.
 ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τᾶδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 250
 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν.

ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὐ,
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις. 255
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἂν ἐγίγνετο 260
 πληγῇ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὅς πάντας ἐς πέδον κάρα
 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἶχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχι κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κἀμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν· 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἑκοῦσιν, οἷδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδείς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
 XO
 ἀναξ, ἐμοί τοι, μή τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τόδ', ἢ ζύννοια βουλεύει πάλαι.
 KP
 παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων,
 μὴ 'φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἄμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι· 280

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κάναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοὺς ;
 οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290
 κρυφῆ, κἀρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε. 295
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἷον ἄργυρος
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστάς πρὸς αἰσχροὺς πράγμαθ' ἵστασθαι βροτῶν· 300
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤγνυσαν τάδε,
 χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
 ἀλλ' εἴπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας, 305
 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω,
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μῶνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσθηθ' ὕβριν,
 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ' ὅτι
 οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσchrῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἶπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὧσιν ἢ ἔπι τῇ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιαῖ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἴμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὔκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ΦΥ. φεῦ! ἦ δεινὸν ὦ δοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.
- ΚΡ. κόμψευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
- ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῆ τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α'
- πολλὰ τὰ δεινὰ κοῦδὲν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει.
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἵππειῶ γενεὶ πολεύων. 340

- ἀντιστροφή α' κουφονόων τε φύλον ὀρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
 σπεύραισι δικτυοκλώστοις,
 περιφραδῆς ἀνήρ.
 κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὄρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
 ἵππον ὀχμάζεται ἀμφιλόφῳ ζυγῶ
 οὐρειόν τ' ἀκμηῆτα ταῦρον.
- σττροφή β' καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
 ὄργας ἐδιδάξατο καὶ δυσαύλων
 πάγων ὑπάθρια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη,
 ποντοπόρος.
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται
 τὸ μέλλον. "Λίδα μόνον
 φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ξυμπέφρασται.
- ἀντιστροφή β' σοφὸν τι τὸ μηχανόεν
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει.
 νόμους γεραίρων χθονὸς
 θεῶν τ' ἔνορκον δίκαιαν
 ὑψίπολις·
 ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
 ξίνεστι, τόλμας χάριν.

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει.

375

ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινόῳ
 τόδε· πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 ὦ δύστηνος πατὴρ Οἰδίποδα
 τί ποτ' ; οὐ δὴ ποὺ σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνη καθελόντες ;

380

- ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τοῦργον ἢ ἔχειρασμένη
 τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385
- ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἄφορρος ἐς δέον περᾶ.
- ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποία ζύμμετρος προὔβην τύχη ;
- ΦΥ. ἀναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
 ψεύδει γάρ ἢ ἴπνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῆ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390
 ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἠδονῆ,
 ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν ἀπώμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθηρέθη τάφον 395
 κοσμοῦσα. κληῖρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
 ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θοῦρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.
 καὶ νῦν, ἀναξ, τήνδ' αὐτὸς, ὡς θέλεις, λαβῶν
 καὶ κρῖνε καξέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400
- ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;
- ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι.

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φής ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπειπας· ἄρ' ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὀράται κάπλιηπτος ἠρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤκομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δειν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὖ, 410
- καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἔγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.
 χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
- μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χιθονὸς
 τυφῶς αἰείρας σκηπτὸν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἔμεστώθη μέγας 420
- αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακροῦ,
 ἣ παῖς ὀράται ἀνακακῶκει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὀρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
- οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὀρᾷ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακᾶς
 ἠρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου 430
- χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

- καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἅμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγειν ὡς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφειγῆναι
 ἠδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440
- KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
 φῆς ἢ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε ;
- AN. καὶ φημί δρᾶσαι οὐκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μῆ.
- KP. σὺ μὲν κομίζοις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445
- AN. σὺ δ' εἶπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἠδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
- KP. ἠδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- AN. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ; 450
- AN. οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,
 οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὠρίσεν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόμπην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστε, ἀγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
- οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεί ποτε
 ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὅτου 'φάνη·
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξῆδη — τί δ' οὐ ; 460
- κεῖ μὴ σὺ προυκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;

οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν
 παρ' οὐδέν ἄλλος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
 μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἠνσχύομην νέκυν,
 κείνοις ἄν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
 σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω.

465

470

ΧΟ.

δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμὸν ἐξ ὦμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός, εἵκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
 ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον

ΚΡ.

σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἄν εἰσίδοις·
 σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει

475

φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.

480

αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο,
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.

ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη.

485

ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἶθ' ὀμαιμονεστέρα
 τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκειοῦ κυρεῖ,
 αὐτὴ τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφου.

490

καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις

495

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
 AN. θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλών ;
 KP. ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τᾶμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
 καίτοι πρόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
 τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήροι φόβος. 505
 ἀλλ' ἡ τυραννὶς πολλά τ' ἀλλ' εὐδαιμονεῖ
 κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Κιχιδμείων ὄραξ.
 AN. ὄρωσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
 AN. οὐδέν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχθους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὄμαιμος χῶ καταντίον θανῶν ;
 AN. ὄμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
 KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γὰρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὦλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ.
 AN. ὅμως ὁ γ' "Αἰδῆς τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος. 520
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὔτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
 AN. οὔτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυ.
 KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
 XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἤδ' Ἰσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὄφρῦων ὕπερ αἱματόεν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- ΚΡ. σὺ δ', ἢ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ ἔξομῃ τὸ μὴ εἰδέναι ; 535
- ΙΣ. δέδρακα τοῦργον, εἶπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- ΑΝ. ἀλλ' οὐκ ἐάσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
οὔτ' ἠθέλησας οὔτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- ΑΝ. ὦν τοῦργον "Αἰδης χοὶ κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- ΑΝ. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ἄ μὴ ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγὼ.
- ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος ;
- ΑΝ. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- ΙΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
- ΑΝ. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- ΙΣ. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγὼ ;
- ΑΝ. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- ΙΣ. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- ΑΝ. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- ΑΝ. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ ἕξαμαρτία.
 ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. 560
 ΚΡ. τὼ παῖδε φημὶ τῶδε, τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γὰρ ποτ', ὄναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
 ΚΡ. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
 ΙΣ. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
 ΚΡ. ἀλλ' ἦδε μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 ΚΡ. ἀρώσιμοι γὰρ χιτῶνων εἰσὶν γύαι.
 ΙΣ. οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῆδ' ἔτ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
 ΚΡ. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέγος.
 ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
 ΚΡ. "Αιδῆς ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
 ΧΟ. δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοί· μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν
 κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρή
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μῆδ' ἀνειμένας·
 φεύγουσι γὰρ τοὶ χοῖ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
 ἦδη τὸν "Αιδῆν εἰσορῶσι τοῦ βίου.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α'
 εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών.
 οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
 οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλήθος ἔρπον. 585
 ὅμοιον ὥστε ποντίαις
 οἶδμα δυσπνόοις ὅταν

Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινάν
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνῳ βρέμουσι δ' ἀντιπλήγες ἀκταί.

590

ἀντιστρ. α'

ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ',
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ρίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις.
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
 λόγου τ' ἀνοια καὶ φρενῶν Ἑρινύς.

595

600

στροφή β'

τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι,
 τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὐτ'
 ἀκάματοι θεόντες
 μῆνες ; ἀγήρως δὲ χρόνῳ δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν.
 τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
 θνατῶν βίωτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

605

610

ἀντιστρ. β'

ἄ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἐλ-
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
 πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
 εἰδότε δ' οὐδὲν ἔρπει,
 πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσάουση.

615

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔπος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἅταν· 625
 πράσσει δ' ὀλιγοστὸν χρόνον ἐκτὸς ἅτας.
 ὄδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630
 ΚΡ. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρωῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστὰς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιῶσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγουμένου.
 ΚΡ. οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα, 645
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μή νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἠδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης, εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γένοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακὸς;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθεος
 τὴν παῖδ' ἐν "Αἰδοῦ τήνδε νυμφεύειν τινί.
 ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ 655
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
 ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει 660
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἕξω γένους.
 ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
 χρηστός, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιος ὢν.
 ὅστις δ' ὑπερβᾶς ἢ νόμους βιάζεται
 ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ, 665
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν.
 ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
 καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορὸς τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην.
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὕτη πόλεις ὄλλουσιν, ἥδ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς
 τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
 σφύζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
 κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
 κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

- κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσορες καλοίμεθ' ἄν. 680
 ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἂν δυναίμην μῆτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντᾶν χιτέρῳ καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψη κλύων·
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιώτάτῃ
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει· 695
 ἥτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἄθραπτον μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν
 εἷασ' ὀλέσθαι μῆθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἐρεμνὴ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μὴ νυν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ὡς φῆς σὺ, κούδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλωῦσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.
 ἀλλ' ἀνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν· 710

πόλλ' αἰσχροὺς οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄραξ παρὰ βρείθοροισι χειμάρροισι ὅσα
 δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

715

αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα
 τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτίους κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.

720

γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ
 φῦναί τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.

ΧΟ.

ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ.

725

ΚΡ.

οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαζόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικουδὲ τὴν φύσιν ;

ΑΙ.

μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τάργα σκοπεῖν.

ΚΡ.

ἔργον γὰρ ἔστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ;

ΑΙ.

οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς τοὺς κακοὺς.

ΚΡ.

οὐχ ἤδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπείληπται νόσφ ;

ΑΙ.

οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπολις λεώς.

ΚΡ.

πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ ;

ΑΙ.

ὄραξ τόδ' ὡς εἰρήκας ὡς ἄγαν νέος ;

ΚΡ.

ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός ;

ΑΙ.

πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἄνδρὸς ἔσθ' ἐνός.

ΚΡ.

οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται ;

ΑΙ.

καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.

ΚΡ.

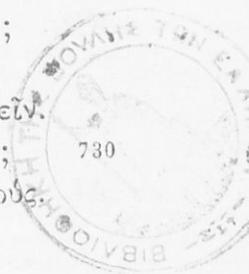
ὄδ', ὡς ἔοικε, τῇ γυναικί συμμαχεῖ.

ΑΙ.

εἵπερ γυνή σὺ· σοῦ γὰρ οὔν προκῆδομαι.

735

740

- ΚΡ. ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 ΑΙ. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἐξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 ΚΡ. ἀμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων ;
 ΑΙ. οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατρῶν. 745
 ΚΡ. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 ΑΙ. οὐ τᾶν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.
 ΚΡ. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὕδε.
 ΑΙ. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 ΚΡ. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 ΑΙ. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 ΚΡ. ἦ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέρχη θρασύς ;
 ΑΙ. τίς δ' ἔστ' ἀπειλή πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 ΚΡ. κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 ΑΙ. εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 ΚΡ. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 ΑΙ. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 ΚΡ. ἄληθες ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῶ νυμφίῳ.
 ΑΙ. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμόν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνών. 765
 ΧΟ. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἔστι τηλικούτος ἀλγήσας βαρὺς.
 ΚΡ. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἀνδρ' ἰὼν·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 ΧΟ. ἄμφω γὰρ αὐτῷ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 ΚΡ. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 ΧΟ. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλεύη κτανεῖν ;

ΚΡ.

ἄγων ἐρήμος ἔνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθεΐς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν "Αἰδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἣ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τὰν "Αἰδου σέβειν. 780

Χ Ο Ρ Ο Σ

στροφή

"Ερωσ ἀνίκατε μάχαν,
 "Ερωσ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννουχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785
 καὶ σ' οὐτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὐθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμηγεν. 790

ἀντιστρ.

σύ καὶ δικαίων ἀδίκοις
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβῃ·
 σύ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν·
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίξει θεὸς
 [Ἄφροδίτα. 800
 νῦν δ' ἤδη ἴγῳ καὶ τὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τάδ' ὄρῶν, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγᾶς δύναιμι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ὄθ' ὄρῳ θάλαμον
 τήγδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὧ γὰρ πατρίας πολῖται,
 τὰν νεάταν ὁδὸν
 στείχουσιν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λεύσσουν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλὰ μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας "Αἶδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὐθ' ὕμεναίων
 ἔγκληρον οὐτ' ἐπινυμφίδιός
 πώ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκύων,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἀΐδαν καταβήσῃ.
- AN. ἀντ. α' ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰ κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καὶ νιν ὄμβροι τακομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὄφρῦσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἄ με
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
 τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
 ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

AN. στρ. β' οἴμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρῶων, 840
 οὐκ οἰχομένην ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;

ὦ πόλις, ὦ πόλεως
 πολυκτῆμονες ἄνδρες·
 ἰὼ Διρκαῖαι κρῆναι

Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
 ξυμμάρτυρας ὑμ' ἐπικτῶμαι,
 οἷα φίλων ἄκλαυτος, οἷοις νόμοις
 πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
 [ταινίου.

ἰὼ δύστανος,

οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
 μέτοιχος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
 ὑψηλὸν ἐς Δίκας βᾶθρον 855
 προσέπεσες, ὦ τέκνον,
 πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

AN. ἀντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
 πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος 860
 ἀμετέρου πότμου
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.

ἰὼ ματρῶναι λέκτρων
 ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ' 865
 ἐμῶ πατρὶ δυσμόρου ματρός,
 οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφυν·

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

ἰὼ δυσπότημων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας,
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με. 870

ΧΟ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτω κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σέ δ' αὐτόγνωτος ὤλεσ' ὀργά. 875

ΑΝ. ἐπφδ. ἄκλαυτος, ἄφιλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἐτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι τότε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 800
θέμις ὄραν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

ΚΡ. ἄρ' ἴστ' αἰοιδᾶς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἄν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἶρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπι τήνδε τὴν κόρη·
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

ΑΝ. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις ἀείφρουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὦν ἀριθμὸ ἐν νεκροῖς
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
ὦν λιοισθία ἴγῳ καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ 895
κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

ἔλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μήτηρ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ 900
 ἔλουσα κἀκόσμησα κἀπιτυμβίους
 χοᾶς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
 καίτοι σ' ἐγὼ 'τίμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ.
 οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἄν, εἰ τέκν', ὦν μήτηρ ἔφυν, 905
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἄν ἠρόμην πόνον.
 τίνας νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρὸς δ' ἐν "Αἰδοῦ καὶ πατρὸς κεκευθότιον
 οὐκ' ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
 τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὦ κασίγνητον κάρα.
 καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὔτω λαβῶν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὦδ' ἐρῆμος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
 ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί χρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, 925
 παθόντες ἄν ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηχότες.
 εἰ δ' οἷδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἢ καὶ δρωῖσιν ἐκδίκως ἐμέ.
 XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥίπαι τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὕπερ.
 AN. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίχται.
- XO. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
- AN. ὦ γῆς Θήβης ἄστυ πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπὴν,
 οἷα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.
- XO. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾶ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηγὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
 ἀλλ' ἅ μοιριδία τις δύνασις δεινά·
 οὔτ' ἄν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκυτοι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ἀντ' α' ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἕδωνῶν βασιλεύς, κερτομίους ὄργαῖς,
 ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ·
 οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κεῖνος ἐπέγνω μανίαις 960

φαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἠρέθιζε Μούσας.

965

στρ. β'

παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἄλως
ἀκταὶ Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
Σαλμυδησσός, ἔν' ἀγχίπολις Ἄρης
δισσοῖσι Φινεΐδαις
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς
χεῖρεςσι καὶ κερκίδων ἀχμαῖσιν.

970

975

ἑντιστρ.

κατὰ δὲ ταχόμενοι μέλαιοι μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν.
ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντασ' Ἐρεχθεΐδαν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
Βορεᾶς ἄμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκεῖνα
Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὦ παῖ.

980

985

Τ Ε Ι Ρ Ε Σ Ι Α Σ

Θήβης ἀνακτες, ἤκομεν κοινὴν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἐνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει.
τί δ' ἔστιν, ὦ γεραῖε Τειρεσία, νέον ;
ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

990

KP.
TEL.

- ΚΡ. οὔκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.
 ΤΕΙ. τοιγάρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
- ΚΡ. ἔχω πεπονθῶς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα. 995
- ΤΕΙ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 ΤΕΙ. γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
 ἐς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον
 ἴζων, ἔν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν, 1000
 ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ
 κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένῳ
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγων· πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην 1005
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 "Ἐφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ
 μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο
 κᾶτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς 1010
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἠγεμῶν, ἄλλοις δ' ἐγὼ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις· 1015
 βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίου γόνου.
 κᾶτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα, 1020
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρωῶτες αἵματος λίπος.
 ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ

τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστὶ τοῦ ἄμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κεῖνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκῆται μὴδ' ἀκίνητος πέλη.
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.

ἀλλ' εἶκε τῷ θανόντι μὴδ' ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ; 1030
 εὔ σοι φρονήσας εὔ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἤδιστον εὔ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.

ΚΡ. ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κοῦδὲ μαντικῆς 1035
 ἀπρακτος ὑμῖν εἶμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους
 ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.

κερδαίνειτ', ἐμπολάτε τὰ πὸ Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἴνδικὸν
 χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε, 1040
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηγὸς αἰετοὶ βορὰν
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κεῖνον· εὔ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

πίπτουσι δ', ὦ γεραῖε Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἴσχερ', ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.

ΤΕΙ.

φεῦ,

ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται·

ΚΡ.

τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;

ΤΕΙ.

ὅσῳ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050

ΚΡ.

ὅσῳ περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.

ΤΕΙ.

ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφους.

ΚΡ.

οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

- ΤΕΙ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζεις λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕΙ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἴσθα ταγούς ὄντας, ἂν λέγῃς λέγων ;
 ΤΕΙ. οἶδ'· ἐξ ἐμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕΙ. ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.
 ΤΕΙ. οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.
 ΚΡ. ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 ΤΕΙ. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι 1065
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν,
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἕνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσθι,
 ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατῴκισας,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν 1070
 ἄμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβητῆρες ὕστεροφθόροι
 λοχῶσιν "Αἰδου καὶ θεῶν Ἐρινύες, 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
 καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γὰρ οὐ μακροῦ χρόνου τριβὴ
 ἀνδρῶν, γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.
 ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις, 1080
 ὕσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγγισαν
 ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον ὀσμὴν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.
 τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,

ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα
βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ.
ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
καὶ γυνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει.

ΧΟ.

ἀνὴρ, ἄναξ. βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
ἐπιστάμεσθα δ' ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ
τὴνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.

ΚΡ.

ἔγνωκα καὐτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας·
τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ
ἄτη πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.

ΧΟ.

ΚΡ.

ΧΟ.

τί δῆτα χρὴ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης
ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.

ΚΡ.

ΧΟ.

καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.

ΚΡ.

ΧΟ.

ΚΡ.

οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι
τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
ὦδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,
οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
ὀρμᾶσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον·
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
ἄριστον ἢ σώζοντα τὸν βίον τελεῖν.

ΧΟ. στρ. α'

Πολυώνυμε, Καδμείας ἀγαλμα νύμφας

1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν ὃς ἀμφέπεις
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὕδροϊς
 Ἴσμηνοῦ ρεῖθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὕπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκiai νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
 καὶ σε Νυσαίων ὀρέων
 κισσῆρεις ὄχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαῖας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφή β' τὰν ἐκ πασᾶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνία·
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπνων ἄστρον χοραγὲ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150
 ὦναξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννυχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴακχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὅποῖον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
 οὔτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί,
 καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
 λαβὼν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 ἠΐθουε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐάν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἄν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
 τί δ' αὖ τὸδ' ἄχθος βασιλέων ἤκεις φέρων ;
 τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
 Αἵμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
 πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκείας χερὰς ;
 αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μνηίσας φόνου.
 ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤγνυσας.
 ὡς ᾧδ' ἐχόντων τῶνδε βουλεύειν πάρα.
 καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίχην ὁμοῦ 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχῃ περᾶ.

ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἕξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὕπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
 καὶ τυγγάνω τε κλῆθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 γαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὤτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι. 1190
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὔθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὐσ' ἀκούσομαι.
 ἐγὼ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ
 κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσοιμ' ἄν, ὦν ἐς ὕστερον 1195
 ψευσταὶ φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' ἀεὶ.
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεὲς
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἄγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ ᾿λέλειπτο, συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χῶσαντες αὔθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205
 φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῶ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμώξας δ' ἔπος 1210
 ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγὼ,

ΑΓ.

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
 ἵτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφω 1215
 ἀθήρησαθ', ἀρμόν χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἰμόνος
 φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 τὰδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κελευμάτων 1220
 ἠθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι
 τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατειδομεν,
 βρόχῳ μιτῶδει σινδόνας καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμῶζοντα τῆς κάτω φθορὰν 1225
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος.
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμῶξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακωκύσας καλεῖ·
 ὦ τλῆμον, οἷον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
 νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ; 1230
 ἔξελθε, τέκνον, ἰκέσιός σε λίσσομαι.
 τὸν δ' ἀγρίοις ὅσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπῶν, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας, ἐκ δ' ὀρωμένον
 πατρὸς φυγαῖσιν ἠμπλακ'. εἴθ' ὁ δῦσμορος 1235
 αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεῖς
 ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
 καὶ φυσιῶν ὄξεϊαν ἐκβάλλει ῥοήν
 λευκῆ παρεῖα φοινίῳ σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχὼν δαίλαιος ἐν γ' "Αἰδου δόμοις,
 δαίξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὅσω μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἢ γυνὴ πάλιν
 φρουδῆ, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
 ΑΓ. καὐτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχῃ τέκνου κλύουσας ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιώσῃ, ἀλλ' ὑπὸ στέγῃς ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν.
 ΧΟ. γνώμησ' γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν. 1250
 οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγῇ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάλιστα πολλῇ βοῇ.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμμεσθα, μή τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
 ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἀλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτῶν. 1260
 ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὧ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὧμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων ! 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέω ξὺν μόρω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίας !
 ΧΟ. οἴμ' ὡς ἔοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν ! 1270
 ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθῶν δειλίας· ἐν δ' ἐμῶ κάρᾳ
 θεὸς τότε ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν !
φεῦ, φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

1275

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ δέσποθ', ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἤκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά.

1280

ΚΡ.

ΕΞ.

τί δ' ἔστιν, αὔ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ;
γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

ΚΡ. ἀντ. α'

ἰὼ ἰὼ δυσκάρητος "Αἰδου λιμῆν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ;

1285

ὦ κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;
αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξεργάσω.
τί φῆς, ὦ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ, αἰαῖ,

1290

ΧΟ.

ΚΡ.

σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
ὄραῖν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
οἴμοι,

1295

κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας.
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἐναντα προσβλέπω νεκρόν.
φεῦ, φεῦ μάτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον.

1300

ΕΞ.

ἦδ' ὀξυθήκτω βωμιά περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακῶς
 πράξεις ἐφουμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- KP. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν, αἰαῖ αἰαῖ,
 ἐπαισέν τις ἀμφιθήκτω ξίφει ;
 δειλαῖος ἐγὼ, αἰαῖ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- EΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκεινων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- KP. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
- EΞ. παίσασ' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἦσθετ' ὄξυκώκυτον πάθος.
- KP. ὦμοι μοι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἔκανον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον· ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος
- XO. τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
 κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- KP. ἀντ. β' ἴτω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
 ὕπατος· ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμφορ ἄλλ' εἰσίδω.
- XO. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλειν. 1335
- KP. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηρξάμην.
- XO. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- KP. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ', ὦμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τὰν χεροῖν, τὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι
 πότημος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

1345

πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρὴ δέ τὰ γ' ἐς θεοῦς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτείσαντες

1350

γῆρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

XO.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινός = συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ἢ συγγενείας, ἰδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὕμαιμος. **αὐτάδελφος** = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. **ὁποῖον** = ὁποιονδήποτε. **κάρα**, (τὸ) = κεφαλή. **Ἰσμήνης κάρα**· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί: **Ἰσμήνη. ἄρ' οἶσθα...** ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: **ἄρ' οἶσθα ὃ, τι ἐστὶ τῶν ἀπ' ἀπ' Οἰδίου κακῶν, ὁποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζῶσαι;** **νῶν**, δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ. **ἔτι ζῶσαι** = αἱ ὁποῖαι ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). **ἡ ἄτη** = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορά. **ἀλγεινός** = λυπηρός. **ἄτερ** = ἄνευ. **ἄτης ἄτερ** (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. **αἰσχρόν, ἄτιμον** = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. **ὁποῖον οὐκ...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ὁποῖον οὐκ ὄπωπα ἐγὼ οὐκ ὄν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν** (γεν. διαίρ.). **καὶ νῦν**· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. **πανδήμῳ πόλει**· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάσῃ τῇ πόλει. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει: κήρυγμα θεῖναι** = κηρῦξαι, προκηρῦξαι. **στρατηγόν**· ἔνν. τὸν Κρέοντα. **ἔχω** = γνωρίζω. **ἔχεις τι κείσῃκουσας;** **σχῆμα** πρωθύστερον. **λανθάνω** = διαφεύγω τὴν προσοχὴν. **φίλους** ἔνν. τὸν Πολυνεΐκη. **ἐχθρῶν**, ἔνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνεΐκη κηρύγματος.

Πραγματικαί. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνγκιτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὅποια εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 - 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαί ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφοτέραι διὰ τὸ δηλωθῆναι τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς της καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῆ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τοὺτους στίχους ; τῶν ἀπ' **Οἰδίπου κακῶν**· εἶναι τὰ προελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονευθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστὰ εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν = τοῦλάχιστον. μῦθος = λόγος, εἶδησις. Ἀντιγόνη (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ = περὶ τῶν φίλων. δυοῖν - δύο· ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ· ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῆ χερὶ = δυοῖν χερσὶ, μιᾶ τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκου. φροῦδός ἐστιν (πρὸ-ῶδός) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλεόν. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχῶ. ἤδη· ἀρχαίот. τύπος τοῦ ἡδεῖν (ἐν· μηδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). οὔνεκα (ἐκ τοῦ οὐ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα. ὡς μόνη κλύοις, ἐπεξηγεῖ τό : τοῦδ' οὔνεκα. κλύω = ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἔξω. τί δ' ἔστι ; (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει ; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος = διότι φανερά δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. κασιγνήτος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ... τὸν μὲν... τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπτώτως). νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου = δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσας. σὺν δίκη· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῷ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκη, δηλ. μετὰ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἐνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾷ δι' ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκη. **ἐνερθε** ἢ **ἐνερθεν**=κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό : νεκροῖς. **ἔκρυψε κατὰ χθονός** = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἐντιμον** (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἐντιμον. **ἀθλίως** = κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν** · ὑπαλλαγή ἀντί : νέκυν θανόντος Πολυνείκου. **ἐκκηρύττω** = κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι ὑποκείμε.** τοῦ ἐκκεκρηῦχθαι. **κωκῦω** = θρηνῶ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι -κωκῦσαι** · σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνός**=πτηνὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρός** = εὕρημα. **εἰσορῶ**=προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορά**=τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν** · ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἀντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θείου δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τοῦναντίον κακός. **σοὶ κάμοι** · τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἢ Ἀντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενωτέραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο** · προδηλοῦ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι** = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω** = δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρόθ. **πρό** τίθεται πρὸς δήλωσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκήρυξιν). **ἄγω** = θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πρᾶγμα** δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκῦσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδέν** = οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. **φόνος** = θάνατος. **δημόλευστος** (λεύω = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκειῖσθαι** = ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι** · δοτ. ἠθικῆ. **τάχα** = ταχέως. **εὐγενής** = γενναῖα τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν** = ἐξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικαί. Ἀργείων · ὁ Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσε μετὰ συμμάχων τῶν Ἀργείων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἄδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἐντιμον** · ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμένων τιμῶν ἠτιμάζετο καὶ ἐν Ἄδῃ· **αὐλείων πυλῶν** · αὐλῆιοι πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλῆιοι μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δέ, ἡ ὁποία ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι**· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἀταφος νεκρὸς οὐδόλως ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν "Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος Πρβλ. 'Ιλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἐνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς "Ἄδην κτλ. **κωκῦσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμέ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προ-, βλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὐτὴ εἰς τὰς προσπάθειάς της. **φόνος δημό- λειστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν· ὁ κατάδικος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ ταιούτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσό- τερον αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. **εἰ τάδ' ἐν τούτοις** = (ἐν ταιούτῃ καταστάσει) **ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα** = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἴθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμυχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ** = συγκοπιᾶζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομέ- νου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ**· πλάγια ἐρωτ. προτ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνευμα** = ἐπικίνδυνος πράξις. **εἶ** (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ ῥιφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμέ- νης προτάσεως εἶναι: **ποῖόν τι κινδύνευμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = ση- κώνω πρὸς ταφὴν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῆδε χειρὶ** = σὺν ἐμῇ χειρὶ = σὺν ἐμοί· (ὁ ὑπο- κριτῆς λέγων ταῦτα σηκώνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). ἢ

γάρ; = ἄρα γε λοιπόν; **σφε** = αὐτόν. **ἀπόρρητον** (ἔνν. ἢ μετ. ὄν, παραθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἐμόν** = τὸν γ' ἐμόν = τὸν ἰδικόν μου τοῦλάχιστον. **οὐχ ἀλώσομαι** = οὐκ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὐρεθῶ. **προδοῦσα** (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτλιος** (ἐκ τοῦ ἄορ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχησμένος. **ἀντειρηκότος**· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἢ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἰσμήνης). **ἀλλ' οὐκ δὲν μέτα** = μέτεστι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἀλλ' οὐδὲν μέτεστιν αὐτῷ εἶργειν με τῶν ἐμῶν** (καθηκόντων) = ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ με ἐμποδίξῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον** = σκέφθητι, ἀναλογίσου. **νῶν**· δοτ. ἦθ. ὡς **ἀπεχθής** (ἔνν. πᾶσι) = πόσον μισητός. **δυσκλεής** = με κακὴν φήμην (λόγῳ τῶν ἀνοσιουργημάτων του). **ἀπώλετο** = ἐχάθη (ἠθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς-φῶρ, φῶρος = κλέπτῃς) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεὶς **ἀμπλάκημα** = ἀμάρτημα. **πρὸς αὐτοφ. ἀμπλακημάτων** = ἔνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. **ἀράσσω** = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτουργῶ χερί** = ἰδίᾳ χερί. **αὐτὸς αὐτουργῶ**· σχῆμα ἐπαλληλίας. **ἔπειτα**· δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειράν τῆς διηγῆσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἔπος** = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνή) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάομαι-ῶμαι** = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. **ἀρτάνη** (ἐκ τοῦ ἀρτάω) = σχοινίον, ἀγγόνη. **λωβᾶται βίον** = ἀτίμως τελευτᾷ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον τῆς. **δύο-μῖαν**· ἀντίθεσις. **αὐτοκτονῶ** = ἀλληλοκτονῶ. **κοινὸν μόρον** = ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἐπαλλήλοι χεροῖν** (δοτ. ὄργαν.) = με χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. **δσφ κάκιστα ὀλοῦμεθα** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει) = ὁποῖον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. **νόμου βία** = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (ῥῆμ. παρέξιμι) = ἐὰν θὰ παραβῶμεν. **ψῆφον** = ὠρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἐξουσίαν. **γυναῖχ'** = γυναῖκε. ὡς οὐ μαχομένα = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα δέ**· ἀντί: τοῦτο δέ. **ἐκ κρεισσόνων** = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα**· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγινός) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. **αἰτοῦσα** = παρακκλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονός** (ὄντας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς. **ξύγγνοιαν ἰσχω** (περιφρ.) = ξυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει ὄντες** (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι ἔλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικά. κινδύνεμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης. **ᾠλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἤθικῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμπλακήματα**· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματά του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρτάναισι**· ἔννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι' ἧς ἀπηγχονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικά. κελεύσαιμ' ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. **ἔτι** = (τώρα) πλέον, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι ἐφάνέρωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τίνος** = συμπράττω μετὰ τίνος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἠδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί** : **ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**· προηγεῖται τὸ **ἐκεῖνον** πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν... φίλη... ἀσύνδετα**, πρὸς ἔμφασιν. **ᾄσια** = θεῖα, δίκαια. **πανουργήσασα** (ῥ. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολμήσασα δίκαιον ἐγκλημα (σχ. ὀξύμωρον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνείκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, ὅπερ ἦτο πανουργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **ὄν** = καθ' ὄν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγκρ. γεν. ἀντί : ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῶ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιοῦμαι** = θεωρῶ ἄτιμα. **ἀμήχανος** = ἄπορος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιор. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** = (ἀντὶ προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἰσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν. τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ῶ** = φοβοῦμαι ὑπὲρ τίνος. **ἐξορθῶ-ῶ** = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). **πότμος** (πίπτω) = μοῖρα. **κεῦθω** = ἀποκρύπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμός) = τήρησέ

το μουσικόν. **σὺν δ' αὐτως** = ὡσαύτως **δέ. καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ'**, ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξεως τάδε· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμῆν-ψυχροῖσι**· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντι δεινοῖς. **ἀδεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς**· ἐνν. τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς χθονίους θεοὺς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἐνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστή εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἀν καὶ θὰ δυνηθῆς νὰ εἶσαι ἀρεστή (θάπτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα **ἀμηχάνων ἐράς**· ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ: **ἀδύνατα θηρᾶς· πεπαύσομαι**, (ἀντι ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλων ἀντι παθητ. **ἐξ** = ὑπό. **προσκειση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πείσομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὅλον συνάπτ. με τὸ μέρος ἢ με ἰδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη** = ἀπέρχεσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εἰλικρινῶς.

Πραγματικά. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἠδέως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἄρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσιμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλήν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος, ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδη. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὁποῖον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης; ὥστε **μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἐξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῆ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἢ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιοῦτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρακτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

Λελιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντί ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἤλιε. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανέν ἐπταπύλω Θήβη, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανέν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἀμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου**, τὸ **κάλλιστον φάος**, **βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ῥημ. βλώσκω) = ἐλθοῦσα. **φῶς**, φωτὸς (ὁ) = ἀνήρ. **τὸν λεύκασπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἔννοεῖ ὅλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἄργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη = ὄπλισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικὴ, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ἄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ἄξυτέρω χαλινῶ. Ἄνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχύτερῳ ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητά ἄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντὶ εἰς τὸ ὅλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἄργεῖοι διακόμονται κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφρευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινεῖσθαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐπειοκλῆς καὶ ὁ Πολυνεΐκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ὄξεα κλάζων** = ἐκβάλλων ὄξεῖς κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπετομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αιετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα** = ὡς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου **χιονῶδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονελεύκους. **ἰππόκομος** = ὁ κομῶν θριζὶν ἵππου. **κόρυς ἰππόκομος** = περικεφαλία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβὼν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φονώσαισι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιψεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσχω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω, με ανοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονώσαισι λόγχαις, ἀμφιχανῶν στόμα κύκλω ἐπτάπυλον ἔβα· ἡ μετ. στάς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένυσιν**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένυς, οὐ ὀνομαστ. εἶναι **γένυς** = κυρίως ἡ κάτω σιαγῶν, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρ. **γένυς** = αἱ σιαγόνες ἡ τῷ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἄορ. τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸ πυργωτὸν περίβολον. **πευκαίεις Ἥφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἄφροδίτη ἀντὶ ἔρωσ, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π). **πρὶν ἔλεϊν** = πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἐγένινεν, ἡγέρθη **πάταγος Ἄρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχείρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλῳ δράκοντι**· αἴτιον. ποιητ. **μεγάλης γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερεχθαίρω** = ὑπερβολικὰ μισῶ. **σφᾶς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῷ ρεύματι** = μετὰ πολλὴν ὀρμὴν (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσσομαι** = προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχῆ** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὀξύς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὅπλων· ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχῆ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλία = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὅπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ ὅπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνὸς (ὁ παλλόμενος ἄνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἶδους δοτικὴ εἶναι ; **ῥιπτεῖ** (ἴστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ **ὑπερεχθαίρει** καὶ τὸ **ῥιπτεῖ** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῆ : ὑπερεχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ῥιπτεῖ. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγμ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὀρμῶντα· ἄκρα βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὁποῖα διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς. **νίκην** = νικητῆριον κραυγῆν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἰσχυρῶς· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ριπτεῖ (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ ὀρμῶντα ἤδη ἀλαλάξαι νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

σ τ ρ ο φ ῆ β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. **τανταλόομαι** = διασείομαι, τραντάζομαι. **πυρφόρος δς** = δς πυρφ. ὑπέρθεσις. **βακχεύω** = μαίνομαι. **ἐπιπνέω** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). **ῥιπαῖς...** ἀντί : **ἄμα ῥιπαῖς ἀνέμων** = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὀρμῆς καὶ ταχύτητος. **ἄλλα** τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). **τὰ μὲν** = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνου), ὅσα ὠνειρεύετο. **ἄλλα δέ** = (ἐνν. κακά). **ἐπ' ἄλλοις** = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). **ἐπινωμάω-ῶ** = ἐπισωρεύω, προξενῶ. **στυφελίζω** (ἐκ τοῦ στυφελός) = τραχύς, σκληρός) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. **δεξιόσειρος** (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικά) = ἰσχυρός καὶ γενναῖος συμβοηθός. **λοχαγός** = ἡγεμών, **τέλη** = φόρους, προσφοράς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία.) **τροπαῖος** = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτῆρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἰοῦντο οἱ ἴδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχυλα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). **στυγερός** = ταλαιπώρος, ἄθλιος. **ῶ** (δυϊκ.) = οἴ. **φύντε**· ἐναντιωμ. μετ. (ἄορ. β' ἔφυν τοῦ ῥ. φύομαι = γεννῶμαι). **καθ' αὐτοῖν** = ἐναντίον ἀλλήλων. **στήσαντε** = ἐγείραντες. **δικρατεῖς** = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. **ἔχεντον** (ἴστορ. ἐνεστ.) **μέρος κοινουῦ θανάτου** = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχον) κοινουῦ θανάτου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β' **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ἐπειδὴ. **μεγαλώνυμος** = πολυύμνητος. **ἀντιχαρεῖσα Θήβα** = χαρεῖσα ἐξ ἴσου πρὸς τὴν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἤλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). **ἐκ μὲν δὴ πολέμων** = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. **τίθεμαι λησμοσύνην** = λησμονῶ· ἀντικείμεν. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφοράς. **παννύχιος καὶ πάννυχος** = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. **ἐλελίχθων** (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). **Θήβας**· γεν. ἀντικ. **ἐπέρχομαι** = ἐπισκέπτομαι. **ἄρχοι** = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. **ἴδου**. **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). **νέον εἰληχῶς** (τοῦ ῥ. λαγγάνω) = νεωστὶ ἀναλαβῶν. **νεοχμός** = νέος, πρόσφατος. **ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν** = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν· σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· **νεαρὰς συντυχίας** ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δῆ** = ἄρά γε. **μῆτις** = σκέψις. **ἔρέσσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **ὄτι** = διότι. **λέσχη** = ὁμίλια, εἶτα ὁ τόπος, ὅπου ὠμίλου, ἐδῶ συνέλευσις. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ιδὲ πραγματικά). **προτίθεται** = συγκαλῶ δημοσίᾳ. **πέμψας** = μεταπεμψάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Ἐκ τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὅποια ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικῶν ταῦτα διὰ τῆς ὠδῆς του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραιᾶς κίνδυνον νὰ προσαγορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἐπανέβλεπε μὲ τόσην χαρὰν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωσε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητῆς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον ῥέοντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς αἰτόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ αἰτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποίους εἶχε σπείρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης**... πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥήτὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἤδη ὀρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατὴρ τοῦ ὀμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχήθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὅποῖον εἰς τὸν ἵππόδρομον ἐλέγετο **ἄφρσις** ἢ **ἄφετηρία**· ἐνόησε ὅμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαυλον ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασειρών ἵππων. Παρασειροὶ δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήροροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὤφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρός. **ἐπτὰ λοχαγοὶ**· ἐπτὰ πύλαι ἦσαν, ἐπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἐπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνί τροπαίῳ**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαιῶν καὶ ἄλλων ὄπλων τῶν ἠττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεά, ἔχουσα πτερά καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιοτάτην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυάρματῳ Θήβα**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτ.λ., **Βάχχιος** ἀντὶ Βάχχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ αὐτὸς διευθύνων τοὺς χοροὺς, ὅπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ῥυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἔκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας **κυρίας**, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεχρότουσι δι' ἐπειγούσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουν **ἐκτάκτους**· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει **κοινῶ κηρύγματι**, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσία ἐκκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιορ. τὸ ὠρθωσαν καὶ κάμνει ἀντιθέσιν πρὸς τὸ σάλῳ. **σάλῳ** = μὲ θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευθῆναι σκάφος). **σεισάντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπεσταλμένος, κλητῆρ. **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλους. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεμψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπείας). **ὠρθου** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἔμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε μὲ σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : εὐ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντα ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατοῦ, τοῦτ' αὖθις, ἡνίκα Οἰδίπους ὠρθου πόλιν, κάπει διώλετο, μένοντας ἔτι ἔμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λατοῦ καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοίρας** = ἀπὸ κοινῆν μοῖραν (θανάτου). **παίσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μιαρᾶς πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους**· σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἐξουσίαν). **δὴ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντι θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἄρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ἰδέας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἂν**· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κ.λ.π. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίαντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἄνδρα δεῖκνυσι » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἄρχοντος). **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ...** Ὁ Κρέων ἄρχε-

ται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμα τοῦ. ὅστις μὴ ἄπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγκλήσας ἔχει = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὀμιλεῖ μετὰ παρρησίας. δοκεῖ· ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ ῥ. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλοι θὰ ἐννοηθῆ ὁ πκρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλοι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. **μείζον' (α)** = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλου). **ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας· β' ὄρος τῆς συγκρίσεως** = ἢ τὴν αὐτοῦ πάτραν. **οὐδαμοῦ λέγω** (ἐνν. εἶναι) = οὐδόλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδόλως τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μείζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. **ἴστω (οἶδα)** = ἄς εἶναι μάρτυς. **οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι**, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. **ὄρων** = εἰ ὀρόφην. **ἄτη (ἦ)** = ἔλεθος, καταστροφή. **τοῦτο** = τὸ ἐξῆς. **γιγνώσκω** = ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν. **ἦδε**, ἢ πόλις. **πλέοντες (ὑποθ.)**· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **ποιούμεθα** = ἀποκτῶμεν. **ὀρθῆς** = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. **τοιοῖσδε νόμοισι** = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. **αὔξω** = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. **ἀδελφὰ τῶνδε** = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. **πάντ' ἀριστεύσας δορὶ** = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. **τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). **ὅσα ἔρχεται κάτω** = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. **Πολυνείκη λέγω**· παράθεσις τοῦ ζύναιμον. **ἐγγενεῖς** = ἐγχωρίους. **φυγὰς κατελθῶν** = ἐπανελθῶν ἐκ τῆς φυγῆς. **πρῆσαι (πρήθω)** = νὰ κατακλύσῃ. **κατ' ἄκρας** (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὀλοκληρίαν. **κοινοῦ πάσασθαι** (πατέομαι) = νὰ γευθῆ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. **τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω** = προσφέρω κτέρεια ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. **πρὸς οἰωνῶν**· ποιητ. αἴτιον. **ἐδεστὸν** = ἐδεσθὲν = κατασπαραχθέν. **αἰκίζω καὶ αἰκίζομαι** = μεταχειρίζομαι, κακῶς, κακοποιῶ. **φρόνημα** = θέλησις· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἶν δ' ἄθραπτον καὶ ἰδεῖν δέμας (Πολυνείκους) ἐδεστὸν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προδέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων** = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχῃσι μαγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβλίας ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνεΐκη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἴση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδεμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν**· πρωθύστερον. **τὸν δύσνουν καὶ εὐμενῆ**· προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσνους** = δυσμενῆς, ἐχθρός. **που** = ὡς νομίζω. **ἔνεστί σοι** = εἶναι δικαίωμά σου. **νόμῳ χρῆσθαι** = νομοθετεῖν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσθαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε** (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὄρατε ἢ σκοπεῖτε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. **νὺν** = λοιπόν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος** = σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτοις διατάσσω ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο : **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, ὃ ἐπεντέλλοις ἔτι ἂν;** ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον προσέτι ἤθελες διατάζει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλέον, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον ἤθελες διατάζει; **ἐπιχωρῶ** = ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκρηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὃς ἐρᾶ...** ἀναφορ. συμπερ. πρότ. = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς. **μισθός** (εἴρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἵτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν** γνωμ. ἀορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικά. ἄνδρες· ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπειᾶς διὰ τῆς μέσης (βρασιχῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δουροφόρων του με ῥυθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπαιστικoὺς στίχους 155—156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβῶν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ « ἄνδρες », ἀνακονοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματος του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἑτεοκλέους καὶ Πολυνεϊκούς. **ὅτι ἦδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα** κλπ. Τὴν ὥραϊαν ταύτην ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐφ' ἕσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἐχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἂν δὲν ἔχομεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. II 60) « ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφραλλομένην... » .

ἂ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίους ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύμβιοι χοαὶ εἰσέδουν ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐφθانون μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἠρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 — 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. ὑπὸ τάχους = ἕνεκα ταχύτητος. **δυσπνους** = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. **ικάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἡ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὅπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μετ' ἠγάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἐμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφὴν** = κάμνων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μετ' ὅσον σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω - ῶ** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη, πλεονασμός.** **οἶ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδωμι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκειω) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀλγυνῆς** ; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς ; **ἐλίσσω** = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχολῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά**· ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ** = καὶ ἂν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἂν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. **δράττομαί τινος** = πιάνομαι ἢ κρατοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπωμένον. ἀνθ' οὗ· ἀναγκ. αἴτιον. ἀθυμία = ἐναγώνιος λύπη. τὰμαυτοῦ = τὰ ἀφορώντα εἰς ἐμέ. γὰρ (διασφ.). ὅστις ἦν ὁ δρῶν (ὁ δράστης)· πλ. γ. ἐρωτ. πρότ. οὐδ' ἂν διακαίως... = καὶ ἐπομένως δέν... στοχάζομαι = σκοπεύω. εὖ γε στοχάζη = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. ἀποφάργνυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα = προφυλάσσεσαι ὀλόγυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. ὡς σημανῶν νέον τι = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακινῶσης σοβαρὸν τι. γάρ. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζη κάποφάργνυσαι τὸ πρᾶγμα... τὰ δεινὰ = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). προστίθησ' ὄκνον πολὺν = ἐμβάλλουν μεγάλην δειλίαν. οὐκουν ἐρεῖς ποτε ; = δέν θά εἶπης τέλος πάντων ; ἢ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονον κατάφρασιν : εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ εἶτ' ἀπαλλαχθεῖς ἄπει (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγῃς. καὶ δὴ = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. βαίνω = ἀπέρχομαι. καπὶ χρωτὶ = (χρῶς-τός) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. δίψιος = ξηρὸς. παλύνω = ἐπιπάσσω, πασπαλίζω. ἐφαγιστεύω καὶ ἐφαγνίζω = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. ἄχρη = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. τίς ἀνδρῶν· τραγικὴ εἰρωνεία· οὐδὲν φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἡ) γενῆς, γενῆδος = ἀξίγη. δίκελλα = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἡ ἔχουσα ἓνα). πλῆγμα = κτύπημα, ἐκ τούτου ἢ γεν. ὑποκ. γενῆδος. ἐκβολή = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). στύφλος = σκληρός. ἀρρῶξ = (ἀ-ρήγνυμι) = ἄσχιτος, μὴ ἐσκαμμένη. ἐπαμαξεύω (ἀντὶ ἐραμαξεύω). τροχοῖσι = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. ἄσημος = ἄγνωστος κατ' ἄλλην ἐρμην. : δέν ἀφῆκεν ἔχνη, σημειῖόν τι. ὅπως· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῖν καθῶς). ἡμεροσκόπος = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. δυσχερές = δυσερμήνευτον. ὁ μὲν· ἐνν. νεκρός. τυμβήρης = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. ὡς φεύγοντος (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. ἄγος = τὸ μίσσημα, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) θῆρ-θηρός = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). σπάω-ῶ = σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χῶματος ἢ ἔχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). ῥοθέω-ῶ = κάμνω ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ = ἀντηλλάσσοντο ὑβριστικαί, ὀργίλοι λόγοι. φύλαξ ἐλέγχων· σχῆμα ἀνακόλουθον, ἀντὶ γεν. ἀποσλ. μετοχῆς. κἂν ἐγίγνετο πληγὴ τελευτῶσα

(ένικ. άντι πληθ.) = και ή υπόθεσις θα κατέληγεν εις άμοιβαία κυπήματα· ειναί άπόδοσις τής εκ του κατωτέρω λέγει έννουμένης υποθ. **ει μή τις έλεγεν**, ήτις δέν έτέθη, επειδή παρενεβλήθησαν άλλαι προτάσεις. **εις γάρ τις ην έκαστος ούξειργασμένος** = διότι εις έκαστος εξ ήμων, οιοσδήποτε (τό : τις) και αν ητο, κατά την γνώμη των άλλων ο διαπράξας το έργον. **και ουδεις έναργής** = και ουδεις έφανερόνετο ως άληθινός δράστης. **άλλ' έφευγε μή ειδέναι** = άλλ' ήρνεϊτο, ότι ένγώριζε (πλεον. ο μή). **μύδρος** = σίδηρος πεπυρακτωμένος. **πυρ διέρπειν** = και να διερχώμεθα δια μέσου του πυρός. **όρκωμοτω θεους** = επικαλούμαι μεθ' όρκου τους θεους. **το μήτε δρᾶσαι μήτε τω ξυνειδέναι** = ότι ουτε επράξαμεν το έργον ουτε ότι εχομεν γνώσιν περι τινος (ότι κτ.λ.). **βουλευσαντι**· ένν. και προ αυτου το μήτε = μήτε ότι το διενόθη (αι μετοχαι κατηγορ.). **οτε** (αιτιολ.). **ουδέν ην ήμιν πλέον έρευνωσιν** = ουδέν κέρδος (ουδεμίαν ωφέλειαν) ειχομεν, αν και εκάμνομεν προς τουτο έρεύνας. **πέδον** = το εδαφος. **νεύω** = κλίνω κάτω. **καλωσ πράττω** = ευ πράττω = ευτυχω, σφίζομαι. **οπως πράξαιμεν**· πλαγ. έρωτ., εξαρτ. εκ ρήμ. γνώσεως σημαντ. (έγιγνώσκομεν), όπερ κατά ζευγμα έννοεΐται εκ του ειχομεν (= ήδυνάμεθα). **μυθος** = λόγος. **ανοιστέον** (αναφέρω). **τουργον** = την ταφήν του Πολυνείκουσ. **και ταυτ' ένικά** = και υπερίσχυεν ή γνώμη αυτη. **ο πάλος** (εκ του πάλλω) = ο κληρος. **καθαιρει** = κατεδίκασε. **τάγαθόν** (ειρων.). **ουχ εκουσιν** (ένν. υμιν, πληθ. άντι ένικοϋ) = χωρις να με θέλετε.

Πραγματικά. άναξ... ο φύλαξ εισήλθεν δια τής άριστερᾶς παρόδου άσθμίνων και πνευστιών· ήθογραφείται λαμπρά ως άνθρωπος του λαου, προσπαθών δια γνωμολογιών και μακρολογιών να σώση πρωτίστως εαυτον από τής επαπειλούμένης μεγάλης τιμωρίας. 'Ο ποιητής σκοπεΐ δια του ταπεινου τούτου τύπου να εξάρη το ιδανικόν ύψος τής 'Αντιγόνης. **το μόρσιμον**· οι άνθρωποι του λαου αποδίδουν ιδιαιτέραν σημασίαν εις το πεπρωμένον, το όποιον κατ' αυτους διέπει τα ανθρώπινα. **παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας**· δηλ. άπλωσ επασπάλισε δια χώματος το πτωμα του νεκρου, τουτο δε κατά τους άρχαίους εν ανάγκη ανεπλήρωσε την κανονικήν ταφήν δια του **έφαγιστεύσας** δε έννοεΐ τας νενομισμένας νεκρικής τρισπόνδους χράς. **ο πρωτος ήμεροσκόπος**· οι φύλακες ειχον αναλάβει την φρουρησιν του νε-

κροῦ καθ' ὄρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶτὴν τὴν φρούρησιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη λίαν πρῶτὴ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἤλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, ὅστις εὔρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μορφή κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάζοντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεφυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθράκων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὀρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὅρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεούς. **κάμει τὸν συσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγίνετο ὡς ἐξῆς: ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγείου καὶ ἔπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἐξεπλήδα εἷς κλῆρος, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαθόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικαί. θεήλατον = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. **μὴ τι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλεύει. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαί με ὀργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς) Διὰ τοῦ **κάμει** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρων ἄμα**, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: **ἄνους καίπερ γέρων ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εἶσαι γέρων (ἐπεὶδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἢ μετοχ. αἰτιαλ.) = ἐξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρώω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (σπάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεῦγμα θὰ ἐννοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν· ἢ σειρὰ τῶν

λέξεων τῆς ἐπομ. προτ. : ἢ εἰσορᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακοὺς ; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. ῥοθῶ τινι = ψιθυρίζων ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. λόφος = τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῶ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἐμέ = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμὸν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἐξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.)· ἢ πρῶθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποιθησίν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἢ κατηγορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολοθίας, ἢ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα· (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο τὸ νόμισμα, ἀντί : οὗτος ὁ ἄργυρος. ἐξανίστημι = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἐκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἴστασθαι = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γνωμ. ἀόρ. δυσσέβεια παντός ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρнуμαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἢ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἦνυσαν-ἐξέπραξαν (γνωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατωρθῶνουν. ἰσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. ὄρκιος = μεθ' ὄρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἐκφαίνω = παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης = μόνῃ ἢ τιμωρίᾳ τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὀμαλωτέρα, ἐὰν ἐξεφέρετο ὧδε : οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μόνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμαστήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν. τὴν ὕβριν = τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὄθεν αἰστέον (ῥῆμ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιπρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. ἐξ ἅπαντος = ἐκ παντός ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσchrῶν λημμάτων (ἀναρχ. αἰτ.) ἐκ τῶν αἰσchrῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Αἱ μετ. κατηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; = ὡς καὶ νῦν... = ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτύτερα) μὲ δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι ; δάκνω = δαγκώνω, ἐδῶ λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὧσιν ἢ 'πί... προσδ. ἀναφορᾶς. τί δαί = ἀλλὰ πῶς. ῥυθμίζω = κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἡ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν τῆς... σὲ τὰς φρένας· σχ. καθ' ὅλον καὶ μέρος. λάλημα = φλύαρος. ἐκπεφυκὸς (ἀντί - κῶς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος: ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκὸς λάλημα. οὐκ οὖν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας (εἰμί) ποτέ = ἴσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. καὶ ταῦτα (προσδιор. τοῦ προδοῦς) = καὶ μάλιστα. ἦ δεινὸν = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. ψευδῆ δοκεῖν = νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμένους ἀντιλήψεις. ᾧ δοκεῖ γε = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὥστε ἡ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἦ δεινὸν ἐστὶ δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἀπατάται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. κόμπευε τὴν δόξαν = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν δοκεῖν· εἰς τὴν κομπολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος δ. τοὺς δρῶντας (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δράστην, οἰοσδῆποτε καὶ ἂν εἶναι. ἐξερῶ (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. δειλὰ κέρδη = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. πημοναί = συμφοραί· (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δράστης. ἐὰν ληφθῆτε καὶ μὴ ἀντί: εἴτε ληφθῆ εἴτε μὴ. οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως. ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίθησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. παῦσαι· παρατηρητέα ἢ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἥρωικούς χρόνους. πότερον... μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἢ ταφή, τὸ ἐξῆς δίλημμα : διὰ νὰ εἶναι θεήλατος τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνεϊκῆ, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύη, διότι αὐτὸς ἤλθε νά κούσῃ τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναιρεῖται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσσηθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νά ὑποβάλλονται οἱ δούλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἐθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **τὰ δεινά**—τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνθηρες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ)· ἡ σύνταξις παρατατική, ἀντὶ νά εἴπῃ : πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου δεινότερον. **κούδεν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾶ τὸ πολὺν πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὅποια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἄφθαρτος, αἰώνια. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρύεσθαι ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἄφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινεῖσθαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, καλλιεργῶ. **ἰππέῳ γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **δρνίθων** = πτηνῶν. **Τὸ ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθύς κτλ.) **πόντου εἰναλίαν** πλεονασμός· τὰ φ ῦ λ ο ν , ἔ θ ν η , φ ὄ σ ι ν χρησιμ. ὡς ἀντικείμεν. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματοκλωστον. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίνους (**φραδῦς** = συνετός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσιβίος. **λασιαύχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασύν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ρίζ. ἐχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ- κάμνω).
= ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀναρθρον τῶν ζῶων. **ἀνεμόεις** = ταχὺς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἰδέα. **ὄργη** = ὄρμη, ῥοπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν) **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαιθρον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βροχῶν. ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φύγειν (ἔθηκεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσάυλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων) δυσάυλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεσθαι). **"Αἶδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κατορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω· ἡ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἰατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀ ν τ ι σ τ ρ ο . β'. **τὸ μηχανόνεον τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡ **ἐπί**. **ἐσθλόν** = ἀγαθόν, **ἔρπω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἡ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὑψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὄτω ξύνεστι**· (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλόν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = ἐάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύννοικος. **μήτ' ἴσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀμοφτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὁποῖα ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμήν ὁ χυρὸς νὰ ἄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου ; καὶ πολιοῦ πέραν πόντου χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰδμασιν· πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ ; λέγει δὲ χειμερίῳ νότῳ, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι παλὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ἐραν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύσεως καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προσεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς. **ἰλλομένων ἀρότρων, ἰππεῖω γένει πολέων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίονους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οἵτινες ἤσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἑναρθρον λόγον, τὸν ὅποιον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιούργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἑλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμόεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκίνησιός τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἀστυνόμους ὀργάς**· ὅ,τι εἶπε περὶ προφορικοῦ καὶ ἐνδιαθέτου λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη**... ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηυλίετο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουχούμενος ἀπὸ τὰ φύγη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασται**· Ἄιδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς

παλαίει ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχε-
τικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν
μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγῃ ». **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**· ἐν-
νοεῖ βεβαίως τό τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὁποῖα
ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῇ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α' (376 - 440)

Λεξιλογικαί. **δαιμόνιον τέρας** = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν)
θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τότε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβέπω.
ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεῦσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο :
δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς ὃ ἀμφινοῶ. **πῶς ἀντιλογήσω**
(ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντιέπω. **εἰδῶς**· ἐναντ. μετ. **Οἰδιπόδα** =
Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρά γε
συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ που τοῖς βασιλείοις**
νόμοις = δὲν σέ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀ-
πειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; **καθαιρῶ** = συλλαμβάνω
ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐν ἀφροσύνῃ** = ἐν ἄφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράτ-
τουσαν. **ἥδ' ἔστ' ἐκείνη...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐκείνη ἢ 'ξειργα-
σμένη τοῦργον (τὴν ταφὴν) ἐστὶν ἥδε. **θάπτουσιν μετ. κατηγορημ.**
ᾧδε = ἰδοῦ. **ἄψορρος** (ἄψ - ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα
καιρὸν = ἐπικαίρως. **τί δ' ἔστιν ;** (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημ-
κατηγορούμ.) **ποιὰ τύχη ;** = ταῦτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον
περιστατικόν ; **προὔβην** = ἤλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον** = τίποτε
δὲν ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ὄρκου, ὅτι δὲν
θὰ γίνῃ. **ψεύδω** = διαψεύδω. ἢ 'πίνοια = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν**
γνώμην = τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως.
ἐξαιχῶ = σφόδρα αὐχῶ, διακρηρῦττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀναγκ.
αἴτιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξηύχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤ-**
ξιν δεῦρο.... χειμάζομαι = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκι-
μάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδόλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κα-
τὰ τὸ μέγεθος. **χαρὰν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἀνευρέ-
σει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπώμοτος δι' ὄρκων** (πλεο-
νασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὄρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ
ἀνωτέρω καθαιρῶ. **τάφον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφὴν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλήρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγι-
νε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φοράν (ὅπως τὴν πρώτην φοράν). **θοῦρμαιον**
= τὸ ἔρμαιον = τὸ εὖρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω.
δίκαιός εἰμι (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ. ;) = δικαιοῦμαι. **ἐλεύ-
θερος ἀπηλλάχθαι** (πλεον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν
ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι
τρόπῳ. **πόθεν** · ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει
κίνησις. **ἦ καὶ ξυνιείς ;** = ἄρά γε ἔχεις σαφῆ συνειδησιν τῶν λεγομένων
σου ; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν** · αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν
προηγούμενων : ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ιδῶν** ταύτην θά-
πτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω.
ἐπίληπτος = ἐπ' αὐτοφῶρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ
ἤκομεν** (ἀντὶ ἤκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δειν' ἐκεῖν'**
ἐπηπειλημένοι = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκεῖνας ἀπειλὰς (ἐν τῇ
πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ
ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανήλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσθραν τὴν κόριν). **σαίρω**
= σαρώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρός,
καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ
τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρον κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ
πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς
τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὀσμὴν...** ἡ σειρὰ τῶν
λέξεων : πεφευγότες ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μή-
πως προσβάλῃ τὰς βῆνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπο-
μένη ὀσμὴ. **ἐγερτί** = ἀγρύπνωσις, ἐγρηγορτί. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός.
κακοῖσιν = ὀνειδισί, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἶ-
τις ἀκηδήσοι** · πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ.
ρήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώ-
ματος). **ἦν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἕως ὅτου. **μέσῳ** · κατηγορ. **ἐν
αἰθέρι μέσῳ** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημ-
βρίας). **θάλλω** = καίω (ὡς ἀμετάβ. ἐδῶ) **τυφῶς** = μανιώδης, κα-
ταιγιδώδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον
ἄχος** (παραθ. τοῦ προηγούμενου) = θεομηγνία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ
σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). **αικίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλ-
λωμα. **ὑλης πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. =
προσέτι δέ. **ἐμεστῶθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστροβίλου) = ἐπληρώθη. **μύω**
= κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σκιαθέντα καιροστῶν). **εἶχο-**

μεν τὴν θείαν νόσον = ὑπερένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῷ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κἀνακωκύει πικρᾶς ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου ὄξειαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξωργισμένου) πτηνοῦ. λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. ὄρφανόν = ἔστερημένην. κενῆς· προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. ὄρφανόν κενῆς (πλεο.) ψιλόν = γυμνόν (τῆς κόνεως). γόοισιν ἐξώμωξε = γοερῶς ἐστέναξεν. ἐκ δ' ἀράς (τμησίς) ἠῤῥατο = ἐξέφερε δὲ φοβερῶς κατάρας. εὐκρότης = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. ἄρδην = σηκώσασα αὐτήν. πρόχους (ἡ) = ὕδρια, τὸ κανάτι. χοαί = σπονδαί. στέφει = στεφανώνει, περιρραίνει. ἰέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω τῆς. σύν-θηρώμεθα (τμησίς) νιν = συλλαμβάνομεν ταυτοχρόνως αὐτήν. ἠλέγχομεν = ἀνεκρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα = συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἔμοῦ τοῦλάχιστον. ἠδιστον καὶ ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... φίλους, ἐν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἔμοι πέφυκε = εἶναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. ἠσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἀλλ' ἔμοι πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινόν) ἠσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ συγκρούσις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ῥυθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατὶ ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; Οἰδιπόδα· ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προέρχεται οἰνοει ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. ἠδ' ἔστ' ἐκείνη... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὁμιλεῖ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον· πῶς ὁμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; ἔρμαιον· ἐλέγετο οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὐρημα, τὸ ὁποῖον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ Ἐρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὕρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνουον «κοινὸς Ἑρμῆς». **τυφῶς ἀείρας σκηπτόν...** ἢ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξαίρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἄντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν οἱ ἄνδρες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτή. **χοαῖσι τρισπόνδοισι**· αἱ τριπλαῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' οἶνον ἀπὸ καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχουνον αὐτάς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἄντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας**· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἄντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. **σέ**, ἐνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεύω**=κλίνω (ἡ Ἄντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας της πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλῆ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς**=ὁμολογεῖς. **καταρνεόμαι-οὔμαι**=ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναί τάδε ; καὶ φημὶ κοῦκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὔσα τοιουτοτρόπως πειρακτικὴ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἶ**=ὄπου. **αἰτία**=κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταμφιεσμένος ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος**=οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἦδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἦδεις (οἶδα). **τάδε**=τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἔμελλον** (ἐνν. εἰδέναί)=καὶ διατὶ ὄχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται)=καὶ ὅμως (μολονότι δηλ. ἐγνώριζες). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. **ναί**, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... **ἐν ἀνθρώποισι**=μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον**=ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύν. **τὰ σὰ κηρύγματα**, τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως. **ἀσφαλῆ**=ἀσάλευτα στερεά (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. **μετώσθ' ὑπερδαμεῖν** (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω)=ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ**=ἰσχύουν, ἔχουν κύρος. **ἐξ ὅτου ἴφάνη** (πλκγ. ἐρώτ.)=ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἔμελλον**=δὲν

εἶχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν ἢ σειρά τῶν λέξεων : οὐκ ἐμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δῶσειν δίκην τούτων. **ἐξήδη** (ἐξοῖδα) = ἐγνώριζον καλῶς **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπωμένου χρόνου. **αὐτε** = τούτων (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **ὅστις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας τῆς, πατρός μητρός, ἀδελφῶν τῆς). **καθανών** ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκομίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδὲν ἄλγος ἐστί** = οὐδὲν μετὰ λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκείμε. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδὲν ἄλγος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἂν ἤλγουν** (ὁ ἂν ἐτέθη δὲς τίνος εἴδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τίς ἢ ἀπόδοσις ;). **τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθραπτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός θανόντ' ἄθραπτον ἠσυχόμην νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **τοῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυχεῖναι δρῶσα μῶρα...** **σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνεῖαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ὠμόν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προελθὸν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασι (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). **τὰ σιλήρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι). **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. **ἐγκρατής** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἢ σειρά τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἂν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (ὄντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρά πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρτύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἢ Ἀντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος) δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλοπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται!

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαινε. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφο' οὗ ἔκαμε τὴν πρᾶξιν (τὴν ταφήν). ἦδε καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τούτου, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχῆσιν οὕτως, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἔπραξε, νὰ φέρεται σκωπτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ ἀ' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὅποιον γίνεται ἐκ τοῦ στερητ. α καὶ ἄτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλική μου αὐτὴ ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξακολουθῆ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) =, ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου εἶθ' ὁμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς. τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἔρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὅλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόνον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαιτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου γεν. αἰτίας. βουλευῆσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν ἀπεφάσισεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω-ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τις = κύριός τις. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμός = ἡ ψυχὴ. ἡρῆσθαι = νὰ ἔχη συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεύς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρῶτον (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῆ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκοτῶ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῶ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῶ. ἦ κατακτεῖναι μ' ἐλών = ἦ νὰ μὲ πιάσῃ καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃ. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μείζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἐλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. (ἔνν. μέλλεις κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τὰ μὰ ἀφανδάνοντ' ἔφω = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἡ συμπεριφορὰ μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστά εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἤθελον τοῦλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλυτέραν δόξαν. ἦ τιθεῖσα = ἦ εἰ ἐτίθη. τούτοις, τοὺς ἀποτελοῦσι τὸν χορὸν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. **τού-
 τοις λέγοιτ' ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν** = τοῦτο ἤθελεν ὁμολογη-
 θῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς
 (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ;
ἐγκλήω γλῶσσαν = δένω τὴν γλῶσσαν. ἢ **τυραννίς** (τὸ ἀφῆρ. ἀντὶ
 τοῦ συγκεκρ.) = ὁ τύραννος. **πολλὰ τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ
 πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. **τοῦτο**· τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ
 ταφή τοῦ Πυλυνεῖκου. Τὸ **ὄρωσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγούμε. ὄρῳς,
 ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γινώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ με-
 ταφορῆς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὁποῖοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέ-
 λην των τὴν οὐράν) = συμμαζεύω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν.
ἐπαιδοῦμαι = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφορετικὰ ἀπ' αὐτοὺς,
 διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ
 καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι.
εἰ φρονεῖς = ἐάν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελεῖς τὰς σκέψεις σου·
 (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σέ
 σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς
 τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). **γάρ**· αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦ-
 μαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμία εἶναι αἰσχρὴν. **ὁμόσπλαγχος** =
 ὁμογάστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνεῖκου
 (ὁ Ἐτεοκλῆς). **μιᾶς τε** (μητρὸς) ἐνν. γεγῶς. **πῶς δῆτ' ἐκείνω**
δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνεῖκη) χάριν δυσσεβῆ
 ἐκείνω ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεῖκη, ἢ ὁποῖα
 μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον τὸν Ἐτεοκλέα) ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδί-
 δων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεῖκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα...
εἰ τοί σφε τιμᾶς, ἐνν. ὡς κύριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ**
 τὸν Ἐτεοκλέα. **πορθῶν...** ἐνν. ὤλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ
 αὐτῆς. **τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες
 τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἴσου
 δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχῃ
 τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦται διακρίσεις περὶ
 τοὺς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμίσθω, μετέχω τοῦ μίσους τῶν
 ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναπαγῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν**
 = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νὺν** = λοιπόν. **κεί-
 νους**· τοὺς ἐν Ἀθῆναις καὶ μάλιστα τὸν Πολ. **ἐμοῦ δὲ ζῶντος...** εἰς τὰ
 ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικά. και φημί δρᾶσαι... ἡ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίως τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἡρώίδα. **οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς**· θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὁποῖοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκροὺς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπῆκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη**· ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπτως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. **οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχεδὸν τι μῶρῳ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μεταξὺ τῶν δύο. **τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικῆ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἐρκείου**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γάρ τι δοῦλος**· ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμός. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὔτοι ποθ' εὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐα (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἐκεῖ. **οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν**· καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

Λεξιλογικά. και μὴν = ἀλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἴβωμαι και εἴβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλίψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ὁποία καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν και ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὀφρύων** (ἐνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὀφρύων ὕπερ** = κατήφεια δὲ ὡσάν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν ὀφρύων αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματόεις** = αἱματόχρους, κατακόκκινος (λόγω τῶν κλαυμάτων και τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς τῆς). **ῥέθος** (ῥέθεα παρ' Ὀμήρω = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐὼψ-εὐὼπος** = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐὼπα προῆλθε και ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους και ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίμαι) = ἐλλοχῶσα. **κατ' οἴκου** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοᾷ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἔπινες τὸ αἶμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἶμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορὰς (πανοῦκλες) και ἐπαναστάτιδας. ἢ **Ἔξομη** (ἐξόμνυμι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὀμοροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ῥόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας και φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα και ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἔασει γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦμαί τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμέτοχον. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξυμπλους** = συμμέτοχος. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθήματός μου. **ὦν τίνων** (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνιστορές εἰσι** = ξυνίσασι = γνωρίζουσι καλῶς. **στεργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερεῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγω ἐξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσης) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξιλέωνω. **μοι κοινά** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ με ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἤγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἑμαυτοῦ** = οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θηῆσκειν ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, νὰ στερηθῶ σοῦ. **κηδεμῶν** (ἐνν. εἰ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάξ. διπλῆ αἰτιατ.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ῥῆμα ἀνιῶ σε) = ὅπωςδὴποτε ὅμως αἰσθιχνομένη θλιψίην. **γέλωτα ἐν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελοῦμ' ἐγώ ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύναμαι νὰ ὠφελησω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἄρνούμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετάσχω. **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. **ναί**. **αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἄρρητοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ιδέας πού μὲ ὤθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκεις (διὰ τοῦ: **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς κάτω θεοὺς). **σὺ μὲν τοῖς — τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἄντιγόνη προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τῶ παιδε — τὴν μὲν, τὴν δέ, σχῆμα** καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφω** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρκτηρίζει τὴν Ἄντιγόνην ὡς ἀνεκαθεν ἀπείθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὄχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλλευσεν ὁ νοῦς. **ὄτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ.: **ναί**, πράσσω κακῶς (=δυστυχῶ), ὕπερ ἢ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἄνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὕτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαιμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπαρῆ. **γύης** = ἀγρός (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνω... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μεταξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἰέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει**· ὁ Κρέων ὑβρίζων τὴν μη-
στὴν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει
αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν.
διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης· τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θά
γίνη διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμμωνος). **ἔφυ** = προώ-
ρισται, ἐστί. **δεδογμένα ἐστί** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοί γε
κάμοί**· ποιητ. αἷτια εἰς τό: δεδογμένα ἐστί. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στίχ-
213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς
δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβὰς ἔτι** (ἐνν. τριβὰς χρόνου ποιεῖσθε) =
μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** =
ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμέναις** = καὶ μὴ χειραφετημέ-
ναις, ἀπολύτως ἐλευθέρας. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας
τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως
ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς
τὴν γυναικωνῆτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικά. **ἐπαναστάσεις θρόνων**· ἡ τυραννὶς πάντοτε ὑπο-
πτεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὐτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῇ
ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάρχη τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν.
ξύμπλουν· οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντας ναυτι-
κὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεῖ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών**· ἐννοεῖ,
ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάρχη τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ
ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ
ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παρά-
πονον τοῦτο τῆς Ἰσμῆνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ
Ἀντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἠπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφίζεται ἐκ τῆς
καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηνέχθη ἡ
Ἀντιγόνη παρουσία τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ
πάλαι τέθνηκε**· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς
μὲν Ἰσμῆνης ἐχούσης δικαίωματα ἐπὶ τῆς γήινης αὐτῆς ζωῆς, ἧς τὰς
ἰδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἀντιγόνης, ὡς ἡρώιδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν
καὶ θείων ἀντιλήψεων της, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας
ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώ-
σιμοι γὰρ χᾶτέρων γυαί**· λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρ-
ποὺς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνο-
ποιάν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῇ ὀργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παίδων κτλ. ὦ φίλταθ' Αἴμον· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωναεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἢ Ἰσμήνην, ὡς ἐξάδελφον καὶ μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρὸς του. **γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας**· ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὅποιαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποτεταγμένα ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννῶσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἀνδραποδώδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάρους λαοῦς τῆς Ἀσίας. Τούναντίον κατὰ τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρὸς.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. ἄγευστος (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθεὶς, ὁ μὴ δοκιμάσας. αἰὼν = βίος. οἷς = ὢν. δόμος = οἶκος. ἄτα, δωρ. (ἄτη) = συμφορά· γεν. δικιρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορά. ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς = ἐπὶ πολλὰς γενεάς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἷς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. ὁμοιον = (ἐνν. ἐστὶ). ὥστε = ὅπως. ποντίαις δυσπνόοις Θρηῆσαισι πνοαῖς (ἀναγκ. αἴτ.) = ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. ὕφαλον ἔρεβος = τὰ σκοτεινὰ ὕφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). ἐπιδράση = διαδράμη· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὁμοιὸν ἐστὶ (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνόοις ποντίαις Θρηῆσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὕφαλον ἔρεβος. βυσσόθεν = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. κελαινός = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. κυλίνδω = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἡ θίς - θινός = ἡ ἀμμόδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. δυσάνεμος = ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. βρέμω = ἀντηχῶ. στόνος = στε-

ναγκμός, μυκηθμός. **στόνῳ βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπλήγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. **ἀρχαῖα** (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθεισῶν γενεῶν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὀρῶμαι (ἀντὶ ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἰκῶν πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν παρήχησις τοῦ π. οὐδ' ἀπαλλάσσει = καὶ δὲν ἀπολυτρῶνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεὰν γένος** = ἡ προηγουμένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραὶ. **νῦν γάρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτὶς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμῖᾱ** (τμησις) **καταμᾶ** = κατακόπτει, θερίζει. **φοινία κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φοινικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς** (ἐπεξήγ. τοῦ προηγουμ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **δύνασις** = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα κατ' ἄλλην ἔρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρωσ** = ἀγήραστος. **χρόνῳ** = ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. **δυναστας** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς ἔδραν. **Ἐὸλύμπου μαρμαρόεσσα αἶγλα** = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὀλύμπου. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδὲν ἄλλως προχωρεῖ **πάμπωλυ** = παρὰ πολὺ ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίωτος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπωλυ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **πολύπλαγκτος** = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **δνασις** (ἐκ τοῦ ὀνήνημι = ὠφελῶ) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρωσ** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἔρ.** γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. **οὐδὲν**

δ' εἰδότει (τινί) = χωρὶς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. ἔρπει = ἀνεπαισθήτως ὑπείσέρχεται. πρὶν = ἔως ὅτου. προσαύω = προσκαίω, ζεματίζω. πρὶν προσαύσῃ πόδα = πρὶν ζεματισθῇ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινόν τι καὶ τοιοῦτοτρόπως σωφρονισθῇ). σοφία· μετὰ σοφίας. ἔκ του· ποιητ. αἴτ. πέφανται = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. κλεινὸν ἔπος = τὸ περίφημον ῥήτόν. ἐσθλὸν = ἀγαθόν. ἔμμεν ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. ὄτω δοτ. ἀντιχαριστ. θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν = ὁ θεὸς ὁδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν ἢ σειρά τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἐσθλὸν τῷδ' ὅτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. πράσσει ἔκτος ἄτας = διάγει ἔκτος δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὖ πράσσει.

Πραγματικάι. Ὀδηγηθειςῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἴσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πρβλ. καὶ τό : τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρησσαισι πνοαῖς**· ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαίτερος τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῷ, ἀπὸ ὅπου ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὁρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων**· ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαίου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαίου καὶ ἐξῆς. **οὐδ' ἔχει λύσιν**· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένην γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἂν κατέφευγεν εἰς ἐξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὁρέστου, ὅστις τῇ βοήθειᾳ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς**· ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. ὕπνος πανταγρεὺς· ὁ ὕπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἔμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ῥητόν: μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626-780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. **ἄχνυμαι** = λυποῦμαι. **μόρον** (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. **τᾶλις** - ἶδος = μελλονύμφος, μνηστή. **ἀπάτας** (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν διὰ τὴν ἀποτυχίαν. **λεχέων** = τοῦ γάμου. **ὑπεραλγῶ** = ὑπερβολικὰ λυποῦμαι. **τάχα** = ταχέως. **ὑπέρτερον** = ἀκριβέστερον. **τελεία** = τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ νὰ δεῖξη εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκλητος). **ψῆφον τῆς μελλονύμφου** (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. **λυσσαίνων** πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου; **πανταχῆ δρῶντες** = καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. **ἔχων**· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. **ἀπορθοῖς**· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγγλίσ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς. **ἀπορθόω-ῶ** = κατευθύνα εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθοδηγῶ. **ἄξιώσεται** = κριθήσεται ἄξιος. **ἐμοί**· ποιητ. αἰτ. **μείζων** = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. **φέρεσθαι** = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. **σοῦ ἡγουμένου** (ὑποθ. μετ.) β' ὄρ. συγκρ. = παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅ,τι σύ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλάς. **οὕτω γάρ**· ὁ γὰρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον: καλῶς ὁμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. **διὰ στέρνων ἔχω** = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι: διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ. **πάντα ἐστάναι ὀπισθεν πατρώας γνώμης** (ἐπεξεηγ. τὸ οὕτω χρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῆ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. **τούτου ἔνεκα**· τελ. αἰτ. **γοναί** = τέκνα, **κατήκοος** = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. **ἀνταμύνωνται κακοῖς** = ἀποκρούσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ. **ἀνωφέλητος** = ἀνωφελής, παρήκοος. **φιτώ** = γεννῶ. **πόνους** = βᾶσανα, στενοχωρίας. **τόνδε** = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). **γέλων** = ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: εἶποις ἂν φῶσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. **νὺν** = λοιπόν. **ὑφ' ἡδονῆς**· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ **οὐνεκα γυναικός**, τελ. αἴτ. **ψυχρὸς** = παγερός, ἀηδής. **παραγκάλισμα** = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. **τοῦτο**, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν : **γυνὴ ξύνευνος** (σύζυγος). **ἔλκος** = πληγὴ λύπη. **φίλος** = οἰκιακὸς φίλος. **πτύω** = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι)· σιχαίνομαι. **ὡσεὶ τε** = ὡς. **μέθες** = ἄφες. **ἐν "Αἰδου νυμφεύειν** (σχ. ὀξύμωρον). **αἰρῶ ἐμφανῶς** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐκ πόλεως πάσης** = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). **ἐφυμνῶ** = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. **ξύναιμος** = ἑφορος τῆς συγγενείας. **τὰ φύσει ἐγγενῆ** = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. **ἄκοσμα** (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχητά. **κάρτα** = παρὰ πολὺ. **τοὺς ἔξω γένους** (ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. **ἐν οἰκείοισιν** = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. **δίκαιος** = ἀμερόληπτος, εὐσυνειδήτος. **ὑπερβάς** = ὑπερβάς τὰ ὄρια ἐξ ἀλαζονείας. **ὄστις βιάζεται** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. **οὐκ ἔστ' ἔπαίνου τυχεῖν** σχ. λιτότητος, ἀντί : δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. **ὄν στήσιε** = ὄν ἂν στήσῃ = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. **τοῦδε χρῆ κλύειν** = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. **καὶ τάναντία** = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἤτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδिका. **θαρσῶ** = ἔχω πεποιθησιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμφοτα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἢ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ θαρσοῖην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... .. **ἐν χειμῶνι δὲ δορὸς** = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. **προστεταγμένος** = ἐάν ἔχῃ ταχθῆ πλησίον. **μένειν** (ἂν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοῖην ἂν. **κάγαθὸν παραστάτην** = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. **αὕτη - ἦδε - ἦδε**, ἡ ἀναφορὰ αὕτη διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. **ἀναστάτους τίθησι** = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. **συμμάχου δορὸς** = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. **τροπὰς καταρρήγνυμι** = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς ταξεῖς τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. **τῶν ὀρθουμένων** (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. **τὰ πολλὰ σώματα** = τοὺς πολλοὺς. **οὕτως** = τούτων οὕτως ἐχόντων. **ἀμύνω**· συντάσσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ : βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ.

ἀρήγω. **ἀμυντέα ἐστὶ** (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) **τοῖς κοσμουμένοις** (οὐδ-γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζη τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. **οὐδαμῶς ἡσσητέα** (ἡσσωμαι, ἡττώμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεται τις κατώτερος (ἡττων) μιᾶς γυναικός. **ἐκπεσεῖν** (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐχθρονισθῶ. **εἶπερ δεῖ**· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικά. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος**· τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίους ἢ εἰς ὦραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινὰ νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον**· δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν **μάντεων**, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνώριζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἔπραττον οἱ μάντεις. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται**· τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων « μηδαμῶς ἀδικεῖν » καὶ « εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν ». Παρατηρητέα ὁμοίως ἡ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) « οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν ». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε**· ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἴσχυεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶι δικαίωματι. **δίκαια καὶ ταναντία**· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προυποθότει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὁλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 — 723

Λεξιλογικά. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γῆρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικεῖμ. εἶναι : τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμώτατον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε**· ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἂν, ὅψις ἂν ἐπιμύσει τῷ εὐτυχῶι γένειοι = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετὴ τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. **οἷς οὐ μὴ τέρψη** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παιδα ταύτην** (ἀναγκ. αἰτ.). **οἶα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.) **ὀδύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιώτατη** = πόσον ἀναξιότατα, ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἰτ. ἦτις... ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. **ὠμηστής** = ὠμοφάγος. **μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἦτις οὐκ εἶασεν (ἄθικτον) ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς**· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσὸς ἀνθρώπος, χρυσῆ καρδιὰ κ.τ.λ. **τιμῆς**· ἔξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἔρεμνός** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἔρεβεννός, ἔρεμνός) = σκοτεινός. **σῖγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμιώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας**· β' ὄρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παίδων** = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: **εὐκλείας παίδων θαλλόντων**): ἡ σειρά τῶν λέξ. : ἡ τί ἄγαλμα μεῖζον ἐστὶ πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; **νῦν**· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μούνον ἦθος** = ἓνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φόρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίξῃς γνώμης μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὃ σὺ λέγεις· ἡ σειρά τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἦθος μούνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κοῦδὲν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοίᾳ. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν** (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὅποιαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά αὐθάδης· ἢ κανον. πλοκή τῶν λέξ. : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἤ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ βεῖθροισι χειμάρροις** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκσῶζεται** = πῶς διασῶζουσιν. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμνα** (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ῥίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναός** = νεώς· ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητική τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὅστις τεῖνας πόδα ναός ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = ἕαν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώνη αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἐξῆς. **ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μετάστασιν δίδου** = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετὰβαλλέ γνώμην. **κάπ' ἐμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσεστι** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα**· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μὴ, δηλ. εἰ μὴ ἔφω ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχη τοιοῦτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὔ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντας ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ρητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει** κ.λ.π.· παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σιληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

Λεξιλογικαί. καίριον = ὄρθον. λέγει· ὁ Αἴμων. **σέ τε** ἔνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλῃ καὶ μικρᾷ ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ πρεβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεσθα** ἀντὶ διδαχθῆσόμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἔνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι**... εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπίδοτ.) **κελεύσαιμ' ἄν** = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἤθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονησεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾷδ' ἐπέιληπται νόσω** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρα), ὅτι περιέπεσεν εἰς ταιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς κακοὺς). **νόσω** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὁμόπτολις λεῶς** = ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπειας). **ἐρεῖ** = θὰ ὑπαγορευση εἰς ἡμᾶς. **ἀμέ** = ἄ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γάρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἔνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὄδ' ὡς ἔοικε**... μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὁμιλῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἴπερ γυνή** (ἔνν. εἴ). **προκήδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἔνν. τὸ ῥῆμ. προκίθει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινὶ** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινά. **οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχὰς** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμεν. ἀμαρτάνεις. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτῆρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὐρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχροῶν πράξεων. **ἐμέ**. ἐτέθη εἰς προέχουσιν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. γοῦν = τοῦλάχιστον. ὑπὲρ ἐκείνης καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχροῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκείνη. οὐκ ἔσθ' ὡς = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. γαμῆϊς· χρόν. μέλλ. ὀλεῖ τινα = θά γινῆ αἴτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτὸν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). κάπα-πειλῶν = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμῃ. ἐπεξέρχει ὧδε θρασὺς = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης θρασύτητος· κενός = κοῦφος, μωρός. φρενόω-ῶ = νοθετῶ, συνετίζω. κλαίων = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. εἰ μὴ... τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; ῶν (ἐναντιωμ.). δούλευμα = δοῦλος, ὄργανον. κωτίλλω = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). λέγων μῆδὲν κλύειν· ἀντίθεσις· δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια του ὁμιλῶν πρὸς σέ. ἄληθες ; = ἀλήθεια ; (εἰρων.). οὐ (ἀρμόζει εἰς τὸ χαίρων) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. δεινάζω = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγούμενοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διεῖδεν ὁ Κρέων ψόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνεῖαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. ἐπὶ ψόγοισι = μετὰ τοὺς ψόγους σου. ἄγετε = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἀντιγόνης). τὸ μῖσος (τὸ ἀφηρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. ἔμοιγε (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. οὐδαμὰ = οὐδὲλως. τοῦμόν κρᾶτα = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὄρῶν· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. ὡς (τελ.) μαίην ξυνὼν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρύζουν αὐτήν. νοῦς τηλικούτος = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. βαρὺς = ἐπικίνδυνος (εὐεπίφορος εἰς κινδύνους). ἀλγήσας· ὑποθ. μετ. φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰὼν (ἢ πρόθ. κατὰ σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς μεγαλοφρονῆ περισσώτερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. τὼ δ' οὖν κόρα (ὁ δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰς κόρας. καὶ κατακτεῖναι· ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικὸς ὄχι μόνον καταδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἔνν. οὐ νοῶ κατακατεῖναι). γε = τοῦλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς κηλὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφε = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θὰ βάλω νὰ θάψουν. κατῶ-
 ρυξ-υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκ-
 κος. φορβή = νομή, βοσκή ἐπὶ ζώων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. το-
 σοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρ-
 σιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μί-
 σμα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν
 δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἔνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸν
 πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. ὄν μό-
 νον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχον-
 τος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσ.
 ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος
 κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρή ἄρχειν... ἰδὲ ἐν ταῖς λό-
 γοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ
 τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἔννοϊαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ
 ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἱστορικῶν
 χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. πετρώδει
 κατῶρυχι· ἔννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι
 θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. ἄγος· ἦτο ἀρχαία σηγήθεια νὰ παραθέτουν εἰς
 τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ
 πείνης, ὅπερ ἦτο μιὰρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν
 ὑπὸ τῶν θεῶν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἦ. ὄς ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ ἐν κτήμασι
 ἐτέθη προληπτικῶς) = ὄς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσῃς = ὁ
 ὁποῖος καθιστᾶς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. "Ε-
 ρως· ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις σύ, τιθέμεναι ἐν
 ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἐνάρ-
 γειαν. μαλακός = τρυφερός. νεάνιδος·· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. ἐννυ-
 χεύω = διανυκτερεύω. ὑπερπόντιος· κατηγορούμενον, ἐξηγούμενον
 δι' ἐμπροσθέντου προσδιορισμοῦ. ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς = ἐν αὐλαῖς
 ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλάς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδεὶς σε φύξιμος (μεταβχτ.) = οὐδεὶς δύναται νὰ σὲ διαφύγη. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἑπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφόσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. μαίνομαι = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . ἀδίκους (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἀδικοί. παρασπῶ = παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λῶβα (τελ. αἴτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. τὸ νεῖκος = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς : τότε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). ἔχεις ταραξας = ἔχεις ἐγείρει. ὁ ἴμερος = ὁ πόθος. εὐλεκτρος = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὠραία. βλεφάρων· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἴμερος. νύμφας· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. ἐναργῆς (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναργῶς, ὀλοφάνερα. πάρεδρος (παράθεσις τοῦ ἔρωσ, ἴμερος) = συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. ἄμαχος = ἀκαταγώνιστος. ἐμπαίζει = παίζει ἐν τοῖς βλεφάρους τῆς νύμφης.

Πραγματικά. Ἔρωσ· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἐρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς· ἐνοσεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνος ποιητοῦ Ἄθ. Χριστοπούλου « ἐσὺ θεοῦς κι' αἰθέρια, οὐράνια κι' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις » τῶν μεγάλων θεσμῶν· ὁ Ἔρωσ, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

('Εν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 886)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. Ἐξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. **ὄρῶν καὶ ὄθ' ὄρῶ**· ἐκφράζεται αἰτιολογία. **παγκοίτας** = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. **ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον** = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἔνν. τὸν Ἄδην).

σ τ ρ ο φ ῆ α' . νεάταν (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. **νεάτον**· ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπινυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῶ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κεῦθος** (τὸ) = ὁ κευθμών, ἡ κρύπτῃ. **φθινάδες νόσοι** = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = αὐθαίρετος, οἰκεία θελήσει. **μόνη**· ἀναφέρεται εἰς τὸ **ζῶσα**.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α' . λυγροτάταν (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρω Σιπύλῳ** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημνοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθώνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. **ὡς ἀτενῆς κισσός** = ὡς κισσός ἰσχυρῶς περιπετυλιγμένος, ὅπως δηλ, ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό. οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. **ὡς φάτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραινόμαι ἐκ λύπης. **λείπει**· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών**· χιών ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος· διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειράς-άδος** = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ράχews τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρυες (ἐδῶ ὄφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαύτοις** = ταῖς αἰ κλαιούσαις. **ἄ με ὁμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιοτάτον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννῆς** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τινὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὅμοια. * Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθείοις**

λαχεῖν μέγα ἔστι (τινι) **φθιμένα** = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ἑ β'. **γελῶμαι** = περιπαίζομαι (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἴχομαι** = φεύγω, ἀποθνήσκω. **ἐπίφαντος** = ὀρωμένη, ζῶσα. **πολυκτῆμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ἕμμε** (αἰολικὸς τύπος) = ἡμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὅλα ταῦτα (ἀν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπι-κτῶμαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. **οἶα...** **ἔρχομαι**· πλ. γ. ἔρωτ. πρῶτ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: φίλων ἀκλαυτος. **οἷσι νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίοις) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἴργνυμι, εἴργω) = εἰρκτῆ, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσάν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανῆς, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἐν αὐτῷ ζωντανῇ). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ.** **ἔρχομαι τάφου ποταίνιου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσάν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξὺ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἐκφρασις ποιητικῆ), βαρέως ἤμαρτες. **βάθρον δίκας** = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῶος** = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθεῖς. **πολὺν τινα** = παρὰ πολὺν (φοβερόν). **ἄθλος** = ἀγών, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **ψαύω** (συντάσσει. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρὶς - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρὶς (δηλ. ἐπανελημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἶτος** (ἐκ ρίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπέξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἢ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῶν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὕτη ὡς ἐπεξήγησις τοῦ: ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἄται** = ἄται ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προσελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρὸς μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς** (γεν. ὑποκ.) = περιπτώξεις, πλαγιάσματα τῆς... **αὐτογέννητα** (ὑπαλλαγή) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ὃν αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἐγέννησεν. **οἶων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραῖος** = ἐπικηκτάρατος, **μέτοικος** = ἵνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακότηχος. **κυρέω-**

ω = τυγχάνω. **κατήναρες**· άόρ. β'. τοῦ άποθ. ρήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων. **κράτος δέ** (τούτου) **ῶ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει** = ἡ ἐξουσία δέ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὄρμη, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δέν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὁ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλυτος.

Πραγματικά. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἐξέρχεται τῆς κεκωνοισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλοπούαιδα. Ἐν τῷ κομμῶ, στίχ. 806 — 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἡρώϊς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου κοινούς ἀνθρώπους, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρὸς τῆς τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἴονιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιότητας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν ὁμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμόν. **ὕμεναίων**· οἱ ὕμεναιοὶ ἦσαν ἄσματα ἄδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθ α λ ά μ ι ο ς ὕ μ ν ο ς ἐψάλλετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἰσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ**... ὁ χορὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολογίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξαιρέσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανὴ κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὕρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεῖα μορφή καθημένη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυρρο-
ούσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὕμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηχομένης χιόνος κα-
ταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυ-
σανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν
Ἄσιαν ἡ θεὰ Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος
τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὅποῖον ἠσχολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματική
ποίησις. **θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὗ υἱὸς ἦτο ὁ πατήρ
Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀποτελεῖτο
ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας**
ἐπικτώμαι· συχνάκις ἐγένετο παρ' ἀρχαίους ἐπίκλησις τῆς περίεξ φύσεως
τῆς θαλάσσης, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότημων γάμων**·
ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ
τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκους, νυμφευθέντος τὴν κόρην
τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρα-
τείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης
εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος**, **ἄφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπαφῇ ἡ
Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῷ, προσθέ-
τουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικά. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἐκπίκ-
κτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **ἀοιδῆ** = θρη-
νος. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια·
ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀρ' ἴσθ ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώ-
πιον τοῦ θανάτου) ἀοιδὰς καὶ γόους, οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτ' ἂν λέγειν;
οὐκ ἄξεθ' ὡς **τάχιστα** ἰσοδυν. πρὸς ἔντονον προσταγὴν = ἀπαγά-
γετέ την τάχιστα. **κατηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος
ἄνωθεν). **περιπτώσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ῥήμ. χράω)
= θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ
ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον
ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἄγνοι'** λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεύει
αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ.
775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει. **μετοι-
κίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαίουματος νὰ κατοικῆ (νὰ εἶνα)ι μεταξύ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **ἀείφρurous** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἱ πορευόμενοι πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαῖνα πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ὦν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὦν ὀλωλότων πλεῖστον ἀριθμὸν. **Φερσέφασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ὦν λιοισθία** (ἡ ὦν γεν. διαίρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθῶα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου** (ποία ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος ὁ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλη-προσφιλῆς-φίλη** ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγνητον κάρα** οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἑτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιᾶδ' ἄρνυμαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονοῦσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶς φρονούντων. τὸ **εὖ ἀνήκει** εἰς τὸ β. ἐτίμησα· διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμῳ**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἔλειωνεν, ἐσῆπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα**· ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἡρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου** ; = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιώματος ; Ἡ μετ. **καθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότιν** (τοῦ ῥήμ. κεύθω ὡς ἀμέταβ.) = ἐὰν ἐὰν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι**· τοῦ ρ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμῳ** = ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἧς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἱόν. **ταῦτα ἔδοξ' ἁμαρτάνειν** = ἐφάνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἐγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσι. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετάσχῳ οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλελειμμένη ὑπό. **εἰς κατασκαφῆς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποῖαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην** = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικληεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, πράτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **Ξυγγινώσκω**=λαμβάνω γνώσιν, διδάσκομαι. **παθόντες Ξυγγοῖμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλωμεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ῥῆσιν : ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καὶ**=ἴσα, ὅμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως**=ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥίπαι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν**=ἀκόμη ἢ ἰδία ψυχικὴ παραχῆ (ἐξᾶψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοῦλάχιστον. **τοιγὰρ**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτῆτος**· λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυτάτω**=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφῖκται**=ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦμαι**=οὐδόλως σὲ συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι**=ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κούκετι μέλλω** (ἐνν. ἰέναι). **κοιρανίδαι**=τύρανοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν**=βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα**=ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικά. Φερσέφασσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ "Ἄδου. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ αἴτου, ὁ ὁποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρῶνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ 'τίμησ'**... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοῦ προηγουμένους λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὠρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων τῆς, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφὸν τῆς, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἄλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνείκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτιμήσιν τῆς πατροπαραδότου παρ' Ἑλλησιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξύ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν

TETARTON STASIMON (944 - 987)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἠ α'. **ἔτλα και** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ῥ. πλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην « τέτλαθι ». **Δανάης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτηῆς (ἐν τῷ καταγεῖω οἰκοδομήματι). **χαλκόμετοι αὐλαι** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένα διὰ χαλκῶν ἤλων χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεξεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεύεσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορύτους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονᾶς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἄμοιριδία δύνασις** = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. **"Αρης** (μετωνυμ.) = πολεμική δύναμις. **πύργος**· ἔνν. οὔτε καὶ ἂν τις ἐγκλεισθῆ ἔν πύργῳ. **ἀλίκυτος** = ὁ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπώμενος. **κελαινός** = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **ἀ'**. **ζεύχθη** = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). **ὀξύχολος** = ὀξύθυμος. **κερτομίους ὀργαῖς** = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὀργῆς του. **ἐκ Διονύσου**, ποιητ. αἰτ. **κατάφαρκτος ἐν πετρώδει δεσμῶ** = **κατάφρακτος** (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρώδες δεσμοτήριον. (Ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). **οὔτω** = τοιοῦτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). **ἀποστάζει** = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὀριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. **δεινὸν ἀνθηρὸν τε μένος μανίας** = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξαψὶς τῆς μανίας. **ἐπέγνω** = ἦλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. **μανίαις ψαύων** = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθιζε τὸν θεόν. **κερτομίους γλώσσαις** = μὲ πειρακτικούς λόγους. **παύεσκε** = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ παύουν. **ἔνθεος** = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. **εὔιον πῦρ** = τὰς δᾶδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῖ, εὐοῖ. **φίλαυλος** = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **κυανέων** = σκοτεινῶν (ἰδὲπραγματ.). **διδύμας ἀλός** = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. **ἀκταί**, ἔνν. εἰσί, κεῖνται. **ἰδ'** = ἰδὲ = ἡδὲ = καί. **ἄξενος** = ἀφιλόξενος. **ἴνα** = ὅπου. **ἀγχίπολις** = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησσὸν) πάροικος, γείτων. **ἀρατὸν** = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. **ἔλκος τυφλωθὲν** = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἴτιον τῆς τυφλώσεως). **δάμαρτος** (ἡ) = σύζυγος. **ἀλαδὸν** (κατηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). **κύκλοι ὀμμάτων** = αἱ κόρραι τῶν ὀφθαλμῶν. **τά: δισσοῖσι Φινειδαῖς καὶ κύκλοις ὀμμάτων** ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. **ἀλάστοροι** = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ : ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἐγκλημα θεότης.) **ἀράσσω** = κτυπῶ ἰσχυρῶς. **αἱματηραῖς** (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἱματώσουν, νὰ γίνουν αἱμόφυρτοι. **ἀκμαὶ κερκίδων** = αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωον τὸ ὕφασμα). **ὑφ' αἱματηραῖς χεῖρεσσι** κλπ. δοτ. ὀργανική· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ : **ἴν'**

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως : ἵνα ἀγχίπολις Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαδὸν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαδῶν πρὸς τό : ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῦσι Φινειδαίς, ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς χεῖρεςσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστρ. β'. **κατὰ δὲ ταχόμενοι**(τμησίς) = κατατηχόμενοι δέ. **μέλεος** = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτρὰν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονᾶν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (β. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγὴ, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς) **ἀρχαιόγονος** = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἃ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσε) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορεᾶς** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα.) **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκρημνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπὶ. **θεῶν παῖς**· διότι ὁ πατήρ τῆς Κλεοπάτρας Βορεᾶς καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κάπ' ἐκεῖνα ἔσχον** (τμησίς) = καὶ ἐκεῖνα ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκεῖνης ἐστράφησαν. **μακραιῶν.** = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαίῳθεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὴν ἀναπόφευκτον τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὴν ἀναποστήσασάν τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην : ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἴσκει παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**· ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀκρίσιου, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γενήσῃ υἱόν, οὗτος θά φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἕνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὴν ἀποφύγη αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσοῦ βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρίσιος ἐπέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**·

αὐται κατ' ἀρχάς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δράμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τοιοῦτοτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἦσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινουνοτο κατ' ἀρχάς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπιστεύετο ὅτι οὗτος κατῴκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἠὲ χαριστέος παριστάμενος μάρτυς αἰματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μισαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παίδων αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὁ πτερωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηναίων ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρεΐθιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαιν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεύθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεὺς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱοὺς. Ἄλλ' ὁ Φινεὺς ἐγκαθειρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητρικῶς ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινεὺς καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηναῖας, ἐτι δὲ τιμωμένον μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρα τῆς Θράκης. **ἄμιππος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαις, ἂν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστερεῖ αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἄνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἔξ ἐνός** (προσδιορ. ὄργαν.) = δι' ἐνός

κέλευθος (ἤ) = ὄδος. **προηγητής** = ὄδηγός. **οὐκουν ἀπεστάτου** = ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμην. **φρενός** = μαντείας, γνώμης. **πάρος γε**· ἔννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ Μεγαρέα ἢ Μενουικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος· **τροιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **ναυκληρῶ** = διευθύνω ὡς κυβερνήτης· **ὀνήσιμος** (β. ὀνίνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. **πάσχω ὀνήσιμα** = ὠφελοῦμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **πεπονθῶς ὀνήσιμα ἔχω** (= δύναμαι) **μαρτυρεῖν** (ταῦτα). **βεβῶς**· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. **ἐπὶ ξυροῦ τύχης** = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. (Ἐκφρασις παροιμιακῆ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καί : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). **ὡς φρίσσω** = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. **θάκος** = ἔδρα. **ὄρνιθοσκόπος** = τοῦ οἰωνοσκοπείου. **ἵνα** = ἔνθα. **λιμὴν** = τόπος καταφυγῆς. **οἰωνός** καὶ κατωτέρω **ὄρνις** = πτηνόν, ὄρνεον. **ἦν** ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. **ἀγνώσ-ωτος** = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. **κλάζω** = ἐκβάλλω κρωγμούς. **οἴστρος** (ὅ) = μανία. **βεβαρβαρωμένος** = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας** (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νούμενον σχῆμα, ὡς ἐὰν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). **κακῶ οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένῳ** = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὁποῖα ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμητεύτου. **σπάω** = σπαράττω. **φονός** = φονικός (ρίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). **χηλή** (ἤ) = ὄνυξ. **ἐν χηλαῖς** (προσδιορ. ὄργάν.). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνων (ὡς τυφλός). **ροῖβδος** (ὅ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὀρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. **οὐκ ἄσημος** (σχῆμα λιτότητος) = πολὺ σαφής. **δεΐσας**· ῥῆμ. δέδοικα. **γεύομαι** = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. **ἔμπυρα** = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. **πάμφλεκτος** (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. **Ἡφαιστος**· μετων. ἀντὶ πῦρ. **σποδός** (ἤ) = τέφρα. **κηκίς - ἴδος** = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. Ῥῆμ. **κηκίω** = ἐκρέω· ἀναβλύζω. **μυδάω** = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ **μηρίων**, δηλ. **μυδόντων μηρίων** = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. **μηρία** δὲ ἦσαν τὰ ὀστᾶ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (μεταίρω) κατηγορ. = μετεωρίζομεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγή ἀντὶ καταρρυεῖσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντὶ καταρρυεῖσης) **καλυπτῆς πιμελῆς** = καὶ τὰ ὅσα τῶν μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρευσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **μαντεύματα ἀσήμων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξηγήσις τῆς προηγουμένης λέξ. : **τοιαῦτα**. **ἠγεμῶν** = ὄδηγος (ὁ ὀδηγῶν αὐτὸν παῖς). **ἐκ σῆς φρενός** (ἀναγκ. αἷτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντελεῖς** = ὄλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ **ἐσχάροι** (— στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστίαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἐσπαργμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἷτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρον. μὲν προσδιор., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστᾶς** = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὔσημος** = σαφής, εὐδηλος. **βεβρωῶτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = ὁσάκις δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἄνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικῆν ἔποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οὔμαι** = θεραπεύω, διορθῶνω (ἐνν. ἀντικείμεν. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = μετὰπειστος. ἀκαμπτος. **αὐθαδία** (αὐτὸς - ἀνδάνω) = αὐθάδεια ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαϊότητ' ὄφλισκάνει** = αἰτίαν σκαϊότητος ὄφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὄφλισκάνω). **εἶκω τινὶ** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησέ νὰ λάβῃ ὅτι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκή** = ἐνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτινίω** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὔφρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ σμῆρον τινός. **κέρδος**. = κερδαλέα, ἐπωφελεῖ.

Πραγματικά. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ιδιότητα νὰ ἐννοῇ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς. **ὄρνιθοσκόπον**· πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἢ ὄρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὄρνιθοσκόποι ἢ οἰωνοσκόποι ἐκάθητο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὄρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος ὄρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Παυσανίας (Πaus. 9, 16, 1). **Ἐμπυρομαντεία** δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἤναπτε τὸ πῦρ, ὁποίου εἴδους φλόγα εἶχεν, ἂν περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέκτοισιν Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπε**. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἔκαίοντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγγχνων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλὴ, ἡ χολὴ ἔλειωνε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδῶ. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενός** κλπ. Ἀφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὀρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὗτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς ἀθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥσπε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου, **κοῦδὲ ἄπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν** = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαί** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἐξεμπολάομαι-ῶμαι** = πωλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐκφορτίζομαι** φορτώνομαι (ὡς ἐμπόρευμα). **ἐμπολάω-ῶ** = ἐμπορεύομαι. **τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε...** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσητε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγώ, φοβηθεῖς τὸ μίasma τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοῖ πολλὰ δεινοὶ** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποιὸν τοῦτο...** σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων **ποιὸν ἔστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἡ ἀφροσύνη, ἡ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικακολογῶ. **θεσπίζω** = μχνεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύρανοι. **ταγὸς** = ἡγεμόν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' οἶσθα λέγων ταγούς ὄντας ἃ ἂν λέγῃς;** ἄρ' γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδὴποτε λέγεις; **ὄρσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. **κίνει** = λέγα τα. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὕτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικὴν σου γνώμην; **ὡς μὴ ἔμπολήσω τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτάς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. **κοῦδὲ μαντικῆς ἄπρακτός εἰμι**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν κατηλεωμένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἐνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν « δόλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε... »). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπίτηδες γενόμενον τεχνητῶς κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὅποιοι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ αἰετός, ὡς ἱπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Ολυμπον, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβῆσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. **κάτισθι**· ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιοῦν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητήρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγγχον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκους καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἢ σύνταξις: **ἐν οἷσι (τρόχοις...)** αὐτὸς ἀντιδούς ἔση, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἄμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**· γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἓνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἐννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσουσι τὸν προηγούμε. στίχον (διὰ τοῦ ψυχὴν ἐννοεῖ τὴν ζωὴν). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὐς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγουμένου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ ὅλη πρότασις: ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἓνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἓνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὐς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = ὁ μὴ μετасχῶν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδείων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχῶν τῶν ὀσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τίς δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ὧν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιομάτων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἑρμηνεῖαν: ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειά σου. **τούτων** (γεν. αἰτ.) = διὰ ταῦτα) ἐννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκους καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητῆρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὑστεροφθόρος** = ἡ ὑστερον (μετὰ τὴν κακὴν πράξιν) βλάβουσα ἢ τιμωραῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἤμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῆ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφοράς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρόω-ῶ** = ἀσημώνω, περικαλύπτω μὲ ἄργυρον, ἐδῶ: δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβῆ** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρωδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κωκύ-

ματα. **κωκύματα** = θρήνοι. **έχθραί** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥήμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας. **ὄσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκου). **καθαγνίζω** = καθιερῶνω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθήκον· (μετά τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθήκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). **ἐστιοῦχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμοὺς. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀργῆς μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα, **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἀφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ἰδέας του.

8') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. Δεινὰ θεσπίσας = φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἔξ ὄτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαινης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαινης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὐτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδὲποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ· εἰκω = ὑποχωρῶ. **ἀντιστάντα** (ὑποθ. μετ.) **πατάξαι θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (ἀρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐβουλίας δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). **ἄνες** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινεῖς** = συμβουλευεῖς. **παρεικαθεῖν** = τῷ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὄσον γ' ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺς καχόφρονας** = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς καχόφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι· αἱ** Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης** = ταχύπους. **μόλις μὲν** = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τις ματαίως (ἀνεὺ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πράττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτῃς (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἄν** = εἴμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθος. **ὀρμᾶσθε** = ἐκκινήσατε ταχέως. **ἐπόψιος τόπος** = τόπος περίοπτος, καταφανής. **ἡ δόξα τῆδ' ἔπεστράφη** = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι** = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. **τὸν βίον τελῶ** = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: **δέδοικα γὰρ μὴ ἄριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σφύζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους** = τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τοιοῦτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκου.

Πραγματικά. τρόχους ἀμιλλητῆρας· τὸν ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἄρματος. **οὐχ ὑπεκδραμῆ**· ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγη τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. **ἀξίνας** διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκου καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι**· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὁποίαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνείκη, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἧτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τύπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ α' . πολυώνυμε· ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Διόνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἴακχος, Διθύραμβος, Εὐϊος κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἄγαλμα** (ἀγάλλομαι) = χάρις. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέμω) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμφέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἐνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρουσιν εἰς Ἐλευσίνα κατὰ τὰς ἐορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημή-

τηρ. **Βακχᾶν** = τῶν Βακχῶν (ἀκολούθων τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. **ἐπὶ σπορᾶ δράκοντος** = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. (Ἔθηκε τὸ ἔλρον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· **τά :** **παρ' ὕγροῖς ρείθροις** καὶ **ἐπὶ σπορᾶ** πρὸσδιορίζουν τοπικῶς **τό :** Θήβαν, καὶ ὄχι **τό :** ναιετάων.

ἀντιστρ. α'. **ὑπὲρ διλόφου πέτρας** = ὑπεράνω τοῦ ὄρους, τὸ ὁποῖον ἔχει δύο κορυφὰς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στεροψ-οπος** (στερεῖξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὄπ-ὄψις) = ἀπαστράπτων, λαμπρός. **λιγνύς** (ἦ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμειγμένους μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκiai — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαίων** (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). **νᾶμα** (ῥ. νάω = ῥέω) = πηγὴ. **κισσῆ-ρεις** = κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. **ὄχθαι** = λόφοι, ἐξοχαί. **ἀκτά·** ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἥτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἔνν. σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῖ, εὐάν) = ὑμνῶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἀγυιά** (ἦ) = (εὐρεῖα) ὁδός.

στρὸφὴ β'. **τὰν** = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπερτάτον βαθμόν. **σὺν κεραυνία μητρί** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν τῆς καὶ κατ' ἐπιθυμίαν τῆς ἐν ὄλῃ του τῆ μεγαλοπρεπεῖα, καὶ κατεκάη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προῶ- ρως τὸν Διόνυσον. **ὡς** = ἐπειδὴ. **ἔχεται** = κατέχεται. **νόσου** = ἔνν. τὸ μίασμα τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρίω ποδὶ** = μὲ καθαρτῆριον ἐρχομόν, ὡς καθαρτῆς. **στονοεῖς** = πολύστονος, πολυθόρυβος. **πορθμόν·** ἔνν. τὸν Εὐριπον.

ἀντιστρ. β'. **πύρπνους** = πυρίπνους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίων** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ῥυθμιστής. **παῖς Διὸς γένε- θλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνθηι** = ἐμπρὸς ἐμφανί- σθητι **περίπολοι** = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι** καὶ **Θυιάδες** = Βάκχαι. **χο- ρεύω** = μέλπω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δε- σπότης.

Πραγματικάι. Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χα- ρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀνα-

φέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἐορτῶν προῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίξετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλὰ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἔνδοξον αὐτήν, διότι ἤκμαζε τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὅμοίως καὶ ὁ Ἰαχχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βακχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Ὑάμπειαν. **Κωρύκιοι νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρῶν ὁ Βάκχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσαίων ὄρεων** πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νῦσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοικῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάφυλος. **κισσῆρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἣτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνόπληκτος), μολονότι δὲν ἐπλήγη αὐτὴ, ἀλλ' ἀπέβαλε προῶτως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, αἵτινες ἐρρίφθησαν περίξ αὐτῆς. **Ἰαχχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α') 1155 - 1182

Λεξιλογικά. Δόμων· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι πάροικοι, διότι κατ' ἄρχοντα πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὁποίαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχώρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **στάντα** = ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω-ῶ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σύνταξις: **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος, ὁποῖον στάντα οὐτ' αἰνέσαιμ'** ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. **βίον**· ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὁποῖον. **τύχη ὀρθοῖ—καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα**· σχῆμα χιαστόν. **ὀρθῶ -ῶ** = ἀνορθῶν. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστῶτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ**· ἐνῶ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένης, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος· διὸ ἐρμηνευτέον **τὸ γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοὶ** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελεῖ** = γενικῶς ὄλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχής. **τέκνων**· ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεύς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεί-ται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἢ βραχυλογία καὶ ὁ παρκαείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. ὀξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι)· ἐτέθησαν προστακτικαί μετὰ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως: ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρὰ, ἡ ἡδονή. **τάλλα**· δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **οικίᾳς καπνοῦ**· γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. **πρὸς τὴν ἡδονὴν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαρὰν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἀγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὀμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσὰν ὁπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὀμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ ὁποῖου ἦλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορὰ. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **τί δ' αὖ ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **ὃ ἦκεις φέρων; τεθῶσι**· μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογίαν του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἶπεν ἀποτόμως : αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. **καὶ τίς φρονεῖ** ; ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. **ὁ κείμενος** = ὁ φονευθεὶς. **αἰμάσσομαι** = χύνω τὸ αἷμά μου, φρονεύομαι. **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν του χέρι. **φόνου**· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). **τοῦπος** = τὸ μάντευμα. **ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας** = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. **ἐχόντων τῶνδε** = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκα). **πάρα** = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. **βουλεύειν** = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπύσης νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). **δάμαρ - τος** = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) συζύγος. **ὁμοῦ** = πλησίον. **ἦτοι κλύουσα παιδὸς** = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου της. **τύχη** = τυχαίως.

Πραγματικά. Κάδμου πάροιχοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπειᾶς ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γὰρ ὀρθοῖ**... ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὡσὰν πιστὸς ὀπαδὸς τῆς ιδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ : **Αἵμων ὄλωλεν** κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπαισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. ὅπως **ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων** = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. **εὐγμάτων** καὶ **Παλλάδος**· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. **ἀνασπαστοῦ**· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = χαλαρώνω, λύω. **ὑπτιος** (ἐκ τῆς ὑπό) = ὁ πρὸς τὰ

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηνές. **δείσασα** (ῥ. δέδοικα). **πρὸς δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπεινίδων τῆς. **ἀποπλήσσομαι** = λιποθυμῶ. **ὅστις ἦν...** πλ. γ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ ἄπειρος σχ. λιτότητας. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὢν. **ἔρῳ κούδεν παρήσω**· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. **μαλθάσσω** = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὄδηγός. **πόσις** = σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχὸν οὔτου (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη. **εὐμενεῖς** (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὄργας κατασχεθεῖν** = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὄργην των (ἦν εἶχον, διότι ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνεΐκου). **νεοσπὰς θαλλός** = νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **ὁ δὴ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνεΐκου). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὁμοῦ τὰ τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης) = ἐκ τῆς πατρῴας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμάτων** = ὄξυφωνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἔσπερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δέ** = περὶ τὰ ὄτα δέ τούτου. **πέριβαίνει ἄσημα βοῆς** = πλήττει δυσδιάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσον** = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς** (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἄρμον χώματος** = ἀνοιγμα τάφου. **λιθοσπαδῆ** = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἴσοδος. Ἡ πλοκὴ τῶν λέξ.: **ἀθρήσατε** (ἀθρέω - ὦ), **δύντες ἄρμον λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον** = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χωθήτε) διεισδύσατε εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσατε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στόμιον. **εἰ τὸ Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί: εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος (ἢ φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυμος** = ἦτο χωρὶς καρδ.ά, εἶχε χάσει τὸ ἠθικόν του. **ἐν λοισθίῳ τυμβεύματι** = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μιδώδης** = βρόχος (θηλειά) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). **σινδῶν** = λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. **τὸν δέ** (Αἴμονα) **προσκέμενον ἀμφὶ μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχῃ ἐναγκαλισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

θηρῶ μεγαλοφώνως. φθοράν = ἀπώλειαν. τῆς κάτω = ἡ ὁποία τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν Ἄδην. στυγνόν = ἀπαισίως. δύστηνον λέχος = τὸν δυστυχῆ (κακότυχον) γάμον. ἐν τῷ (τίνι) ξυμφωρᾶς (γεν. δικαιρετ.) διεφθάρης; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; ὄσσοισι = ὀφθαλμοῖς. ἰκέσιος λίσσομαι = θερμοπαρρακλῶ. παπταίνω = προσβλέπω. διπλοῦς κνώδοντας = τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. φυγαΐσιν = πρὸς φυγὴν. ἀμπλακίσκω = ἀποτυγχάνω. αὐτῷ χολωθεῖς = ὀργισθεῖς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρός του). ὡσπερ εἶχε· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. ἐπενταθεῖς = ἀνατεινας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. ἤρεισε = ὤθησε, ἐνέπηξε. μέσσον (κατηγ. τοῦ) ἔγχος = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. ὑγρόν = χαλαρόν, ἄτονον. ἔτ' ἔμφρων = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. φυσιώ = φυσῶ, ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. ὀξείαν = ὀρμητικὴν. φοινίου σταλάγματος = φοινικοῦ αἵματος. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. δειλαιος = ὁ δυστυχῆς. τὴν ἀβουλίαν (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς· καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῆ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δρᾶμα. **κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ·** κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἷς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἷς ἐκ δεξιῶν, διὰ τὴν ἀνασπασθῆ δὲ (τὴν ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοὶ. **οὐκ ἄπειρος** (τί ἐννοεῖ διὰ τούτου;). **ἐνοδία θεός·** ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριεδίτις, Τυμβιδία κλπ. ἀπεκαλεῖτο. **οἰκειάς χθονός·** ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι νὰ ποθῆ νὰ ταφῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐρρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἤδη ὁ Πολυνεϊκῆς ἐν τῇ πατρὶδι γῆ παύει νὰ εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον·** μετέπειτα καὶ ἔτι μετέπειτα κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἔτ' ἄσσον** κλπ. ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας νὰ πλησιάσουν εἰς τὸν τάφον. **ἄρμὸν χῶ-**

ματος κ.τ.λ.· οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὁμοιάζον ἐξῶθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἕως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπετέλει τὸν ἄρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνας**· σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινοῦν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖ ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὤμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικαί. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἐκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι με ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδίκη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἶπη τι). **ἄχη** = λύπη, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω**· τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθήσῃ. Ἡ σύνταξις: **βόσκομαι δι' ἐλπίσιν** κλύουσαν (αιτιολ. μετ.) **ἄχη** τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηνεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν. ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμῃ ἄτοπόν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἶδα). ἐτέθη ὀριστ. μελλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπίφοβον, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = με τὴν σιωπὴν τῆς **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι· (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἦλθεν, εἶναι παρών. **ἐπίσημον μῆμα** = φανερόν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν**· διὰ τούτων μετριάξει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: «αὐτὸς ἀμαρτῶν».

σ τ ρ ο φ ῆ **ἀ. δυσφρόνων φρενῶν** (ὀξύμων) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανάτοεντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίους** = συγγενεῖς. **ἀνοβλα ἐμῶν βουλεύματων** = ἀνοβλα (= ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλεύματα. **ξὺν νέῳ μό-**

ρω = με θάνατον καινοπρεπή (διότι ηὔτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρὸς). ἀπελύθης ἔνν. τοῦ ζῆν . τὴν δίκην = τὸ δίκαιον, τότε· ὅτε προσέκηρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. ἄρα· ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. μέγα βάρος = μεγάλην συμφορὰν. ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρα = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ. : Θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅπως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρα. ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἀγρία βουλεύματα. λακπάτητον (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν του. πόνοι δύσπονοι βροτῶν = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικά. οὐκ ἀξιώσειν ἐς πόλιν στένειν· ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἦτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπεινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ ἐφήκει... εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς· οἱ ἄνθρωποι τῶν ἥρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικά. ἔχων τε καὶ κεκτημένος· ἔνν. ἀντικ. κακά. φέρων = κρατῶν· ἢ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔοικας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μέν... (ἔνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἔνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα ὕφασθαι (καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὑψόμενος). ἦ ; = ἄρα γε ; παμμήτωρ = ἢ καθ' ὅλα (ἢ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολούθησασα αὐτόν) μήτηρ. νεοτόμος = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α' . δυσκάθαρτος = δυσσευλέωτος (μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). κακάγγελτα ἄχη = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδήσεών σου. προπέμπω = ἐξαπολύω, προξενῶ. θροῶ = λέγω. ἐπεξεργάσω = ἀπετελείωσας (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλήγμα). σφάγιος = γενόμενος διὰ σφαγῆς. ἐπ' ὀλέθρῳ = εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἢ σύνταξις : τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαι μοι ἐπ' ἄλεθρα (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἠνοίχθησαν). **ἐναντα** = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. **ὀξύθηκτος** = ὀξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὔσα εἰς τὸν βωμόν. **λύει** = παρέλυσε. **κελαινὰ** (κατηγορ. προληπτικὸν) = ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ) = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. **ἐφυμνῶ** = καταρῶμαι.

Πραγματικά. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς του περιβάλλει αὐτό. **Ἄιδου λιμὴν**, ὁ λιμὴν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμὴν γαλήνης πάντας. **ὄραν πάρεστιν**· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκφέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. **κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα**· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἡ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτειν (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ »). **ἀνταίαν** (ἐνν. πληγὴν) = ἐμπρός εἰς τὸ στήθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲ ἐντονον προτροπὴν) = ἐμπρός, ἅς μὲ κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφίστομος. **συγκέκραμαι** = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάτως. **δύα** = δύη = δυστυχία (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόρων κακίων**· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. : ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπισκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κακίων μόρων. **ποιῶ δὲ τρόπῳ κάπελύσατο ἐν φοναῖς ;** = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἐκυτῆν ἀπέθανεν ; **ὅπως** = μόλις. **ὀξυκώκυτον** = τὸ ὅποῖον ἐθρήνησε μὲ ὀξείας φωνάς. **τάδε οὐ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν** = ἡ αἰτία (ἢ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῇ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φάμ'** = φαμί = φημί. **ἔτυμον** = τῇ ἀληθείᾳ. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπη ἐναυῖθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ** (ἐνν. ἐστίν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα** Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: **κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν** (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) **ὄντα κακὰ**. (Γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὕψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β' **τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: **φανήτω ὁ ὑπατος ἐμῶν μῶρων** (μοιρῶν) **ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν) **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **δοιοσι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἶδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπταχῶς. **τῶν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δέ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἀφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους τοῦ λόγους, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἐξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλίαι, **πολλῶ πρῶτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλυχίαι, κομπορημοσύναι. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς**. παρήχησις. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γῆρα** (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γυναικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφὴ τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον.** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἦτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

Α. Εισαγωγή	3 - 10
Β. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13 - 62
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	63 - 129
Γ. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133 - 178
2. Έρμηνευτικά σημειώσεις	179 - 253

ΕΞΩΦΥΛΛΟΝ : ΡΕΝΑΣ Π. ΜΑΛΑΜΑ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

0020556668

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕ'/ΙΗ', 1971 (VII) ΑΝΤΙΤ. 35.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2101/10-4-1971

Ἐκτύπωσης - Βιβλιοδοκία : Ἴω. Καμπανᾶς Α.Ε. - Φιλαδέλφειας 4 - Ἀθῆναι 110

